

XEOGRAFÍA E HISTORIA

2º DE ESO

CURSO: 2021 – 2022

ÍNDICE:

1. Introducción e contextualización. 3
2. Contribución ás competencias clave. Concreción dos estándares de aprendizaxe avaliáveis da materia que forman parte dos perfís competenciais. 3
3. Concreción dos obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave. 13
4. Grao mínimo de consecución para superar a materia. 212
5. Secuenciación e temporalización das unidades didácticas. 215
6. Concrecións metodolóxicas. 219
7. Materias e recursos didácticos. 220
8. Avaliación: 222
  - o Criterios de avaliación.
  - o Procedementos e instrumentos de avaliación.
  - o Criterios de cualificación
9. Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente. 225
10. Actividades de seguemento, recuperación e avaliación das materias pendentes. 227
11. Organización dos procedementos que lle permitan ao alumnado acreditar os coñecementos necesarios en determinadas materias, no caso do bacharelato (cambios de modalidade ou de idioma) 228
12. Deseño da avaliación inicial e medidas individuais ou colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados. 228
13. Medidas de atención á diversidade. 228
14. Elementos transversais. 230
15. Contribución do departamento ao Proxecto Lector. 230
16. Contribución do departamento ao Plan TIC. 231
17. Contribución do departamento ao Plan de Convivencia. 232
18. Actividades complementarias e extraescolares. 234
19. Addenda. Plan de continxencia. 236
20. Mecanismos de revisión, avaliación e modificación da programación didáctica en relación cos resultados académicos e procesos de mellora. 237

1. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN

Redactado na introdución de 1º Eso.

2. CONTRIBUCIÓN ÁS COMPETENCIAS CLAVE. CONCRECIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES DA MATERIA QUE FORMAN PARTE DOS PERFÍS COMPETENCIAIS.

OBXECTIVOS	COMPETENCIAS CLAVE
<p>a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo, afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.</p>	<p>Competencias sociais e cívicas. Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</p>
<p>b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.</p>	<p>Competencias sociais e cívicas. Sentido de iniciativa e espírito emprendedor. Aprender a aprender</p>
<p>c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.</p>	<p>Competencias sociais e cívicas. Sentido de iniciativa e espírito emprendedor. Aprender a aprender Comunicación lingüística.</p>
<p>d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.</p>	<p>Competencias sociais e cívicas. Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</p>
<p>e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.</p>	<p>Comunicación lingüística. Competencia dixital Aprender a aprender. Competencias sociais e cívicas.</p>
<p>f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en materias, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia.</p>	<p>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía Comunicación lingüística. Aprender a aprender.</p>

- g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades. Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.
Aprender a aprender.
- h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura. Comunicación lingüística.
Conciencia e expresións culturais.
Competencias sociais e cívicas.
Aprender a aprender.
- i) Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada. Comunicación lingüística.
Conciencia e expresións culturais.
Competencias sociais e cívicas.
Aprender a aprender.
- l) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo. Conciencia e expresións culturais.
Comunicación lingüística.
Competencias sociais e cívicas.
- m) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais, e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e á súa mellora. Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.
Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.
Competencias sociais e cívicas
- n) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación. Comunicación lingüística.
Conciencia e expresións culturais.
Competencias sociais e cívicas.
Aprender a aprender.
- ñ) Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e na súa mellora, e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito. Comunicación lingüística.
Conciencia e expresións culturais.
Competencias sociais e cívicas.
Aprender a aprender.
- o) Coñecer e valorar a importancia do uso da lingua galega como elemento fundamental para o mantemento da identidade de Galicia, e como medio de relación interpersoal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que permite a comunicación con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona. Comunicación lingüística.
Conciencia e expresións culturais.
Competencias sociais e cívicas.
Aprender a aprender.

OBXECTIVOS	COMPETENCIAS CLAVE
<p>a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo, afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.</p>	<p>Competencias sociais e cívicas. Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</p>
<p>b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.</p>	<p>Competencias sociais e cívicas. Sentido de iniciativa e espírito emprendedor. Aprender a aprender</p>
<p>c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.</p>	<p>Competencias sociais e cívicas. Sentido de iniciativa e espírito emprendedor. Aprender a aprender Comunicación lingüística.</p>
<p>d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.</p>	<p>Competencias sociais e cívicas. Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</p>
<p>e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.</p>	<p>Comunicación lingüística. Competencia dixital Aprender a aprender. Competencias sociais e cívicas.</p>
<p>f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en materias, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia.</p>	<p>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía Comunicación lingüística. Aprender a aprender.</p>
<p>g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.</p>	<p>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor. Aprender a aprender.</p>
<p>h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.</p>	<p>Comunicación lingüística. Conciencia e expresións culturais. Competencias sociais e cívicas. Aprender a aprender.</p>

- l) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.
- Conciencia e expresións culturais.
Comunicación lingüística.
Competencias sociais e cívicas.
- m) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais, e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e á súa mellora.
- Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.
Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.
Competencias sociais e cívicas
- n) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.
- Comunicación lingüística.
Conciencia e expresións culturais.
Competencias sociais e cívicas.
Aprender a aprender.
- ñ) Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e na súa mellora, e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito.
- Comunicación lingüística.
Conciencia e expresións culturais.
Competencias sociais e cívicas.
Aprender a aprender.

OBXECTIVOS	COMPETENCIAS CLAVE
1. Ordenar os acontecementos históricos en eixes cronolóxicos e localizalos no espazo coa fin de adquirir unha perspectiva global da evolución histórica da Humanidade que teña en conta os procesos de cambio e de permanencia.	Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía. Competencias sociais e cívicas. Aprender a aprender.
2. Describir a evolución de Europa e Hispania tras a fragmentación do Imperio romano prestándolle especial atención ao imperio carolinxio e analizar os elementos que, tras a morte de Carlomagno, propiciaron o nacemento do feudalismo.	Comunicación lingüística. Competencias sociais e cívicas. Aprender a aprender.
3. Caracterizar a orixe e evolución do reino suevo de Galicia, os seus trazos sociais, económicos e políticos máis destacados e os motivos da súa desaparición.	Comunicación lingüística. Competencias sociais e cívicas. Aprender a aprender.
4. Coñecer as orixes do Islam, a conquista musulmá da Península e a evolución histórica de Al-Andalus.	Comunicación lingüística. Competencias sociais e cívicas. Aprender a aprender.
5. Explicar a composición e os trazos distintivos dos distintos estamentos da sociedade medieval: xeito de vida, nivel de riqueza, actividades económicas, etc. e as características do feudo.	Comunicación lingüística. Competencias sociais e cívicas. Aprender a aprender.
6. Describir as características da monarquía feudal e caracterizar os pactos de fidelidade e vasalaxe que establecían os distintos grupos sociais que integraban o sistema feudal.	Comunicación lingüística. Competencias sociais e cívicas. Aprender a aprender.
7. Coñecer as orixes da cidade medieval e caracterizar a composición e as formas de vida dos distintos grupos sociais que habitaban a cidade medieval, facendo especial fincapé na nova clase social: a burguesía.	Comunicación lingüística. Competencias sociais e cívicas. Aprender a aprender.
8. Describir a situación de Europa na Baixa Idade Media prestándolles especial atención ás causas das crises que viviu o territorio europeo neste período.	Comunicación lingüística. Competencias sociais e cívicas. Aprender a aprender.
9. Explicar os trazos distintivos da arte románica e da arte gótica en Europa e na Península Ibérica nas súas diversas manifestacións: arquitectura, escultura e pintura.	Conciencia e expresións culturais. Comunicación lingüística. Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.
10. Analizar as causas, a evolución e as diferentes fases da expansión territorial dos primeiros reinos cristiáns peninsulares así como o proceso de repoboamento dos territorios ocupados, localizando no mapa as etapas máis importantes e prestándolle unha atención especial á conquista e repoboación do territorio galego	Comunicación lingüística. Competencias sociais e cívicas. Aprender a aprender.

11. Identificar as características e a evolución dos reinos cristiáns desde as súas orixes no século VIII até finais da Idade Media.	Aprender a aprender. Competencias sociais e cívicas.
12. Describir a forma de goberno e as institucións dos Estados cristiáns da Península e a súa evolución ao longo da Idade Edad Media.	Comunicación lingüística. Competencias sociais e cívicas. Aprender a aprender.
13. Identificar a distribución da poboación no planeta, España e Galicia, entender o concepto de densidade de poboación e especificar os factores que condicionan a distribución da poboación (factores físicos, políticos, históricos e económicos).	Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía. Competencias sociais e cívicas. Competencia dixital. Aprender a aprender.
14. Explicar as consecuencias do progresivo envellecemento da poboación mundial e valorar as posibles consecuencias dos desequilibrios actuais e futuros.	Competencias sociais e cívicas. Sentido de iniciativa e espírito emprendedor. Aprender a aprender.
15. Reflexionar sobre as consecuencias que xeran os movementos migratorios nos territorios emisores e receptores de inmigrantes, valorando a necesidade de adoptar políticas migratorias que favorezan a integración e que eviten os conflitos entre a sociedade emisora e receptora.	Conciencia e expresións culturais. Comunicación lingüística. Sentido de iniciativa e espírito emprendedor. Competencias sociais e cívicas.
16. Caracterizar a cidade actual, prestándolle especial atención á morfoloxía e ás funcións urbanas e describir a tipoloxía e a xerarquía mundial de cidades.	Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía. Competencias sociais e cívicas. Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.
17. Valorar o impacto medioambiental da acción humana sobre o medio e asumir pautas de conduta acordes co desenvolvemento sostible, a conciencia medioambiental e o respecto ao medio natural.	Competencias sociais e cívicas. Competencia dixital. Sentido de iniciativa e espírito emprendedor. Aprender a aprender. Comunicación lingüística.

3. CONCRECIÓN DOS OBXECTIVOS, CONTIDOS, CRITERIOS DE AVALIACIÓN, ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE E COMPETENCIAS CLAVE.

Contidos e Criterios de Avaliación do Bloque 1: O medio físico

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
1.1. Localización. Latitude e lonxitude.	1.1. Localizar espazos xeográficos e lugares nun mapa ou nunha imaxe de satélite, utilizando datos de coordenadas xeográficas.
1.2. Características xerais do medio físico de España e de Galicia.	1.1.1. Localiza espazos xeográficos e lugares nun mapa de España e de Galicia, utilizando datos de coordenadas xeográficas.
1.3. Medio físico de España: relevo e hidrografía.	1.2. Ter unha visión global do medio físico de España e de Galicia, e das súas características xerais.
1.4. Medio físico de Galicia: relevo e hidrografía.	1.2.1. Enumera e describe as peculiaridades do medio físico español e galego.
1.5. Clima: elementos e factores. Diversidade climática da Península Ibérica e de Galicia.	1.3. Situar no mapa de España as unidades e os elementos principais do relevo peninsular, así como os grandes conxuntos ou espazos bioclimáticos.
1.6. Diversidade de paisaxes. Zonas bioclimáticas da Península Ibérica e de Galicia.	1.3.1. Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo español.
1.7. Medio natural e problemas ambientais en España.	1.3.2. Describe as unidades de relevo con axuda do mapa físico de España.
	1.4. Situar no mapa de Galicia as unidades e os elementos principais do relevo, así como os grandes conxuntos ou espazos bioclimáticos.
	1.4.1. Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo galego.
	1.4.2. Describe as unidades de relevo con axuda do mapa físico de Galicia.
	1.5. Coñecer e describir os grandes conxuntos bioclimáticos que conforman o espazo xeográfico español e galego.
	1.5.1. Localiza nun mapa os grandes conxuntos ou espazos bioclimáticos de España.
	1.5.2. Analiza e compara as zonas bioclimáticas españolas utilizando gráficos e imaxes.
	1.5.3. Localiza nun mapa os espazos bioclimáticos de Galicia.
	1.6. Coñecer os principais espazos naturais de España e de Galicia.
	1.6.1. Distingue e localiza nun mapa as paisaxes de España e de Galicia.
	1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias.
	1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.

Contidos e Criterios de Avaliación do Bloque 2: O espazo humano

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
2.1. Poboación mundial: modelos demográficos e movementos migratorios.	2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións.
2.2. Poboación europea: distribución e evolución.	2.1.1. Localiza no mapa mundial os continentes e as áreas, máis densamente poboadas.
2.3. Poboación española: evolución, distribución e dinámica. Movementos migratorios.	2.1.2. Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.
2.4. Poboación de Galicia: evolución, distribución e dinámica. Movementos migratorios.	2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación.
2.5. Proceso de urbanización no planeta.	2.2.1. Explica as características da poboación europea.
2.6. A cidade e o proceso de urbanización europeo.	2.2.2. Compara entre países a poboación europea segundo a súa distribución, a súa evolución e a súa dinámica.
2.7. A cidade e o proceso de urbanización en España e en Galicia.	2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios.
2.8. Diversidade de medios naturais en España e en Galicia.	2.3.1. Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.
2.9. Paisaxes no territorio español e galego.	2.3.2. Analiza en distintos medios os movementos migratorios nas últimas tres décadas en España.
2.10. Principais retos e problemas ambientais en España.	2.4. Analiza as características da poboación de Galicia, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios.
	2.4.1. Coñece o proceso da emigración galega, as súas etapas e os destinos principais.
	2.5. Sinalar nun mapamundi as grandes áreas urbanas, e identificar e comentar o papel das cidades mundiais como dinamizadoras da economía das súas rexións.
	2.5.1. Realiza un gráfico con datos da evolución do crecemento da poboación urbana no mundo.
	2.5.2. Sitúa no mapa do mundo as vinte cidades máis poboadas, di a que país pertencen e explica a súa posición económica.
	2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa.
	2.6.1. Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa.
	2.6.2. Distingue os tipos de cidades do noso continente.
	2.7. Recoñecer as características das cidades españolas e galegas, e as formas de ocupación do espazo urbano.
	2.7.1. Interpreta textos que expliquen as características das cidades de España e de Galicia, axudándose de internet ou de medios de comunicación escrita.
	2.8. Coñecer os principais espazos naturais protexidos a nivel peninsular e insular.
	2.8.1. Sitúa os parques naturais españois nun mapa, e explica a situación actual dalgúns deles.
	2.8.2. Elabora gráficos de distinto tipo (lineais, de barra e de sectores) en soportes virtuais ou analóxicos, que reflectan información económica e demográfica de países ou áreas xeográficas a partir dos datos elixidos.
	2.9. Identificar as principais paisaxes humanizadas españolas e galegas, e identificalas por comunidades autónomas.
	2.9.1. Clasifica as principais paisaxes humanizadas españolas a través de imaxes.

- 2.10. Coñecer e analizar os problemas e os retos ambientais que afronta España, a súa orixe e as posibles vías para afrontar estes problemas.
- 2.10.1. Compara paisaxes humanizadas españolas segundo a súa actividade económica.

Contidos e Criterios de Avaliación do Bloque 3: A historia

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
3.1. Relación entre o pasado, o presente e o futuro a través da historia.	3.1. Recoñecer que o pasado non está “morto e enterrado”, senón que determina o presente e os posibles futuros e espazos, ou inflúe neles.
3.2. Fontes históricas.	3.1.1. Identifica elementos materiais, culturais ou ideolóxicos que son herdanza do pasado.
3.3. Cambio e continuidade.	3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explica diferenzas entre interpretacións de fontes diversas.
3.4. Tempo histórico.	3.2.1. Nomea e identifica catro clases de fontes históricas.
3.5. Vocabulario histórico e artístico.	3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiais ou textuais.
3.6. Idade Media: concepto e as subetapas (alta, plena e baixa Idade Media).	3.3. Explicar as características de cada tempo histórico e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia, diferenciando períodos que facilitan o seu estudo e a súa interpretación.
3.7. Caída do Imperio Romano en Occidente: división política e invasións xermánicas. Imperio Bizantino e reinos xermánicos.	3.3.1. Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade.
3.8. Feudalismo.	3.3.2. Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos.
3.9. Islam. Península Ibérica: invasión musulmá. Evolución de Al-Andalus e dos reinos cristiáns.	3.4. Entender que os acontecementos e os procesos ocorren ao longo do tempo e á vez no tempo (diacronía e sincronía).
3.10. Reconquista e repoboación.	3.4.1. Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos.
3.11. Expansión comercial europea e recuperación das cidades. Crise da Baixa Idade Media: a “Peste Negra” e as súas consecuencias.	3.5. Utilizar o vocabulario histórico e artístico con precisión, inseríndoo no contexto adecuado.
3.12. Arte románica, gótica e islámica.	3.5.1. Utiliza o vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época.
	3.6. Caracterizar a alta Idade Media en Europa e recoñecer a dificultade da falta de fontes históricas neste período.
	3.6.1. Utiliza as fontes históricas e entende os límites do que se pode escribir sobre o pasado.
	3.7. Describir a nova situación económica, social e política dos reinos xermánicos.
	3.7.1. Compara as formas de vida (en diversos aspectos) do Imperio Romano coas dos reinos xermánicos.
	3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias.
	3.8.1. Caracterizar a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.
	3.9. Analizar a evolución dos reinos cristiáns e musulmáns, nos seus aspectos socioeconómicos, políticos e culturais.
	3.9.1. Comprende as orixes do Islam e o seu alcance posterior.
	3.9.2. Explica a importancia de Al-Andalus na Idade Media.

- 3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus.
- 3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.
- 3.10.2. Explica a importancia do Camiño de Santiago.
- 3.11. Entender o concepto de crise e as súas consecuencias económicas e sociais.
- 3.11.1. Comprende o impacto dunha crise demográfica e económica nas sociedades medievais europeas.
- 3.12. Comprender as características e as funcións da arte na Idade Media.
- 3.12.1. Describe características da arte románica, gótica e islámica.

UNIDADE 1: A FRAGMENTACIÓN DO MUNDO ANTIGO**Obxectivos Didácticos**

Explicar e situar cronoloxicamente as principais etapas da Idade Media e do proceso de descomposición do Imperio romano de Occidente.

Analizar os pobos xermánicos: formación, organización, formas de vida e cultura.

Estudar un dos reinos xermánicos: os visigodos.

Explicar o proceso de ruralización a causa da destrución das cidades e as consecuencias culturais e económicas que se derivan disto.

Caracterizar a orixe e a evolución do reino suevo de Galicia e os aspectos fundamentais da súa organización social, política e económica.

Situación a orixe do Imperio bizantino e expor a importancia do emperador Xustiniano no seu desenvolvemento.

Describir as características culturais do Imperio bizantino e comparalas coas propias doutras culturas.

Identificar a orixe do Imperio carolinxio e expor a importancia da figura de Carlomagno, coas repercusións que o seu legado ten na Europa actual.

Identificar as orixes da sociedade feudal e definir as relacións entre señores e campesiños.

Explicar as principais características do Islam, describir a súa orixe e as súas implicacións culturais e artísticas.

Contidos, Criterios de Avaliación, Estándares de Apr. e Competencias Clave por Bloques

BLOQUE 3		
Contidos	Crit. de Avaliación	Estánd. de Aprend. e Com. Clave
<ul style="list-style-type: none"> – A crise do Imperio romano e a súa fragmentación. – A caída do Imperio romano en Occidente: división política e invasións xermánicas. – Observación dun eixe cronolóxico no que se expoñen as etapas da Idade Media e os sucesos principais de cada unha delas. – Análise e elaboración de eixes cronolóxicos sobre as etapas posteriores ao declive do Imperio romano. – Situación espazo-temporal dos sucesos principais relativos ao proceso de descomposición do Imperio romano. – Análise e comentario de textos históricos. – Observación e interpretación de debuxos. – Comprensión dos conceptos clave da época en cuestión. 	<p>1. Establecer o paso da Idade Antiga á Idade Media.</p>	<p>1.1 Explica e sitúa cronoloxicamente as principais etapas da Idade Media e o proceso de descomposición do Imperio romano de Occidente. C. Com. Lingüística - Aprender a Apr.</p>
<ul style="list-style-type: none"> – A formación do reino visigodo de Toledo. – A organización política do reino visigodo. – O reino suevo de Galicia. – A organización social e económica do reino visigodo: o proceso de ruralización. – A influencia da Igrexa na sociedade visigoda. – A cultura visigoda: a importancia do latín como lingua culta e a arquitectura e a ourivaría visigodas. – Aproximación á cotidianeidade da época a través de textos, imaxes e exercicios imaxinativos. 	<p>2. Expor a nova situación económica, social e política dos reinos xermánicos.</p>	<p>2.1 Analiza os pobos xermánicos: formación, organización, formas de vida e cultura. C. Conc. e Expresións culturais - Sent. Inic. e Espírito Emprendedor - Aprender a Apr.</p> <p>2.2 Estuda un dos reinos xermánicos: orixe, organización, formas de vida e cultura. C. Conc. e Expresións culturais - C. Sociais e Cívicas.</p> <p>2.3 Explica o proceso de ruralización a causa da destrución das cidades e que consecuencias culturais e económicas se derivan disto. C. Conc. e Expresións culturais - C. Com. Lingüística - Aprender a Apr.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - O Imperio bizantino: a época de Xustiniano. - O Imperio bizantino: orientalización e declive. - A arte bizantina. - Lectura, realización e comentario de mapas. 	<p>3. Explicar o Imperio bizantino como continuación do Imperio romano de Oriente.</p>	<p>3.1 Sitúa a orixe do Imperio bizantino e expón a importancia do emperador Xustiniano no seu desenvolvemento. C. Conc. e Expresións culturais - C. Soc. e Cívicas.</p> <p>3.2 Expón as características culturais do Imperio bizantino (xeito de distribución, economía, relixión e arte) e compáraas coas propias doutras culturas. C. Conc. e Expresións culturais - C. Dixital - Sent. Inic. e Espírito Emprendedor.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - O proceso de formación do Imperio carolinxio: o reino dos francos. - A figura de Carlomagno e o renacemento carolinxio. - A organización política e administrativa do Imperio carolinxio. - O sistema de fidelidades persoais e as orixes do feudalismo. 	<p>4. Describir o Imperio carolinxio como último intento de reconstrución do Imperio de Occidente.</p>	<p>4.1 Sitúa a orixe do Imperio carolinxio e expón a importancia da figura de Carlomagno coas repercusións que o seu legado ten na Europa actual. C. Conc. e Expresións culturais - C. Soc. e Cívicas.</p> <p>4.2 Identifica as orixes da sociedade feudal e define as relacións entre señores e campesiños. C. Conc. e Expresións culturais - C. Soc. e Cívicas.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - A figura de Mahoma e a orixe do islamismo como relixión. - A importancia do Corán na relixión islámica: piares básicos e os centros de culto, as mesquitas. - A irrupción e expansión do Islam no século VII. - Interese por coñecer e conservar o patrimonio cultural. 	<p>5 Expor o nacemento dunha nova relixión: o Islam.</p>	<p>5.1 Explica as principais características do Islam, describe a súa orixe e as súas implicacións culturais e artísticas. C. Conc. e Expresións culturais - C. Soc. e Cívicas.</p>

Estándares de Aprendizaxe e Descritores para o seguimento dos Estándares

BLOQUE 3	
Estándares de Aprendizaxe	Descritores
1.1 Explica e sitúa cronoloxicamente as principais etapas da Idade Media e o proceso de descomposición do Imperio romano de Occidente. C. Com. Lingüística - Aprender a Apr.	<p>Observa un eixe cronolóxico relativo ás etapas da Idade Media e á fragmentación do Imperio Romano e coñece os seus sucesos principais. P. 2 Act. 1, 2. P. 22 Act. 1. P. 23 Act. 2</p> <p>Desenvolve a formación das novas entidades políticas e culturais do antigo territorio do Imperio romano. P. 7, Act. 3. P. 22 Act. <i>Aprende a...</i></p>
2.1 Analiza os pobos xermánicos: formación, organización, formas de vida e cultura. C. Conc. e Expresións culturais - Sent. Inic. e EspíritoEmprendedor - Aprender a Apr.	<p>Identifica os límites xeográficos e cronolóxicos dos reinos xermánicos. P. 7, Act. 1.</p> <p>Compara o modo de vida dos reinos xermánicos e dos romanos. P. 7, Act. 2.</p>
2.2 Estudia un dos reinos xermánicos: orixe, organización, formas de vida e cultura. C. Conc. e Expresións culturais - C. Sociais e Cívicas.	<p>Analiza o reino visigodo: formación, organización, formas de vida e cultura. P. 11 Act. 1, 2, 3.</p> <p>Identifica a orixe dos suevos e describe con detalle as zonas que ocuparon á súa chegada a Galicia e a súa posterior expansión territorial. P. 9, Act. 1.</p>
2.3 Explica o proceso de ruralización a causa da destrución das cidades e que consecuencias culturais e económicas se derivan disto. C. Conc. e Expresións culturais - C. Com. Lingüística - Aprender a Apr.	<p>Enumera as características dunha comunidade rural (tipo de economía e actividades desempeñadas) e compáraas coa vida urbana en Roma. P. 13 Act. 1, 2, 3.</p> <p>Expón mediante un exercicio imaxinativo a relación señor-campesíño. P. 13 Act. 4.</p> <p>Explica a importancia da relación entre cultura e relixión na época visigoda e identifica os elementos distintivos da súa arte. P. 11, Act. 3.</p>
3.1 Sitúa a orixe do Imperio bizantino e expón a importancia do emperador Xustiniano no seu desenvolvemento. C. Conc. e Expresións culturais - C. Soc. e Cívicas.	<p>Explica a orixe do Imperio bizantino, situación xeográfica e épocas nas que se divide a súa vixencia. P. 15, Act. 1.</p> <p>Desenvolve o proceso de helenización que tivo lugar no Imperio bizantino. P. 15, Act. 1.</p>
3.2 Expón as características culturais do Imperio bizantino (xeito de distribución, economía, relixión e arte) e compáraas coas propias doutras culturas. C. Conc. e Expresións culturais - C. Dixital - Sent. Inic. e Espírito Emprendedor.	<p>Identifica os trazos característicos da relixión cristiá no Imperio bizantino e compáraos cos propios da relixión católica. P.15 Act. 2.</p> <p>Analiza a partir dun debuxo as características da capital de Bizancio aludindo á súa situación e actividade comercial. P. 15, Act. 3.</p> <p>Compara a distribución da capital de Bizancio, considerada a nova Roma, coa distribución da antiga Roma. P. 15, Act. 3.</p>
4.1 Sitúa a orixe do Imperio carolinxio e expón a importancia da figura de Carlomagno coas repercusións que o seu legado ten na Europa actual. C. Conc. e Expresións culturais - C. Soc. e Cívicas.	<p>Explica as raíces do Imperio Carolinxio. P. 17, Act. 1.</p> <p>Describe a figura de Carlomagno, a importancia do seu reinado, a súa forma de goberno e a súa repercusión sobre a cultura da Europa Occidental. P. 17, Act. 2, 3.</p>
4.2 Identifica as orixes da sociedade feudal e define as relacións entre señores e campesiños. C. Conc. e Expresións culturais - C. Soc. e Cívicas.	<p>Analiza o sistema de fidelidades instaurado por Carlomagno como orixe da sociedade feudal. P. 19, Act. 3.</p>

5.1 Explica as principais características do Islam, describe a súa orixe e as súas implicacións culturais e artísticas. C. Conc. e Expresións culturais - C. Soc. e Cívicas.	Expónque é o Islam, a importancia do Corán, piares e preceptos e coñece quen era Mahoma e os feitos máis relevantes da súa vida. P. 21, Act. 2, 3. Describe as diferentes partes da mesquita e explica a súa función. P. 21, Act. 4.
--	---

Metodoloxía: Actividades e estratexias de ensinanza e aprendizaxe

Centrarémonos na fragmentación do mundo antigo, estreitamente vinculada coa caída do Imperio Romano de Occidente. Para isto exporemos as causas e as consecuencias que se derivaron dela, tanto no ámbito social, como político, económico e cultural.

Aprenderemos a importancia dos reinos xermánicos, profundando nun deles, o dos visigodos. Tamén explicaremos a formación e características máis destacadas do reino suevo de Galicia. A continuación exporemos os imperios que se formaron tras a caída do Imperio romano de Occidente: o Imperio bizantino e o Imperio carolinxio. Finalmente explicaremos o nacemento do Islam e a súa posterior expansión. Servirémonos de mapas, imaxes e textos que ilustren todo o mencionado anteriormente.

Guía Didáctica e outros Recursos Didácticos

Esta Unidade está acompañada por unha completa Guía Didáctica na que se ofrecen amplos recursos para reforzar e ampliar os contidos desta Unidade. Para cada apartado da Unidade dispoñemos:

As solucións ás actividades formuladas en cada apartado da Unidade.

Orientacións didácticas, nas que se ofrecen pautas para explicar e traballar os contidos da Unidade.

Recursos na rede dispoñibles a través da plataforma Tiching.

Actividades de reforzo e ampliación que favorecerán a atención á diversidade.

Identificación e desenvolvemento de Competencias Clave traballados en cada apartado da Unidade.

Ademais da Guía tamén dispomos doutros recursos nesta Unidade:

Recursos sinalados na propia Unidade, no libro de texto: *Amplía na Rede*, Indicadores das Competencias traballadas nas actividades, Indicadores dos Estándares.

Táboas de Estándares. Con toda a información para o traballo e avaliación dos estándares de aprendizaxe (referenciados nos indicadores de Estándares na Unidade).

Proposta curricular. Detállanse todos os contidos, criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe traballados en cada unidade.

Avaliación dos contidos mínimos do tema

Rúbrica de Avaliación do alumnado para valorar a adquisición dos contidos mínimos esixibles para superar a materia especificados no apartado 3.3 da Programación Didáctica para o Segundo Curso de Xeografía e Historia *Vicens Vives*.

Ver Rúbrica de Avaliación na páxina seguinte:

Alumnas e alumnos	Aparición dos reinos xermánicos			Visigodos e suevos na Península			Imperio Romano de Oriente			Carlomagno e o imperio carolinxio			Valoración global
	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	
1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
8													
9													
10													
11													
12													
13													
14													
15													
16													
17													
18													
19													
20													
21													
22													
23													
24													
25													
26													
27													
28													
29													
30													

UNIDADE 2: AL-ANDALUS**Obxectivos Didácticos**

- Explicar o proceso de expansión do Islam no mundo e en Al-Andalus.
- Saber identificar as distintas etapas da súa historia.
- Analizar a evolución dos reinos cristiáns e musulmáns, nos seus aspectos socio-económicos, políticos e culturais.
- Comprender o proceso das conquistas e a repoboación na Península Ibérica.
- Caracterizar a sociedade e as diferentes formas de goberno existentes nas distintas etapas de Al-Andalus ao longo dos séculos de dominación musulmá.
- Describir as actividades económicas e o seu xeito de organización.
- Recoñecer as características da arte islámica e andalusí.
- Identificar os monumentos de época andalusí que se conservan no noso territorio.
- Explicar os trazos da cultura islámica e valorar a súa riqueza en Al-Andalus.
- Recoñecer a importancia da herdanza musulmá no noso patrimonio.
- Comprender os conceptos clave da época en cuestión.
- Coñecer a época a través do comentario de textos e a observación de imaxes e debuxos.
- Situar espazo-temporalmente os sucesos principais relativos á orixe e expansión do Islam.

Contidos, Criterios de Avaliación, Estándares de Apr. e Competencias Clave por Bloques

BLOQUE 3		
Contidos	Crit. de Avaliación	Estánd. de Aprend. e Com. Clave
<ul style="list-style-type: none"> – As orixes do Islam e a súa expansión na área Mediterránea. – As etapas do Imperio islámico: o seu goberno e a súa organización. – A división entre sunismo e chiísmo despois da morte de Mahoma. – Situación espazo-temporal dos sucesos principais relativos á orixe e expansión do Islam. – Comprensión dos conceptos clave da época en cuestión. 	<p>1. Explicar o proceso de expansión do Islam no mundo e en Al-Andalus e saber identificar as distintas etapas da súa historia.</p>	<p>1.1 Comprende as orixes do Islam e o seu alcance posterior e interpreta mapas e eixes cronolóxicos que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica. Aprender a Apr. - C. Com. Lingüística.</p> <p>1.2 Explica a importancia de Al-Andalus na Idade Media. Aprender a Aprender - C. Com. Lingüística - Conc. e Exp. Culturais.</p>
<ul style="list-style-type: none"> – O esplendor económico e cultural do Imperio. – A crise da monarquía visigoda: enfrontamentos entre os partidarios de Agila e de Rodrigo. – A conquista musulmá da Península Ibérica e a formación de Al-Andalus: fórmulas de dominación e integración dos pobos invadidos. 	<p>2. Analizar a evolución dos reinos cristiáns e musulmáns, nos seus aspectos socio-económicos, políticos e culturais e comprender o proceso das conquistas e a repoboación na Península Ibérica.</p>	<p>2.1 Describe aspectos clave da economía, a organización social, a cultura e a arte de Al-Andalus. Conc. e Exp. Culturais - C. Com. Lingüística - C. Soc. e Cívicas.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - A desvinculación de Al-Andalus respecto ao Imperio: evolución política, social e económica do Emirato dependente de Damasco e do Emirato Omeia independente. - A evolución do Emirato cordobés: o Califato de Córdoba como época de máximo esplendor. - A administración do Emirato e a función dos seus integrantes. - A fragmentación da unidade do Califato nos reinos de taifas. - A resistencia ao avance cristián dos reinos do Norte: o reino nazarí de Granada. - As innovacións introducidas polos árabes á súa chegada á Península Ibérica: cultivo das terras e sistemas de regadío. - A cidade como centro económico e cultural no mundo islámico. - A organización social e as actividades económicas desempeñadas en Al-Andalus: a artesanía e o comercio. 	<p>3. Caracterizar a sociedade e as diferentes formas de goberno existentes nas distintas etapas de Al-Andalus ao longo dos séculos de dominación musulmá, aludindo ás súas actividades económicas e ao seu xeito de organización.</p>	<p>3.1 Ordena temporalmente algúns feitos históricos relevantes na historia de Al-Andalus e sitúaos na súa etapa correspondente. Aprender a Apr. - Conc. e Exp. Culturais - C. Dixital.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - A arte islámica e a súa expresión en Al-Andalus: predominio da arquitectura, épocas, características e principais obras da época na Península Ibérica. - Aproximación á época a través do comentario de textos e da observación de imaxes e debuxos. 	<p>4. Recoñecer as características da arte islámica e andalusí e identificar os monumentos de época andalusí que se conservan no noso territorio.</p>	<p>4.1 Coñece as novidades culturais que introduciron os árabes na Península Ibérica coa súa chegada e os beneficios que isto supuxo. C. Matemática, Cienc. Tecnol. - Conc. e Exp. Culturais - Sent. Inic. e Espírito Emprendedor.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - A cultura islámica: o desenvolvemento das artes, as letras e as ciencias. Os avances científicos e técnicos introducidos polos musulmáns. - Interese por conocer e conservar o patrimonio cultural. 	<p>5. Explicar os trazos da cultura islámica, valorar a súa riqueza en Al-Andalus e recoñecer a importancia da herdanza musulmá no noso patrimonio.</p>	<p>5.1 Describe as características da arte islámica. Conc. e Exp. Culturais - Aprender a Aprender.</p>

Estándares de Aprendizaxe e Descritores para o seguimento dos Estándares

BLOQUE 3	
Estándares de Aprendizaxe	Descritores
1.1 Comprende as orixes do Islam e o seu alcance posterior e interpreta mapas e eixes cronolóxicos que describen os procesos de conquista e repoboación cristiás na Península Ibérica. Aprender a Apr. - C. Com. Lingüística.	Recoñece nun mapa a situación xeográfica da orixe do Islam e da súa posterior expansión. P. 29, Act. 1 Argumenta as razóns polas que os pobos conquistados se islamizaron sen necesidade de persecución. P. 29, Act. 5.
1.2 Explica a importancia de Al-Andalus na Idade Media. Aprender a Aprender - C. Com. Lingüística - Conc. e Exp. Culturais.	Explica a expansión cultural e comercial dos musulmáns e a súa incidencia na Península Ibérica e no Mediterráneo. P. 29, Act. 3, 4 Identifica e expón as causas da invasión da Península Ibérica por parte dos musulmáns do norte de África na época da monarquía visigoda. P. 31, Act. 1.
2.1 Describe aspectos clave da economía, a organización social, a cultura e a arte de Al-Andalus. Conc. e Exp. Culturais - C. Com. Lingüística - C. Soc. e Cívicas.	Explica as causas polas que se produciu a independización de Córdoba respecto ao Califato de Bagdad. P. 31 Act. 5. Explica o xeito de organización política e administrativa do Califato e como isto inflúe na súa prosperidade económica. P. 33, Act. 5. Describe, a partir dunha imaxe, as edificacións dunha cidade andalusí e as súas funcións. P. 37, Act. 5.
3.1 Ordena temporalmente algúns feitos históricos relevantes na historia de Al-Andalus e sitúaos na súa etapa correspondente. Aprender a Apr. - Conc. e Exp. Culturais - C. Dixital.	Sitúa espazo -temporalmente os feitos máis significativos relativos á historia de Al-Andalus. P. 33, Act. 1, 2. Compara a etapa do Califato, dos reinos de taifas e do reino nazarí. P. 33, Act. 3. Recoñece a través dunha imaxe un feito referente ao Califato de Abad al-Rahman III. P. 33, Act. 6. Describe todo o relativo á agricultura de Al Andalus: novidades, sistemas empregados e tipos de cultivo. P. 35 Act. 1, 2. P. 43, Act. 3.
4.1 Coñece as novidades culturais que introduciron os árabes na Península Ibérica coa súa chegada e os beneficios que isto supuxo. C. Matemática, Cienc. Tecnol. - Conc. e Exp. Culturais - Sent. Inic. e Espírito Emprendedor.	Expón a importancia das cidades en Al-Andalus, os diferentes grupos sociais que as formaban e as actividades que se desempeñaban. P. 37, Act. 1, 2, 3. Explica, a través dun exercicio imaxinativo, o xeito de funcionamento das innovacións que introduciron os árabes no mundo rural. P. 35, Act. 4. Identifica os factores fundamentais na difusión da sabiduría en Al-Andalus, a contribución dos emires e califas a isto e as súas achegas principais ás ciencias e á cultura. P. 39, Act. 1, 2, 3.
5.1 Describe as características da arte islámica. Conc. e Exp. Culturais - Aprender a Aprender.	Sabe recoñecer as características que ten a arquitectura andalusí e identificar de que época serían propias. P. 41, Act. 1, 3. Enumera e describe os diferentes tipos de arcos e decoración ornamental andalusís. P. 41 Act. 2. Analiza, a partir dunha imaxe, os elementos e a finalidade dunha obra arquitectónica da época de Al-Andalus. P. 41, Act. 4. Caracteriza o Palacio de Medina Azahara a partir da análise detallada dun plano e a consulta a unha páxina web. P. 42, Aprende a...

Metodoloxía: Actividades e estratexias de ensinanza e aprendizaxe

Este tema xira arredor do Islam. Exporemos os primeiros momentos da súa expansión tras o seu nacemento, o seu avance posterior e os procesos de reconquista e de poboación por parte dos reinos cristiáns na Península Ibérica. .

Caracterizaremos Al-Andalus, expondo os seus trazos económicos, políticos, organizativos e culturais. Analizaremos a arte andalusí e recoñeceremos a importancia e influencia que exerceu na Península.

Guía Didáctica e outros Recursos Didácticos

Esta Unidade está acompañada por unha completa Guía Didáctica na que se ofrecen amplos recursos para reforzar e ampliar os contidos desta Unidade. Para cada apartado da Unidade dispoñemos:

As solucións ás actividades formuladas en cada apartado da Unidade.

Orientacións didácticas, nas que se ofrece pautas para explicar e traballar os contidos da Unidade.

Recursos na rede dispoñibles a través da plataforma Tiching.

Actividades de reforzo e ampliación que favorecerán a atención á diversidade.

Identificación e desenvolvemento de Competencias Clave traballados en cada apartado da Unidade.

Ademais da Guía tamén dispomos doutros recursos nesta Unidade:

Recursos sinalados na propia Unidade, no libro de texto: Amplía na Rede, Indicadores das Competencias traballadas nas actividades, Indicadores dos Estándares.

Táboas de Estándares. Con toda a información para o traballo e avaliación dos estándares de aprendizaxe (referenciados nos indicadores de Estándares na Unidade).

Proposta curricular. Detállanse todos os contidos, criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe traballados en cada unidade.

Avaliación dos contidos mínimos do tema

Rúbrica de Avaliación do alumnado para valorar a adquisición dos contidos mínimos esixibles para superar a materia.

Ver Rúbrica de Avaliación na páxina seguinte:

Alumnas e alumnos	A expansión do Islam			Conquista musulmá de Hispania			Etapas de Al-Andalus			Al-Andalus: sociedade e economía			Arte islámica e andalusí			Valoración global
	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	
1																
2																
3																
4																
5																
6																
7																
8																
9																
10																
11																
12																
13																
14																
15																
16																
17																
18																
19																
20																
21																
22																
23																
24																
25																
26																
27																
28																
29																
30																

UNIDADE 3: A EUROPA FEUDAL**Obxectivos Didácticos**

Identificar os factores que propiciaron a aparición e o desenvolvemento do feudalismo tras a morte de Carlomagno.

Explicar a organización social que se deriva do feudalismo e as súas consecuencias económicas e sociais.

Describir a composición dos estamentos da sociedade medieval e os seus trazos distintivos.

Expor os pactos de fidelidade e vasalaxe dos distintos grupos sociais que integraban o sistema feudal.

Analizar a nova situación social, política e cultural na época do feudalismo: estrutura e organización, xeitos de vida e relación coa Igrexa.

Estudar a clase social fundamental que sostén o sistema feudal: o campesiñado.

Entender o concepto de crise e as súas consecuencias económicas e sociais.

Analizar gráficos que permiten afondar na organización social e económica da época.

Elaborar relatos e debuxos referentes á época por medio dun exercicio imaxinativo.

Interpretar esquemas e realizar táboas que permiten unha maior visualización do período referido.

Comprender e definir os conceptos clave relativos á época en cuestión.

Contidos, Criterios de Avaliación, Estándares de Apr. e Competencias Clave por Bloques

BLOQUE 3		
Contidos	Crit. de Avaliación	Estánd. de Aprend. e Com. Clave
<ul style="list-style-type: none"> – As causas que motivaron a descomposición do Imperio carolinxio. – A vasalaxe como base do feudalismo. – Aproximación á época a través do comentario de textos e a observación de imaxes e debuxos. – Situación espazo -temporal dos sucesos principais relativos á Europa feudal. – Procura de información na rede referente a elementos da época en cuestión. 	<p>1. Identificar os factores que propiciaron a aparición e o desenvolvemento do feudalismo tras a morte de Carlomagno, explicar a organización social que disto se deriva e as súas consecuencias económicas e sociais.</p>	<p>1.1 Caracteriza o feudalismo como o novo xeito de organización e goberno da sociedade tras a descomposición do Imperio carolinxio. Apr. a Aprender - C. Com. Lingüística - Conc. e Exp. Culturais - C. Soc. e Cívicas.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - A xerarquización da sociedade por estamentos: os privilexiados e os non privilexiados. - A monarquía feudal: o carácter sagrado e patrimonial. - Os estamentos privilexiados: a nobreza e o clero. - Os nobres e as damas: a súa vida cotiá. - A cerimonia de investidura dos cabaleiros: procedementos e equipo. - As actividades do cabaleiro: a guerra, os torneos e as xustas, e o amor cortés. - A organización do clero e a súa estrutura xerárquica. - Análise de gráficos que permiten afondar na organización social e económica da época. 	<p>2. Explicar a composición dos estamentos da sociedade medieval, os seus trazos distintivos e os pactos de fidelidade e vasalaxe dos distintos grupos sociais que integraban o sistema feudal.</p>	<p>2.1 Expón a sociedade feudal e os seus compoñentes, a súa organización económica, a importancia da figura do rei. Conc. e Exp. Culturais - C. Soc. e Cívicas - C. Com. Lingüística - Aprender a Aprender.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Devastación da Europa Occidental e debilidade dos monarcas fronte a isto. - Os poderes reais e o goberno dos reinos. - O Sacro Imperio Romano Xermánico. - O debilitamento do poder real do emperador fronte aos monarcas. - A influencia da Igrexa na Europa medieval: a regulación da vida social. - Os casrelos medievais. - Interese por coñecer e conservar o patrimonio cultural. 	<p>3. Analizar a nova situación social, política e cultural na época do feudalismo: estrutura e organización, xeitos de vida e relación coa Igrexa.</p>	<p>3.1 Explica a situación de Europa tras a fragmentación do Imperio de Carlomagno: a división en reinos e o nacemento do Sacro Imperio Romano Xermánico. Conc. e Exp. Culturais - Aprender a Apr. - C. Soc. e Cívicas.</p> <p>3.2 Coñece os trazos fundamentais da vida cotiá na sociedade feudal: a importancia da Igrexa e a súa estrutura xerárquica e a figura do campesiño. Conc. e Exp. Culturais - C. Soc. e Cívicas. - Aprender a Aprender.</p> <p>3.3 Describe como era un castelo medieval e como vivían os seus habitantes, facendo especial fincapé nas actividades que realizaba o señor do castelo. C. Soc. e Cívicas - Aprender a Aprender - Conc. e Expr. Culturais.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - O feudo como propiedade vinculada. - O señorío territorial e as rendas señoriais. <p>Os campesiños no mundo feudal: labores, cultivos, técnicas e calendario agrícola.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Elaboración de relatos e debuxos referentes á época por medio dun exercicio imaxinativo. 	<p>4. Estudar a clase social fundamental que sostén o sistema feudal: o campesiñado.</p>	<p>4.1 Explica a importancia do campesiñado na sociedade feudal: administración dos campos, actividades desempeñadas, dereitos e deberes e relación cos señores. C. Soc. e Cívicas - Conc. e Expr. Culturais - C. Com. Lingüística.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Comprensión e definición dos conceptos clave da época en cuestión. - Interpretación de esquemas e elaboración de táboas que permiten maior visualización do período referido. 	<p>5. Entender o concepto de crise e as súas consecuencias económicas e sociais.</p>	<p>5.1 Comprende o impacto dunha crise demográfica e económica nas sociedades medievais europeas. Conc. e Exp. Cult. - Aprender a Apr. - Sent. Inic. e Esp. Emp.</p>
--	--	--

Estándares de Aprendizaxe e Descritores para o seguimento dos Estándares

BLOQUE 3	
Estándares de Aprendizaxe	Descritores
<p>1.1 Caracteriza o feudalismo como o novo xeito de organización e goberno da sociedade tras a descomposición do Imperio carolinxo. Apr. a Aprender - C. Com. Lingüística - Conc. e Exp. Culturais - C. Soc. e Cívicas.</p>	<p>Explica detalladamente que é o feudalismo a partir dos conceptos clave que a el se refiren. P.62, A. 1.</p> <p>Analiza a relación entre as invasións dos séculos IX e X e o nacemento do feudalismo. P. 49, A. 1.</p> <p>Coñece a organización da sociedade feudal: xerarquía e diferenza entre os estamentos. P. 49, A. 3.</p>
<p>2.1 Expón a sociedade feudal e os seus compoñentes, a súa organización económica, a importancia da figura do rei. Conc. e Exp. Culturais - C. Soc. e Cívicas - C. Com. Lingüística - Aprender a Aprender.</p>	<p>Fai, a través dun exercicio imaxinativo, unha aproximación ao pacto de vasalaxe e á relación entre monarca e nobre. P. 49, A. 2.</p> <p>Explica o papel do rei na sociedade feudal e diferenciao do papel que tiña o emperador dentro da Cristiandade. P. 51, A. 1, 6.</p> <p>Comenta un texto de Alfonso X no que se expón o carácter sagrado do rei. P. 51, A. 2.</p> <p>Coñece as insignias reais e sabeas identificar nunha imaxe referente a Carlos IV. P. 51, A. 3.</p> <p>Aproxímase á figura nobiliaria do cabaleiro mediante un exercicio imaxinativo. P. 55, A. 1.</p> <p>Explica os trazos principais da vida cabaleiresca: a guerra, os torneos e as xustas e tamén o amor cortés. P. 55, A. 2, 3, 4.</p>
<p>3.1 Explica a situación de Europa tras a fragmentación do Imperio de Carlomagno: a división en reinos e o nacemento do Sacro Imperio Romano Xermánico. Conc. e Exp. Culturais - Aprender a Apr. - C. Soc. e Cívicas.</p>	<p>Identifica nun mapa os principais reinos no século XI e expón os seus puntos en común. P. 51, A. 4.</p> <p>Explica o Sacro Imperio Romano: creación e papel do emperador. P. 51, A. 5.</p>
<p>3.2 Coñece os trazos fundamentais da vida cotiá na sociedade feudal: a importancia da Igrexa e a súa estrutura xerárquica e a figura do campesiño. Conc. e Exp. Culturais - C. Soc. e Cívicas. - Aprender a Aprender.</p>	<p>Expón o papel da Igrexa na Idade Media, a súa influencia na vida cotiá da comunidade e as normas relixiosas que a rexían. P. 57, A. 1, 2.</p> <p>Coñece a organización xerárquica da sociedade e da Igrexa e explica a función e as relacións entre os seus compoñentes. P. 57, A. 5.</p>
<p>3.3 Describe como era un castelo medieval e como vivían os seus habitantes, facendo especial fincapé nas actividades que realizaba o señor do castelo. C. Soc. e Cívicas - Aprender a Aprender - Conc. e Expr. Culturais.</p>	<p>Analiza un castelo medieval: situación, descrición das súas construcións, actividades que nel se desempeñaban e exemplifícao nun caso concreto. P. 62, A. Aprende a..., P. 64, A. 7.</p>
<p>4.1 Explica a importancia do campesiñado na sociedade feudal: administración dos campos, actividades desempeñadas, dereitos e deberes e relación cos señores. C. Soc. e Cívicas - Conc. e Expr. Culturais - C. Com.</p>	<p>Define o termo 'feudo', coñece os seus elementos e o procedemento para ser señor dun deles e os dereitos deste último. P. 59, A. 1, 2, 3.</p> <p>Expón a figura do campesiño, os seus dereitos e as</p>

Lingüística.	diferenzas entre un libre e un servo, e enumera as súas obrigas a partir dun texto da época. P. 59, A. 4, 5. Analiza a vida do campesiño facendo referencia á administración dos campos, o tipo de agricultura que practicaban, os instrumentos que utilizaban e a súa vestimenta. P. 61, A. 1, 2, 3, 4.
5.1 Comprende o impacto dunha crise demográfica e económica nas sociedades medievais europeas. Conc. e Exp. Cult. - Aprender a Apr. - Sent. Inic. e Esp. Emp.	Interpreta un texto relativo ás malas colleitas expondo as súas causas e consecuencias, o tipo de vida que disto se derivou e a diferenza respecto ao xeito e comprendelo actualmente. P. 63, A. 3.

Metodoloxía: Actividades e estratexias de ensinanza e aprendizaxe

Desenvolveremos o feudalismo como o novo xeito de organización e goberno da sociedade tras a desintegración do Imperio carolinxio. Analizaremos as súas características económicas e organizativas e exporemos a importancia da Igrexa neste período e a influencia que exerceu.

Adentrarémonos na vida cotiá do mundo feudal. Para todo isto, recorreremos ao comentario de imaxes, textos, mapas, esquemas e táboas.

Guía Didáctica e outros Recursos Didácticos

Esta Unidade está acompañada por unha completa Guía Didáctica na que se ofrecen amplos recursos para reforzar e ampliar os contidos desta Unidade. Para cada apartado da Unidade disporemos:

As solucións ás actividades formuladas en cada apartado da Unidade.

Orientacións didácticas, nas que se ofrece pautas para explicar e traballar os contidos da Unidade.

Recursos na rede dispoñibles a través da plataforma Tiching.

Actividades de reforzo e ampliación que favorecerán a atención á diversidade.

Identificación e desenvolvemento de Competencias Clave traballados en cada apartado da Unidade.

Ademais da Guía tamén dispomos doutros recursos nesta Unidade:

Recursos sinalados na propia Unidade, no libro de texto: Amplía na Rede, Indicadores das Competencias traballadas nas actividades, Indicadores dos Estándares.

Táboas de Estándares. Con toda a información para o traballo e avaliación dos estándares de aprendizaxe (referenciados nos indicadores de Estándares na Unidade).

Proposta curricular. Detállanse todos os contidos, criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe traballados en cada unidade.

Interacción de grupo e intervencións orais na clase relacionadas cos contidos e competencias traballados na unidade.

Avaliación dos contidos mínimos do tema

Rúbrica de Avaliación do alumnado para valorar a adquisición dos contidos mínimos esixibles para superar a materia.

Ver Rúbrica de Avaliación na páxina seguinte:

Alumnas e alumnos	A monarquía feudal			Os estamentos medievais			O estamento nobiliario			O feudo e a vida dos campesiños			A importancia da Igrexa na Idade Media			Valoración global
	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	
1																
2																
3																
4																
5																
6																
7																
8																
9																
10																
11																
12																
13																
14																
15																
16																
17																
18																
19																
20																
21																
22																
23																
24																
25																
26																
27																
28																
29																
30																

UNIDADE 4: OS PRIMEIROS REINOS PENINSULARES. O REINO DE GALICIA**Obxectivos Didácticos**

Explicar a importancia dos reinos cristiáns da Península Ibérica durante a Idade Media e a súa evolución.

Expor o desenvolvemento dos reinos de León e de Castela.

Describir a evolución do reino de Galicia do século VIII ao XIII.

Identificar e describir a orixe e evolución dos condados e os reinos pirenaicos.

Entender a importancia do Camiño de Santiago na Idade Media e valorar a achega cultural das comunidades peregrinas.

Comprender que eran as repoboacións, como se realizaron e de que forma evolucionaron.

Expor a ofensiva territorial dos reinos cristiáns entre os séculos XI e XII e a conseqüente evolución das fronteiras dos seus reinos.

Describir os principais aspectos da economía e a organización social de Galicia nos inicios da Idade Media.

Situar espazo-temporalmente os sucesos principais relativos á formación dos primeiros reinos peninsulares.

Comentar textos e observar imaxes e debuxos que reflicten os elementos fundamentais da época en cuestión.

Organizar a información en esquemas e táboas.

Coñecer a importancia de certos personaxes destacados relacionados co período histórico estudado, entre eles o Cid Campeador.

Elaborar relatos que se refiran á época por medio dun exercicio imaxinativo.

Contidos, Criterios de Avaliación, Estándares de Apr. e Competencias Clave por Bloques

BLOQUE 3		
Contidos	Crit. de Avaliación	Estánd. de Aprend. e Com. Clave
<ul style="list-style-type: none"> – A orixe dos reinos cantábricos como núcleos de resistencia á dominación musulmá: o reino de Asturias e a importancia da figura de Pelayo. – As características da arte prerrománica asturiana. – A creación da Marca Hispánica como zona defensiva do reino franco. – O nacemento dos reinos e condados pirenaicos tras a morte de Carlomagno: o reino de Pamplona, os condados aragoneses e os condados cataláns. – A batalla de Roncesvalles e o cabaleiro Roldán. – Situación espazo-temporal dos sucesos principais relativos á Europa feudal. 	<p>1. Explicar a importancia dos reinos cristiáns da Península Ibérica durante a Idade Media e a súa evolución.</p>	<p>1.1 Describe os procesos de formación e expansión dos reinos cristiáns da Península durante a Idade Media: o reino de Asturias, o reino de Pamplona, os condados aragoneses e os condados cataláns. C. Soc. e Cívicas - Conc. e Expr. Culturais - C. Dixital.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - A expansión dos reinos cristiáns occidentais: o reino asturleonés e a ocupación do val do Douro. - A creación do reino de León. - O reino de Galicia do século VIII ao XIII. - A orixe do reino de Castela: de condado a reino baixo o poder de Fernando I. - A liberación do dominio franco e a posterior formación dos reinos de Pamplona e Aragón e os condados cataláns. - A importancia de Sancho III: a hexemonía do reino de Pamplona e a súa división tras a súa morte. 	<p>2. Expor o desenvolvemento de León e de Castela.</p>	<p>2.1 Explica a ocupación dos territorios desde a Cordilleira Cantábrica ata o río Douro: a repoboación, a formación e o crecemento do reino de León e a súa evolución ata se converter no condado e posteriormente no reino de Castela. Conc. e Expr. Culturais - C. Com. Lingüística - C. Soc. e Cívicas.</p> <p>2.2 Desenvolve o proceso de liberación dos condados pirenaicos respecto ao dominio franco: o reino de Pamplona, o reino de Aragón e os condados cataláns. C. Com. Lingüística - C. Soc. e Cívicas.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - O Camiño de Santiago como vía de comunicación e intercambios comerciais: a ruta xacobeá e destino. 	<p>3. Entender a importancia do Camiño de Santiago na Idade Media e valorar a achega cultural das comunidades peregrinas.</p>	<p>3.1 Explica a importancia do Camiño de Santiago ao longo da Idade Media, como posibilidade do intercambio cultural con distintos puntos de Europa. C. Dixital - Conc. e Expr. Culturais - Sent. Inic. e Esp. Emp.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - A reconquista entre os séculos VIII e XII: Navarra cara a Francia, Aragón cara a Occitania e Castela e León sobre algunhas taifas. - A repoboación dos territorios conquistados: repoboacións libres e concellís, os foros e as cartas poboas e o tipo de economía. - Sociedade e economía en Galicia durante a Idade Media. 	<p>4. Comprender que eran as repoboacións, como se realizaron e evolucionaron.</p>	<p>4.1 Expón o proceso de repoboación das terras conquistadas a Al-Andalus polos reis cristiáns: tipos de repoboación, xeitos de vida, actividades e organización. C. Com. Ling. - Conc. e Expr. Cult. - Aprender a Apr.</p>
<p>Organización da información en esquemas.</p> <ul style="list-style-type: none"> - O debilitamento de Al-Andalus e o avance dos reinos cristiáns grazas ao sistema de parias. - A expansión de Castela e León a mans de Fernando I e Alfonso VI e a fin do seu avance por intervención dos almorávides e dos almohades. - A consolidación dos reinos peninsulares: as coroas de Castela e de Aragón e os reinos de Portugal e de Navarra. 	<p>5. Expor a ofensiva territorial dos reinos cristiáns entre os séculos XI e XII e a consecuente evolución das fronteiras dos seus reinos.</p>	<p>5.1 Coñece os principais feitos relativos ao avance dos reinos cristiáns: debilitamento de Al-Andalus e reconquista e incorporación de territorios. Conc. e Expr. Culturais - C. Com. Lingüística - Aprender a Aprender.</p> <p>5.2 Desenvolve a consolidación dos reinos peninsulares: a coroa de Castela, o reino de Portugal, a coroa de Aragón e o reino de Navarra. C. Dixital - Aprender a Aprender - C. Soc. e Cívicas.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – Aproximación á época a través do comentario de textos e da observación de imaxes e debuxos. – Elaboración de relatos referentes á época por medio dun exercicio imaxinativo. 	6. Coñecer a importancia de certos personaxes destacados relacionados co período histórico estudado.	6.1 Coñece a importancia de Rodrigo Díaz de Vivar: o Cid. C. Dixital - C. Com. Ling. - Conc. e Expr. Cult - Sent. Inic. e Esp. Emprendedor.
---	--	---

Estándares de Aprendizaxe e Descritores para o seguimento dos Estándares

BLOQUE 3	
Estándares de Aprendizaxe	Descritores
1.1 Describe os procesos de formación e expansión dos reinos cristiáns da Península durante a Idade Media: o reino de Asturias, o reino de Pamplona, os condados aragoneses e os condados cataláns. C. Soc. e Cívicas - Conc. e Expr. Culturais - C. Dixital.	<p>Identifica as áreas da Península non dominadas polo Emirato de Córdoba e expón a formación do reino de Asturias e a importancia de Pelaio. P. 69, Act. 1, 2.</p> <p>Explica a creación dos núcleos de resistencia pirenaicos, a súa diferenza cos cantábricos e a formación da Marca Hispánica. P. 69, Act. 3, 5.</p> <p>Describe a batalla de Roncesvalles e coñece o personaxe do cabaleiro Roldán. P. 69, Act. 4.</p>
2.1 Explica a ocupación dos territorios desde a Cordilleira Cantábrica ata o río Douro: a repoboación, a formación e o crecemento do reino de León e a súa evolución ata se converter no condado e posteriormente no reino de Castela. Conc. e Expr. Culturais - C. Com. Lingüística - C. Soc. e Cívicas.	<p>Expón a expansión do reino asturleonés, cita os territorios que ocupou e onde fixou a súa fronteira. P. 71, Act. 1</p> <p>Describe a ocupación do Douro, a creación do reino leonés e a fin da súa expansión. P. 71, Act. 2</p> <p>Identificación, análise, comparación e contextualización de dúas crónicas relativas á batalla de Simancas por conquistar o reino de León.. P. 86, Act. Aprende a...</p> <p>Explica a creación do condado de Castela, as razóns polas que se declarou independente do reino, o seu primeiro rei e que territorios gobernaba. P. 71, Act. 4, 5, 6</p>
2.2 Desenvolve o proceso de liberación dos condados pirenaicos respecto ao dominio franco: o reino de Pamplona, o reino de Aragón e os condados cataláns. C. Com. Lingüística - C. Soc. e Cívicas.	<p>Describe a reacción dos condados fronte ao Imperio carolinxo, os núcleos formados tras a disolución da Marca Hispánica e a súa situación. P. 75, Act.1, 2.</p> <p>Coñece a figura de Sancho o Maior, enumera os territorios que uniu baixo a súa coroa e describe a división do seu reino á súa morte. P. 75, Act. 3, 5.</p>
3.1 Explica a importancia do Camiño de Santiago ao longo da Idade Media, como posibilidade do intercambio cultural con distintos puntos de Europa. C. Dixital - Conc. e Expr. Culturais - Sent. Inic. e Esp. Emp.	<p>Explica a orixe do Camiño de Santiago, a súa ruta e as consecuencias que supuxo o fluxo de peregrinos provenientes de Europa. P. 77, Act. 1, 2.</p> <p>Elabora un relato referente á peregrinación, tendo en conta os motivos, os lugares visitados e as impresións. P. 77, Act. 4</p>
4.1 Expón o proceso de repoboación das terras conquistadas a Al-Andalus polos reis cristiáns: tipos de repoboación, xeitos de vida, actividades e organización. C. Com. Ling. - Conc. e Expr. Cult. - Aprender a Apr.	Explica en que consistieron as repoboacións e os seus modelos, sitúaaas nun mapa e comenta dous textos relativos a elas. P. 81, Act. 2, 3, 4. P. 87, Act. 3
5.1 Coñece os principais feitos relativos ao avance dos reinos cristiáns: debilitamento de Al-Andalus e reconquista e incorporación de territorios. Conc. e Expr. Culturais - C. Com. Lingüística - Aprender a Aprender.	<p>Explica os efectos da chegada dos almorávides e almohades para o proceso de conquista. P. 79, Act. 2</p> <p>Sitúa nun mapa as conquistas dos distintos reinos e condados cristiáns e analiza as relacións existentes entre eles. P. 79, Act. 3.</p>

<p>5.2 Desenvolve a consolidación dos reinos peninsulares: a coroa de Castela, o reino de Portugal, a coroa de Aragón e o reino de Navarra. C. Dixital - Aprender a Aprender – C. Soc. e Cívicas.</p>	<p>Cita os monarcas de Castela e León nos séculos XI-XIII: o reinado por separado e a unión definitiva. P. 85, Act.1. Expón a formación da Coroa de Aragón, os territorios que incluía e o seu primeiro monarca. P. 85, Act. 2 Sitúa espazo-temporalmente os reinos peninsulares nos séculos XII e XIII. P. 85, Act. 4.</p>
<p>6.1 Coñece a importancia de Rodrigo Díaz de Vivar: o Cid. C. Dixital - C. Com. Ling. - Conc. e Expr. Cult - Sent. Inic. e Esp. Emprendedor.</p>	<p>Coñece o personaxe do Cid: biografía, relación con Alfonso VI e mitificación. P. 88, Act. 6. Analiza, por medio dun traballo grupal, o Cantar de Mio Cid e as xestas do personaxe. P. 88, Act. 6.</p>

Metodoloxía: Actividades e estratexias de ensinanza e aprendizaxe

Neste tema describiremos os procesos de formación dos reinos cristiáns da Península Ibérica. Exporemos a súa expansión territorial e a súa evolución, os seus trazos culturais e políticos. Con este obxectivo recorreremos a imaxes, debuxos, textos e mapas que nos permitirán obter unha aproximación maior á época.

Analizaremos o proceso de repoboación e reconquista dos territorios musulmáns, a organización e os seus xeitos de vida. Centrarémonos tamén na importancia do Camiño de Santiago. Finalmente caracterizaremos a Idade Media en territorio galego analizando a súa organización socioeconómica e a súa evolución política.

Guía Didáctica e outros Recursos Didácticos

Esta Unidade está acompañada por unha completa Guía Didáctica na que se ofrecen amplos recursos para reforzar e ampliar os contidos desta Unidade. Para cada apartado da Unidade dispoñemos:

As solucións ás actividades formuladas en cada apartado da Unidade.

Orientacións didácticas, nas que se ofrece pautas para explicar e traballar os contidos da Unidade.

Recursos na rede dispoñibles a través da plataforma Tiching.

Actividades de reforzo e ampliación que favorecerán a atención á diversidade.

Identificación e desenvolvemento de Competencias Clave traballados en cada apartado da Unidade.

Ademais da Guía tamén dispomos doutros recursos nesta Unidade:

Recursos sinalados na propia Unidade, no libro de texto: Amplía na Rede, Indicadores das Competencias traballadas nas actividades, Indicadores dos Estándares.

Táboas de Estándares. Con toda a información para o traballo e avaliación dos estándares de aprendizaxe (referenciados nos indicadores de Estándares na Unidade).

Proposta curricular. Detállanse todos os contidos, criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe traballados en cada unidade.

Interacción de grupo e intervencións orais na clase relacionadas cos contidos e competencias traballados na unidade.

Avaliación dos contidos mínimos do tema

Rúbrica de Avaliación do alumnado para valorar a adquisición dos contidos mínimos esixibles para superar a materia.

Ver Rúbrica de Avaliación na páxina seguinte:

Alumnas e alumnos	Fronteiras do século VIII ao XII			A orixe do reino de Asturias			Condados e reinos pirenaicos			León e Castela e León			A Idade Media en Galicia			Valoración global
	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	
1																
2																
3																
4																
5																
6																
7																
8																
9																
10																
11																
12																
13																
14																
15																
16																
17																
18																
19																
20																
21																
22																
23																
24																
25																
26																
27																
28																
29																
30																

UNIDADE 5: A CULTURA E A ARTE DO ROMÁNICO**Obxectivos Didácticos**

Coñecer a importancia da Igrexa na Idade Media e a súa estreita vinculación coa eclosión dun novo estilo artístico: o Románico.

Explicar a vida monástica: organización, ordes, normas de conduta, partes do mosteiro e as súas funcións.

Expor as características da arquitectura románica: as igrexas e as súas partes.

Describir a pintura románica: características e función.

Identificar as características da escultura románica e a súa relación coa arquitectura.

Analizar obras artísticas do Románico nas súas tres expresións: arquitectura, escultura e pintura.

Coñecer a presenza do Románico na Península Ibérica.

Explicar as etapas da arte románica ibérica e a súa plenitude.

Expor as obras artísticas máis representativas do Románico na Península e en Galicia.

Situar nun mapa os territorios principais nos que se desenvolveu a arte Románica.

Contidos, Criterios de Avaliación, Estándares de Apr. e Competencias Clave por Bloques

BLOQUE 3		
Contidos	Crit. de Avaliación	Estánd. de Aprend. e Com. Clave
<ul style="list-style-type: none"> – O xurdimento dun novo estilo artístico: o Románico. – O culto ás reliquias e as peregrinacións a lugares santos: desenvolvemento e a expansión do Románico. – A sociedade rural da Idade Media: o analfabetismo. – A importancia da Igrexa como centro cultural. – O latín como lingua culta e as linguas romances. – Os mosteiros medievais e as ordes monásticas: a importancia da regra. – A vida cotiá nun mosteiro beneditino: a distribución dos diferentes espazos, a administración, os horarios e as tarefas. – Situación nun mapa dos territorios principais nos que se desenvolveu a arte románica. 	<p>1. Recoñecer a importancia da Igrexa e dos mosteiros na Idade Media.</p>	<p>1.1 Coñece a importancia da Igrexa na Idade Media e a súa estreita vinculación coa eclosión dun novo estilo artístico: o Románico. Conc. e Expr. Cult. - C. Soc. e Cívicas - Sent. Inic. e Esp. Emp.</p> <p>1.2 Explica a vida monástica: organización, ordes, normas de conduta, partes do mosteiro e as súas funcións. Conciencia e Expr. Cult. - C. Dixital - C. Soc. e Cívicas.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - A febre construtora: a arquitectura románica e as súas características. - As partes e funcións dunha igrexa románica: planta, bóvedas, muros, arcos e portada. - As características e funcións da pintura románica. - As técnicas pictóricas: o fresco, as táboas e as miniaturas e iluminacións. - A pintura nas ábsidas: o Pantocrátor e tamén o Theotokos. - As características e funcións que tiña a escultura románica. - A escultura ao servizo da arquitectura: capiteis e portada. - Os temas dos capiteis: relixión, vida cotiá, animais e vexetais. - Os elementos da portada: tímpano, lintel, parteluz, xambas e arquivoltas. - Definición de conceptos clave para a comprensión da época e comparación entre eles. - Aproximación á época a través do comentario de textos e da observación de imaxes e debuxos. - Producción de relatos e debuxos referentes á época por medio dun exercicio imaxinativo. 	<p>2. Analizar as formas de expresión artística do Románico: arquitectura, pintura e escultura.</p>	<p>2.1 Expón as características da arquitectura románica: as igrexas e as súas partes. Conc. e Expr. Cult. - C. Com. Lingüística - Aprender a Aprender.</p> <p>2.2 Describe a pintura románica: características e funcións. Conc. e Expr. Cult. - Aprender a Aprender.</p> <p>2.3 Expón as características da escultura románica: relación coa arquitectura e análise das súas obras. Conc. e Expr. Cult. - Aprender a Aprender - Sent. Inic. e Esp. Emprendedor.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Interese por coñecer e conservar o patrimonio cultural. - Procura de información na rede referente a elementos propios do Románico. - Organización da información do período referido recorrendo a unha táboa. - Desempeño dun traballo colaborativo para profundar nun tema da época románica. 	<p>3. Explicar a influencia da arte románica na Península Ibérica.</p>	<p>3.1 Coñece a presenza do Románico na Península Ibérica e en Galicia: orixe, etapas, plenitude e obras arquitectónicas, escultóricas e pictóricas máis representativas. Sent. Inic. e Esp. Emprendedor Conc. e Expr. Culturais.</p>

Estándares de Aprendizaxe e Descritores para o seguimento dos Estándares

BLOQUE 3	
Estándares de Aprendizaxe	Descritores
1.1 Coñece a importancia da Igrexa na Idade Media e a súa estreita vinculación coa eclosión dun novo estilo artístico: o Románico. Conc. e Expr. Cult. - C. Soc. e Cívicas - Sent. Inic. e Esp. Emp.	Explica os factores que favoreceron a construción de novas igrexas no século XI e o estilo artístico ao que pertencían. P. 93, Act. 1. Sítua nun mapa as principais rutas de peregrinación e o seu papel na expansión do Románico. P. 93, Act. 2 Expón o papel cultural da Igrexa na Alta Idade Media. P. 93, Act. 3.
1.2 Explica a vida monástica: organización, ordes, normas de conduta, partes do mosteiro e as súas funcións. Conciencia e Expr. Cult. - C. Dixital - C. Soc. e Cívicas.	Describe, buscando información na rede, as partes do mosteiro e coñece a súa función. P. 97, Act. 1 Define que era unha regra monástica e as obrigas que lles impuña aos seus membros. P. 97, Act. 2 Expón, mediante exemplos, a máxima <i>ora et labora</i> como actividade principal na vida que practicaban os monxes. P. 97, Act. 5 Comenta un texto relativo á vida monástica da orde dos cartuxos e compáraa coa vida dos beneditinos. P. 107, Act. 3.
2.1 Expón as características da arquitectura románica: as igrexas e as súas partes. Conc. e Expr. Cult. - C. Com. Lingüística - Aprender a Aprender.	Describe as partes da planta dunha igrexa románica e os elementos que a sosteñen. P. 95, Act. 1, 2. Define as partes da igrexa e diferencia a bóveda de canón da bóveda de aresta. P. 95, Act. 3 Coñece as características que ten a arte románica. P. 95, Act. 4.
2.2 Describe a pintura románica: características e funcións. Conc. e Expr. Cult. - Aprender a Aprender.	Explica a función da pintura románica, as súas características comúns e os seus elementos. P. 99, Act. 1, 3, 4 Compara as representacións do Pantocrátor e do Theotokos. P. 99, Act. 5 Analiza unha pintura románica: situación, descrición, composición e cor, técnica e interpretación. P. 106, Act. Aprende a... Organiza a información relativa a unha pintura e escultura románicas nunha táboa: cronoloxía, soporte, cores, escea representada e características. P. 106, Act. 1
2.3 Expón as características da escultura románica: relación coa arquitectura e análise das súas obras. Conc. e Expr. Cult. - Aprender a Aprender - Sent. Inic. e Esp. Emprendedor.	Explica a relación entre a escultura e a arquitectura románicas e exemplifícao con obras que son desa época. P. 101, Act. 1. Describe a Virxe de Arnedo: material, cor e identificación das características do Románico. P. 101, Act. 2. Analiza as representacións que teñen os capiteis das columnas e pode comentalas en relación á súa época. P. 101, Act. 3, 6.
3.1 Coñece a presenza do Románico na Península Ibérica e en Galicia: orixe, etapas, plenitude e obras arquitectónicas, escultóricas e pictóricas máis representativas. Sent. Inic. e Esp. Emprendedor Conc. e Expr. Culturais.	Identifica as zonas de desenvolvemento da arte románica na Península Ibérica e explica as causas de que se dese nelas. P. 103, Act. 1. Expón as influencias que recibiu a arquitectura románica peninsular e exemplifícao. P. 103, Act. 2. Explica as causs polas que en Galicia existen numerosos monumentos románicos e sinala os máis

Metodoloxía: Actividades e estratexias de ensinanza e aprendizaxe

O presente tema xira arredor da arte románica. Para adentrarnos nela exporemos a importancia da Igrexa e a súa influencia na sociedade medieval. Proseguiremos coa análise da arquitectura, a pintura e a escultura deste estilo, expondo as súas características. Finalmente, explicaremos a súa presenza na Península Ibérica e, particularmente, no territorio galego.

Con esta finalidade analizaremos imaxes nas que aparezan obras da época, onde poidamos identificar os trazos distintivos e situaremos os territorios nos que se deu o desenvolvemento do estilo nun mapa.

Guía Didáctica e outros Recursos Didácticos

Esta Unidade está acompañada por unha completa Guía Didáctica na que se ofrecen amplos recursos para reforzar e ampliar os contidos desta Unidade. Para cada apartado da Unidade disporemos:

As solucións ás actividades formuladas en cada apartado da Unidade.

Orientacións didácticas, nas que se ofrece pautas para explicar e traballar os contidos da Unidade.

Recursos na rede dispoñibles a través da plataforma Tiching.

Actividades de reforzo e ampliación que favorecerán a atención á diversidade.

Identificación e desenvolvemento de Competencias Clave traballados en cada apartado da Unidade.

Ademais da Guía tamén dispomos doutros recursos nesta Unidade:

Recursos sinalados na propia Unidade, no libro de texto: Amplía na Rede, Indicadores das Competencias traballadas nas actividades, Indicadores dos Estándares.

Táboas de Estándares. Con toda a información para o traballo e avaliación dos estándares de aprendizaxe (referenciados nos indicadores de Estándares na Unidade).

Proposta curricular. Detallaranse todos os contidos, criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe traballados en cada unidade.

Interacción de grupo e intervencións orais na clase relacionadas cos contidos e competencias traballados na unidade.

Avaliación dos contidos mínimos do tema

Rúbrica de Avaliación do alumnado para valorar a adquisición dos contidos mínimos esixibles para superar a materia.

Ver Rúbrica de Avaliación na páxina seguinte:

Alumnas e alumnos	Carácter relixioso do Románico			Trazos básicos do Románico			Pintura, escultura e arquitectura			O Románico en España e Galicia			Valoración global
	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	
1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
8													
9													
10													
11													
12													
13													
14													
15													
16													
17													
18													
19													
20													
21													
22													
23													
24													
25													
26													
27													
28													
29													
30													

UNIDADE 6: AS CIDADES DA EUROPA MEDIEVAL**Obxectivos Didácticos**

Desenvolver as causas que favoreceron o aumento da produción agraria e, en consecuencia, o crecemento da poboación e a vida urbana.

Caracterizar a cidade medieval analizando os seus aspectos sociais, económicos, gobernamentais e organizativos.

Describir o auxe da burguesía durante a Baixa Idade Media.

Analizar as actividades esenciais para o crecemento das sociedades urbanas: a artesanía e o comercio.

Explicar a relación simbiótica entre a monarquía e a clase social nacente, a burguesía.

Coñecer a orixe das Cortes e o Parlamento e describir a súa función.

Expor as causas do afianzamento do poder real e o seu prezo.

Analizar a crise da Baixa Idade Media, as súas causas e consecuencias.

Desenvolver as revoltas e os conflitos urbanos e campesiños que tiveron lugar neste período.

Situar espazo-temporalmente os sucesos principais relativos ao crecemento das cidades a partir do século XII e á súa posterior crise.

Comentar textos e observar imaxes e debuxos relativos ao tema en cuestión.

Interpretar esquemas que permiten unha maior visualización do período referido.

Contidos, Criterios de Avaliación, Estándares de Apr. e Competencias Clave por Bloques

BLOQUE 3		
Contidos	Crit. de Avaliación	Estánd. de Aprend. e Com. Clave
<ul style="list-style-type: none"> – O fin das grandes invasións: a conquista de Inglaterra e do norte de Francia a mans normandas. – A expansión agraria: innovacións técnicas e aumento da produtividade. – O crecemento demográfico e a repoboación de antigas terras abandonadas. – O renacemento do comercio e das cidades. – As Cruzadas: a reconquista dos lugares sagrados. – A expansión comercial: o mercado, as grandes feiras e as rutas marítimas de longa distancia. – A viaxe de Marco Polo e o <i>Libro das Marabillas</i>. – A necesidade da circulación da moeda e a figura do cambista. – Situación espazo-temporal dos sucesos principais relativos ao crecemento das cidades a partir do século XII e á súa posterior crise. 	<p>1. Coñecer as razóns que estimularon o renacemento da vida urbana: consecuencias da expansión agraria e comercial que se produciu en Europa occidental a partir do século XI.</p>	<p>1.1 Desenvolve as causas que favoreceron o aumento de produción agraria e, en consecuencia, o crecemento da poboación e a vida urbana. Com. Lingüística - Aprender a Aprender - C. Soc. e Cívicas.</p>
<ul style="list-style-type: none"> – A organización das cidades medievais: situación, recursos, organización e edificacións principais. – A transformación da organización da sociedade feudal: o nacemento da burguesía. – A alta burguesía e a pequena burguesía. – O goberno da cidade: a evolución cara ao patriciado urbano. – Os xudeus na Europa medieval. – O centro de oración xudeu: a sinagoga e partes. – O núcleo urbano como centro de intercambio. – Os artesáns e os gremios, os campesiños e os mercadores. – Aproximación á época a través do comentario de textos e a observación de imaxes e debuxos. – Interpretación de esquemas que permiten unha maior visualización do período referido. 	<p>2. Describir as características das cidades medievais e dos grupos sociais que vivían nelas: formas de goberno e actividades económicas.</p>	<p>2.1 Caracteriza a cidade medieval analizando os seus aspectos sociais, económicos, gobernamentais e organizativos, e o auxe da burguesía durante a Baixa Idade Media. Aprender a Aprender - C. Soc. e Cívicas - Conc. e Expr. Culturais.</p> <p>2.2 Analiza as actividades esenciais para o crecemento das sociedades urbanas: a artesanía e o comercio. Com. Lingüística - Conc. e Expr. Culturais - Aprender a Aprender - C. Soc. e Cívicas - Sent. Inic. e Espírito Emprendedor.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – Europa na Baixa Idade Media: o afianzamento do poder real. – A sociedade urbana e o nacemento dun novo grupo social: a burguesía. – A relación entre a monarquía e a burguesía: apoio e privilexios reais a cambio de recursos económicos. As Cortes e os Parlamentos. 	<p>3. Explicar a importancia da burguesía e o seu papel fundamental no desenvolvemento de Europa na Baixa Idade Media.</p>	<p>3.1 Explica a relación simbiótica entre a monarquía e a clase social nacente, a burguesía: o afianzamento do poder real a cambio de liberdade persoal e seguridade para desenvolver a actividade comercial. Aprender a Aprender - Com. Lingüística - C. Soc. e Cívicas.</p>
<ul style="list-style-type: none"> – A crise do século XIV: fame, Peste Negra e guerras entre as monarquías europeas. A Guerra dos Cen Anos: Francia e Inglaterra. – A Peste Negra: orixe, expansión, causas e consecuencias. 	<p>4. Entender o concepto de crise, as súas causas e as súas consecuencias económicas e sociais.</p>	<p>4.1 Analiza a crise da Baixa Idade Media, as súas causas e consecuencias, e explica as revoltas e os conflitos urbanos e campesiños que tiveron lugar neste período. Comunicación Lingüística - Aprender a Aprender – C. Sociais e Cívicas.</p>

Estándares de Aprendizaxe e Descritores para o seguimento dos Estándares

BLOQUE 3	
Estándares de Aprendizaxe	Descritores
<p>1.1 Desenvolve as causas que favoreceron o aumento de produción agraria e, en consecuencia, o crecemento da poboación e a vida urbana. Com. Lingüística - Aprender a Aprender - C. Soc. e Cívicas.</p>	<p>Explica as innovacións nas técnicas de cultivo do século XI que favoreceron a expansión agraria: rotación trienal, o arado normando e tamén o muiño de auga. P. 113, Act. 1, 2, 3</p> <p>Desenvolve a evolución da poboación entre os anos 500 e 1300 e as súas causas. P. 113, Act. 4</p> <p>Redacta, a partir dun esquema, os cambios que permitiron que renaceran as cidades durante o século XII. P. 113, Act. 5</p>
<p>2.1 Caracteriza a cidade medieval analizando os seus aspectos sociais, económicos, gobernamentais e organizativos, e o auxe da burguesía durante a Baixa Idade Media. Aprender a Aprender - C. Soc. e Cívicas - Conc. e Expr. Culturais.</p>	<p>Expón, a partir dun debuxo, todo o relativo a unha cidade medieval: localización, distribución dos edificios, etc. P. 114, Act. 1</p> <p>Coñece os distintos grupos e subgrupos sociais que constituían as cidades e o xeito de goberno presente nelas. P. 116, Act. 1, 2</p> <p>Explica quen son os xudeus, a vida das súas comunidades na Idade Media, a diferenza principal entre a súa relixión e o cristianismo e todo o relativo á sinagoga como lugar de culto. P. 117, Act. 4, 5, 6, 7</p>
<p>2.2 Analiza as actividades esenciais para o crecemento das sociedades urbanas: a artesanía e o comercio. Com. Lingüística - Conc. e Expr. Culturais - Aprender a Aprender - C. Soc. e Cívicas - Sent. Inic. e Espírito Emprendedor.</p>	<p>Describe a figura do artesán: lugar de traballo, xeito de vida e de agrupación e categorías. P. 119, Act. 1, 2</p> <p>Elabora unha narración e unha simulación en referencia á vida no mercado. P. 119, Act. 4. P. 128, Act. 5.</p> <p>Explica que eran as feiras e as de maior importancia. P. 121, Act. 2. P. 127, Act. 2</p> <p>Coñece as principais comerciais na Idade Media e os produtos cos que se comerciaba en cada unha delas. P. 121, Act. 3</p> <p>Desenvolve as causas da reactivación da circulación monetaria e a nova forma de pagamento que se creou. P. 121, Act. 4</p> <p>Describe, a partir dunha imaxe, un porto comercial:</p>

	actividades, formas de descarga e transporte das mercadorías. P. 121, Act. 5
3.1 Explica a relación simbiótica entre a monarquía e a clase social nacente, a burguesía: o afianzamento do poder real a cambio de liberdade persoal e seguridade para desenvolver a actividade comercial. Aprender a Aprender - Com. Lingüística - C. Soc. e Cívicas.	Explica o aumento de poder dos monarcas grazas ao apoio da burguesía e os motivos da presenza desta última nas Cortes. P. 123, Act. 1, 2. P.127, Act. 3 Coñece os grandes reinos de Europa Occidental a mediados do século XIV e identifícaos con países europeos actuais. P. 123, Act. 3
4.1 Analiza a crise da Baixa Idade Media, as súas causas e consecuencias, e explica as revoltas e os conflitos urbanos e campesiños que tiveron lugar neste período. Comunicación Lingüística - Aprender a Aprender – C. Sociais e Cívicas.	Desenvolve, a partir dun esquema, as causas dunha época de crise en Europa a partir do século XIV. P. 123, Act. 4 Expón a Guerra dos Cen Anos como confrontación entre a idea da monarquía feudal e a de monarquía nacional. P. 123, Act. 5 Explica a Peste Negra: a súa orixe e propagación por Europa, a imposibilidade de pórle freo e os seus efectos demográficos, económicos, sociais e relixiosos. P. 125, Act. 1, 2, 3, 4 e 5.

Metodoloxía: Actividades e estratexias de ensinanza e aprendizaxe

Exporemos as causas polas que se deu un crecemento nas cidades da época e caracterizáremolas analizando os seus aspectos sociais, económicos, gobernamentais e organizativos.

Desenvolveremos o nacemento dunha nova clase social e a súa relación coa monarquía, feito que promoveu o reforzo do poder real a cambio do seu crecemento. Para terminar explicaremos as causas e consecuencias da crise da Baixa Idade Media. Recorreremos ao comentario de textos e imaxes que nos permitan adentrarnos no contexto deste período.

Guía Didáctica e outros Recursos Didácticos

Esta Unidade está acompañada por unha completa Guía Didáctica na que se ofrecen amplos recursos para reforzar e ampliar os contidos desta Unidade. Para cada apartado da Unidade disporemos:

As solucións ás actividades formuladas en cada apartado da Unidade.

Orientacións didácticas, nas que se ofrece pautas para explicar e traballar os contidos da Unidade.

Recursos na rede dispoñibles a través da plataforma Tiching.

Actividades de reforzo e ampliación que favorecerán a atención á diversidade.

Identificación e desenvolvemento de Competencias Clave traballados en cada apartado da Unidade.

Ademais da Guía tamén dispomos doutros recursos nesta Unidade:

Recursos sinalados na propia Unidade, no libro de texto: Amplía na Rede, Indicadores das Competencias traballadas nas actividades, Indicadores dos Estándares.

Táboas de Estándares. Con toda a información para o traballo e avaliación dos estándares de aprendizaxe (referenciados nos indicadores de Estándares na Unidade).

Proposta curricular. Detállanse todos os contidos, criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe traballados en cada unidade.

Interacción de grupo e intervencións orais na clase relacionadas cos contidos e competencias traballados na unidade.

Avaliación dos contidos mínimos do tema

Rúbrica de Avaliación do alumnado para valorar a adquisición dos contidos mínimos esixibles para superar a materia.

Ver Rúbrica de Avaliación na páxina seguinte:

Alumnas e alumnos	Renacemento da vida urbana			Espazos da cidade medieval			Economía na cidade medieval			Grupos sociais urbanos			A crise da Baixa Idade Media			Valoración global
	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	
1																
2																
3																
4																
5																
6																
7																
8																
9																
10																
11																
12																
13																
14																
15																
16																
17																
18																
19																
20																
21																
22																
23																
24																
25																
26																
27																
28																
29																
30																

UNIDADE 7: OS GRANDES REINOS PENINSULARES (SÉCULOS XIII-XV)**Obxectivos Didácticos**

Describir a importancia da batalla das Navas de Tolosa como suceso fundamental para o debilitamento das taifas musulmás e a expansión dos reinos cristiáns.

Expor o xeito de repoboación das terras conquistadas e comparar o propio dos distintos reinos.

Explicar a Coroa de Castela e o seu papel protagonista na expansión dos reinos cristiáns.

Coñecer a importancia da trashumancia e a Mesta nunha sociedade fundamentalmente gandeira.

Explicar a Coroa de Aragón e a peculiaridade do seu goberno: unha Coroa, varios reinos.

Analizar a forma de goberno, tipo de economía e xeito de organización social da Coroa de Castela e de Aragón.

Desenvolver os enfrontamentos sociais que tiveron lugar en Castela e Aragón e as súas causas e consecuencias.

Analizar as causas e repercusións das revoltas irmandiñas.

Comparar mapas históricos.

Comentar textos e observar imaxes e debuxos que permiten unha maior aproximación á época.

Organizar a información do período referido recorrendo a unha táboa.

Elaborar un eixe cronolóxico no que aparezan os acontecementos e os personaxes máis relevantes na consolidación dos reinos peninsulares.

Contidos, Criterios de Avaliación, Estándares de Apr. e Competencias Clave por Bloques

BLOQUE 3		
Contidos	Crit. de Avaliación	Estánd. de Aprend. e Com. Clave
<ul style="list-style-type: none"> – A batalla das Navas de Tolosa. – A expansión castelá nos séculos XIII e XIV. – A conquista de Baleares e Valencia por parte da Coroa de Aragón: Xaime I o Conquistador. – Comparación de mapas históricos. Elaboración dun eixe cronolóxico cos acontecementos e personaxes principais para a consolidación dos reinos peninsulares. – Aproximación á época a través do comentario de textos e a observación de imaxes e debuxos. 	<p>1. Coñecer os feitos que posibilitaron a consolidación e evolución dos reinos hispánicos e localizar nun mapa o desenvolvemento da Reconquista dos reinos de Castela, Portugal e a Coroa de Aragón.</p>	<p>1.1 Describe a importancia da batalla das Navas de Tolosa como suceso fundamental para o debilitamento das taifas musulmás e tamén a expansión dos reinos cristiáns. C. Soc. e Cívicas - Conc. e Expr. Culturais - Aprender a Aprender.</p>
<ul style="list-style-type: none"> – A repoboación das terras conquistadas no século XIII. As ordes militares e os latifundios. – As reparticións como recompensa pola participación na conquista. 	<p>2. Describir a forma na que se levou a cabo a repoboación dos territorios conquistados polos reinos cristiáns.</p>	<p>2.1 Expón o xeito de repoboación das terras conquistadas e compara o propio dos distintos reinos. C. Soc. e Cívicas - Aprender a Aprender - Com. Lingüística.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - A Coroa de Castela: a unión dos reinos de León e Castela en 1230. - O goberno do reino: a monarquía, as Cortes e os municipios e as súas funcións. - A economía do reino: agricultura e gandería. - A importancia da gandería: a trashumancia e a Mesta. O destino da la e as feiras castelás. - A xerarquización da sociedade en estamentos: os privilexiados e os non privilexiados. - O funcionamento das Cortes medievais. 	<p>3. Explicar a organización do poder e as institucións e a economía gandeira de goberno do reino de Castela.</p>	<p>3.1 Explica a Coroa de Castela e o seu papel protagonista na expansión dos reinos cristiáns: forma de goberno, tipo de economía e xeito de organización social. Aprender a Aprender - Sent. Inic. e Esp. Emprendedor - C. Sociais e Cívicas.</p> <p>3.2 Expón a importancia da trashumancia e a Mesta nunha sociedade fundamentalmente gandeira. Sent. Inic. e Esp. Emprendedor - C. Dixital - Conc. e Expr. Culturais - Aprender a Aprender -Com. Lingüística.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - A Coroa de Aragón: unha monarquía, varios reinos. - O pactismo e as principais institucións de goberno. - As actividades económicas principais da Coroa: agricultura, gandería, artesanía e comercio. - O crecemento da burguesía. - A expansión aragonesa polo Mediterráneo. 	<p>4. Expor a organización do poder e as institucións da Coroa de Aragón.</p>	<p>4.1 Explica a Coroa de Aragón e a peculiaridade do seu goberno: unha Coroa, varios reinos. Analiza a súa forma de goberno, tipo de economía e xeito de organización social. Aprender a Aprender - Sent. Inic. e Esp. Emprendedor - C. Sociales e Cívicas - C. Dixital.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - O encontro de culturas entre xudeus, cristiáns Imáns e o enriquecemento dos seus patrimonios. - A importancia de Alfonso X el Sabio e a consideración de Toledo como centro cultural europeo. 	<p>5. Describir a convivencia entre varias culturas na Península Ibérica.</p>	<p>5.1 Expón a riqueza cultural que promoveu o encontro entre a cultura cristiá, xudía e musulmá. Conc. e Expr. Culturais - Aprender a Apr. - Com. Ling.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - A revolta irmandiña en Galicia. - A Peste Negra e a culpabilización aos xudeus: os pogroms. - Os conflitos na Coroa de Aragón tras a morte de Martín o Humano: o Compromiso de Caspe. - A rebelión campesiña e o conflito urbano como detonantes das guerras civís entre privilexiados e o rei. 	<p>6. Analizar a crise económica, social e política que tivo lugar na Baixa Idade Media na Coroa de Castela e na Coroa de Aragón.</p>	<p>6.1 Desenvolve os enfrontamentos sociais que tiveron lugar en Castela, Aragón e Galicia e as súas causas e consecuencias. Aprender a Aprender - C. Matemática, Ciencias e Tecnoloxía - C. Sociais e Cívicas.</p>

Estándares de Aprendizaxe e Descritores para o seguimento dos Estándares

BLOQUE 3	
Estándares de Aprendizaxe	Descritores
1.1 Describe a importancia da batalla das Navas de Tolosa como suceso fundamental para o debilitamento das taifas musulmás e tamén a expansión dos reinos cristiáns. C. Soc. e Cívicas - Conc. e Expr. Culturais - Aprender a Aprender.	Explica, mediante un debuxo, a batalla das Navas de Tolosa: bandos rivais e consecuencias. P. 133, Act. 1. Desenvolve, seguindo un mapa, o avance de Castela e León e de Portugal, e a expansión militar de Aragón no século XIII. P. 133, Act. 2. Expón o cambio que se produciu no século XIII respecto ás dificultades dos séculos anteriores para a conquista de territorios por parte dos cristiáns. P.133, Act. 3.
2.1 Expón o xeito de repoboación das terras conquistadas e compara o propio dos distintos reinos. C. Soc. e Cívicas - Aprender a Aprender - Com. Lingüística.	Define que eran as ordes militares, as participantes na conquista e repoboación dos territorios musulmáns e as zonas nas que se situaron. P. 135, Act. 1, 2. Explica o sistema de reparticións e comenta un texto relativo a esta. P. 135, Act. 4, 5. Elabora unha táboa comparativa entre os repoboadores de Castela e de Aragón. P. 135, Act. 6.
3.1 Explica a Coroa de Castela e o seu papel protagonista na expansión dos reinos cristiáns: forma de goberno, tipo de economía e xeito de organización social. Aprender a Aprender - Sent. Inic. e Esp. Emprendedor - C. Sociais e Cívicas.	Describe o goberno da Coroa de Castela na Idade Media, o papel das súas institucións e as súas principais actividades económicas. P. 137, Act. 1, 3. Explica que eran as Cortes e as súas funcións, os grupos sociais que participaban nelas e os seus intereses e os do monarca que as convocaba. P. 137, Act. 5.
3.2 Expón a importancia da trashumancia e a Mesta nunha sociedade fundamentalmente gandeira. Sent. Inic. e Esp. Emprendedor - C. Dixital - Conc. e Expr. Culturais - Aprender a Aprender -Com. Lingüística.	Define a Mesta e a trashumancia e investiga se é unha actividade presente hoxe en día mediante a procura de información na rede. P. 139, Act. 1, 7. Expón a negatividade da exportación de la para o desenvolvemento da burguesía en Castela e comenta un texto relativo á súa formulación nas Cortes. P. 139, Act. 3.
4.1 Explica a Coroa de Aragón e a peculiaridade do seu goberno: unha Coroa, varios reinos. Analiza a súa forma de goberno, tipo de economía e xeito de organización social. Aprender a Aprender - Sent. Inic. e Esp. Emprendedor - C. Sociais e Cívicas - C. Dixital.	Identifica os territorios que formaban a Coroa de Aragón, xeito de goberno, institucións e actividade económica principal e sitúaos nun mapa. P. 141, Act. 1, 4. Explica o Consello de Cento e a súa relevancia no aumento de poder da burguesía da cidade de Barcelona. P. 141, Act. 3.
5.1 Expón a riqueza cultural que promoveu o encontro entre a cultura cristiá, xudía e musulmá. Conc. e Expr. Culturais - Aprender a Apr. - Com. Ling.	Argumenta por que se califica a España da época medieval como un punto de encontro entre culturas e as achegas de cada unha delas. P. 147, Act. 1, 3. Busca información sobre figuras intelectuais ou eruditas da cultura cristiá, musulmá e xudía na Península Ibérica. P. 147, Act.4.

<p>6.1 Desenvolve os enfrontamentos sociais que tiveron lugar en Castela, Aragón e Galicia e as súas causas e consecuencias. Aprender a Aprender - C. Matemática, Ciencias e Tecnoloxía - C. Sociais e Cívicas.</p>	<p>Explica a Peste Negra: definición, causas da súa chegada á Península, repercusións nos distintos reinos e relación cos pogroms. P. 143, Act. 2. P. 149, Act. 4.</p> <p>Desenvolve os factores que deron lugar aos conflitos sociais, revoltas campeciñas e guerras civís tanto en Castela como en Aragón. P. 143, Act. 4, 7.</p> <p>Explica de forma detallada cales foron as causas das Guerras Irmandiñas e describe o desenvolvemento da I Guerra Irmandiña. P. 145, Act. 1, 2.</p>
---	---

Metodoloxía: Actividades e estratexias de ensinanza e aprendizaxe

Desenvolveremos a consolidación dos reinos peninsulares e os procesos de conquista e repoboación dos territorios que se encontraban en mans dos musulmáns. Centrarémonos na Coroa de Castela e na de Aragón e nas súas crises internas, e no reino de Navarra.

Descróbiremos os sucesos máis importantes polos que se deu o avance dos reinos cristiáns e a súa expansión pola Península: as batallas e os seus personaxes fundamentais. Centrarémonos no gran desenvolvemento cultural promovido pola confluencia de tres culturas distintas: a cristiá, a musulmá e a xudía. Tamén analizaremos a orixe e consecuencia das revoltas irmandiñas. Para isto comentaremos textos relativos á época e recorreremos á observación de imaxes e debuxos, eixes cronolóxicos e mapas.

Guía Didáctica e outros Recursos Didácticos

Esta Unidade está acompañada por unha completa Guía Didáctica na que se ofrecen amplos recursos para reforzar e ampliar os contidos desta Unidade. Para cada apartado da Unidade disporemos:

As solucións ás actividades formuladas en cada apartado da Unidade.

Orientacións didácticas, nas que se ofrece pautas para explicar e traballar os contidos da Unidade.

Recursos na rede dispoñibles a través da plataforma Tiching.

Actividades de reforzo e ampliación que favorecerán a atención á diversidade.

Identificación e desenvolvemento de Competencias Clave traballados en cada apartado da Unidade.

Ademais da Guía tamén dispomos doutros recursos nesta Unidade:

Recursos sinalados na propia Unidade, no libro de texto: Amplía na Rede, Indicadores das Competencias traballadas nas actividades, Indicadores dos Estándares.

Táboas de Estándares. Con toda a información para o traballo e avaliación dos estándares de aprendizaxe (referenciados nos indicadores de Estándares na Unidade).

Proposta curricular. Detállanse todos os contidos, criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe traballados en cada unidade.

Interacción de grupo e intervencións orais na clase relacionadas cos contidos e competencias traballados na unidade.

Avaliación dos contidos mínimos do tema

Rúbrica de Avaliación do alumnado para valorar a adquisición dos contidos mínimos esixibles para superar a materia. Ver Rúbrica de Avaliación na páxina seguinte:

Alumnas e alumnos	A batalla das Navas de Tolosa			Repoboacións entre os séculos XII e XV			Institucións de Aragón e Castela			Diversidade de culturas na Península			Valoración global
	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	
1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
8													
9													
10													
11													
12													
13													
14													
15													
16													
17													
18													
19													
20													
21													
22													
23													
24													
25													
26													
27													
28													
29													
30													

UNIDADE 8: A CULTURA E A ARTE DO GÓTICO**Obxectivos Didácticos**

Expor as causas do proceso de crecemento cultural do Occidente europeo.

Coñecer as consecuencias deste crecemento na educación, na relixión e na arte.

Describir a arquitectura gótica.

Comparar as características da arte Gótica coas do Románico.

Identificar as innovacións que introduciu o novo estilo.

Explicar as catedrais como as edificacións máis representativas da arquitectura gótica.

Recoñecer os trazos distintivos da escultura gótica e a súa evolución respecto á propia do Románico.

Identificar os trazos distintivos da pintura gótica.

Coñecer a influencia do Gótico na Península Ibérica e en Galicia sinalando algunhas das súas obras e artistas máis representativos

Definir conceptos clave para a comprensión da época.

Desempeñar un traballo grupal de investigación co fin de profundar no estudo do estilo gótico.

Analizar obras artísticas pertencentes ao estilo en cuestión.

Contidos, Criterios de Avaliación, Estándares de Apr. e Competencias Clave por Bloques

BLOQUE 3		
Contidos	Crit. de Avaliación	Estánd. de Aprend. e Com. Clave
<ul style="list-style-type: none"> – O crecemento das cidades e o seu consecuente renacer cultural. – O nacemento das universidades e os saberes clásicos: o <i>trivium</i> e o <i>quadrivium</i>. – A nova relixiosidade xurdida das novas necesidades relixiosas. – A aparición de máis ordes relixiosas: os franciscanos e os dominicos. – Definición de conceptos clave para a comprensión da época e comparación entre eles. 	<p>1. Explicar o renacer cultural europeo occidental tras unha época de profunda crise.</p>	<p>1.1 Expón as causas do proceso de crecemento cultural do Occidente europeo e coñece as súas consecuencias na educación, na relixión e na arte. C. Dixital - Aprender a Aprender - Com. Lingüística - Conc. e Expr. Culturais.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – As novas construcións urbanas: palacios, concellos, lonxas e catedrais. – A arquitectura gótica e as súas innovacións. – As diferenzas entre a arquitectura gótica e a arquitectura románica. – O máximo expoñente da arquitectura gótica: a catedral e as súas partes. Financiamento, membros da construción e técnicas. – Aproximación á época a través do comentario de textos e a observación de imaxes e debuxos. – Procura de información na rede referente a elementos propios do Gótico. 	<p>2. Explicar as principais características da arquitectura gótica e a súa construción máis representativa.</p>	<p>2.1 Describe a arquitectura gótica e expón as súas características en comparación coas do Románico e as innovacións que introduciu o novo estilo. C. Dixital - Com. Lingüística - Conc. e Expr. Culturais.</p> <p>2.2. Explica as catedrais como as edificacións máis representativas da arquitectura gótica: características, partes coa súa correspondente función e participantes na súa construción. Conc. e Expr. Culturais - Aprender a Aprender - C. Soc. e Cívicas.</p>
<ul style="list-style-type: none"> – A escultura e a pintura gótica: a súa independización da arquitectura. – As características da escultura: do hieratismo ao realismo. – As características da pintura: do fresco ao retablo. – A pintura sobre táboa: o temple e o óleo. – Desempeño dun traballo grupal de investigación coa fin de profundar no estudo do estilo gótico. – Análise de obras artísticas pertencentes ao estilo en cuestión. 	<p>3. Recoñecer as características da pintura e escultura da arte gótica e comentar algunhas obras representativas.</p>	<p>3.1 Recoñece os trazos distintivos da escultura gótica e a súa evolución respecto á propia do Románico. Conc. e Expr. Culturais</p> <p>3.2 Identifica os trazos distintivos da pintura gótica. Conc. e Expr. Culturais -Aprender a Aprender - Com. Lingüística - Sent. Inic. e Esp. Emprendedor.</p>
<ul style="list-style-type: none"> – A arquitectura gótica na Península: Gótico francés e Gótico mediterráneo. – A pintura e a escultura gótica na Península, as súas características e os seus artistas máis representativos. – O Gótico en Galicia. – Interese por coñecer e conservar o patrimonio cultural. 	<p>4. Expor a presenza do estilo gótico na Península Ibérica e en Galicia.</p>	<p>4.1 Coñece a influencia do Gótico na Península Ibérica e Galicia e algunhas das súas obras e artistas máis representativos. Conc. e Expr. Culturais</p>

Estándares de Aprendizaxe e Descritores para o seguimento dos Estándares

BLOQUE 3	
Estándares de Aprendizaxe	Descritores
1.1 Expón as causas do proceso de crecemento cultural do Occidente europeo e coñece as súas consecuencias na educación, na relixión e na arte. C. Dixital - Aprender a Aprender - Com. Lingüística - Conc. e Expr. Culturais.	Explica as condicións que favoreceron o renacer cultural das cidades e as diferenzas coa época do Románico. P. 155, Act. 1. Coñece que son as linguas vernáculos. P. 155, Act. 2. Describe o nacemento das universidades e compáraas coas actuais. P. 155, Act. 3. Expón as causas do nacemento do Gótico en relación co auxe urbano, ol aumento da instrución e o novo papel da Igrexa. P. 155, Act. 5.
2.1 Describe a arquitectura gótica e expón as súas características en comparación coas do Románico e as innovacións que introduciu o novo estilo. C. Dixital - Com. Lingüística - Conc. e Expr. Culturais.	Coñece as innovacións técnicas da arquitectura gótica e define os seus conceptos clave. P. 156, Act. 1. Compara as características das fachadas na arte románica coas do gótico. P. 156, Act. 3.
2.2. Explica as catedrais como as edificacións máis representativas da arquitectura gótica: características, partes coa súa correspondente función e participantes na súa construción. Conc. e Expr. Culturais - Aprender a Aprender - C. Soc. e Cívicas.	Explica as características principais das catedrais góticas, as súas partes e a función de cada unha delas. P. 159, Act. 2. Analiza, por medio da observación de imaxes, tres catedrais: época de construción, características, elementos e a súa función, e estilo. P. 166, Act. Aprende a... Comenta un texto referente á beleza da catedral e a súa importancia para achegarse a Deus. P. 167, Act. 2. Expón os motivos polos que se deu un impulso na construción de novos edificios e quen foron os que o promoveron. P. 159, Act. 3. Coñece a importancia dos canteiros na construción dos edificios na Idade Media. P. 167, Act. 4.
3.1 Recoñece os trazos distintivos da escultura gótica e a súa evolución respecto á propia do Románico. Conc. e Expr. Culturais.	Describe as características da escultura gótica e os recursos que usa para lograr un maior realismo. P. 160, Act. 1. Desenvolve a independización da escultura respecto á arquitectura. P. 160, Act. 2.
3.2 Identifica os trazos distintivos da pintura gótica. Conc. e Expr. Culturais -Aprender a Aprender - Com. Lingüística - Sent. Inic. e Esp. Emprendedor.	Explica todo o que concerne a pintura gótica: o cambio de técnica e as súas causas, e o retablo como nova manifestación artística. P. 160, Act. 3, 4. Observa a imaxe dun retablo e explica o relativo a el: que é, diferenza respecto ao fresco, tipos, análise da representación e estilo. P. 161, Act. 5, P. 168, Act. 5 Comenta, a partir de imaxes, dúas obras pictóricas de períodos artísticos distintos e sinala a evolución que se deu entre ambas. P. 161, Act. 6.
4.1 Coñece a influencia do Gótico na Península Ibérica e Galicia e algunhas das súas obras e artistas máis representativos. Conc. e Expr. Culturais.	Compara o ámbito territorial do Gótico peninsular co do Románico. P. 163, Act. 1 Expón os grandes estilos construtivos que se desenvolveron e as súas zonas correspondentes. P. 163, Act. 2. Describe que é e cales son as características do Gótico-Mudéjar. P. 163, Act. 4. Explica as principais características da arquitectura gótica en Galicia. P. 165, Act. 3. Sinala como penetrou o Gótico en Galicia. P. 165, Act. 1.

Metodoloxía: Actividades e estratexias de ensinanza e aprendizaxe

No presente tema desenvolveremos as causas do nacemento do Gótico e o seu desenvolvemento. Exporemos as súas principais características nas súas tres máximas expresións: a pintura, a escultura e a arquitectura. Tamén identificaremos as mostras máis representativas da arte gótica na Península Ibérica e, particularmente, en Galicia.

Servirémonos de imaxes e debuxos que permitan recoñecer os elementos propios deste estilo artístico e comparármolos cos característicos do Románico.

Guía Didáctica e outros Recursos Didácticos

Esta Unidade está acompañada por unha completa Guía Didáctica na que se ofrecen amplos recursos para reforzar e ampliar os contidos desta Unidade. Para cada apartado da Unidade dispoñemos:

As solucións ás actividades formuladas en cada apartado da Unidade.

Orientacións didácticas, nas que se ofrece pautas para explicar e traballar os contidos da Unidade.

Recursos na rede dispoñibles a través da plataforma Tiching.

Actividades de reforzo e ampliación que favorecerán a atención á diversidade.

Identificación e desenvolvemento de Competencias Clave traballados en cada apartado da Unidade.

Ademais da Guía tamén dispomos doutros recursos nesta Unidade:

Recursos sinalados na propia Unidade, no libro de texto: Amplía na Rede, Indicadores das Competencias traballadas nas actividades, Indicadores dos Estándares.

Táboas de Estándares. Con toda a información para o traballo e avaliación dos estándares de aprendizaxe (referenciados nos indicadores de Estándares na Unidade).

Proposta curricular. Detállanse todos os contidos, criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe traballados en cada unidade.

Interacción de grupo e intervencións orais na clase relacionadas cos contidos e competencias traballados na unidade.

Avaliación dos contidos mínimos do tema

Rúbrica de Avaliación do alumnado para valorar a adquisición dos contidos mínimos esixibles para superar a materia.

Ver Rúbrica de Avaliación na páxina seguinte:

Alumnas e alumnos	Orixe e contexto de Gótico			Características básicas do Gótico			Pintura, escultura e arquitectura			O Gótico na Península e en Galicia			Valoración global
	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	
1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
8													
9													
10													
11													
12													
13													
14													
15													
16													
17													
18													
19													
20													
21													
22													
23													
24													
25													
26													
27													
28													
29													
30													

UNIDADE 9: OS HABITANTES DO PLANETA**Obxectivos Didácticos**

Coñecer os distintos factores que condicionan a distribución da poboación na superficie da Terra.

Definir o concepto de densidade de poboación.

Aprender a realizar cálculos de densidade de poboación.

Detallar a evolución da poboación mundial.

Recoñecer as causas da desigual dinámica da poboación mundial.

Entender os conceptos de taxa de natalidade, taxa de fecundidade, crecemento vexetativo e taxa de mortalidade e saber como se calculan.

Identificar as diferentes tipoloxías de pirámide de poboación.

Interpretar unha pirámide de poboación.

Saber como se reparte a poboación mundial e a súa actividade económica.

Describir os principais modelos ou réximes demográficos.

Caracterizar o volume, a distribución e a dinámica da poboación europea.

Describir diferentes tipos de política de natalidade e inmigración.

Contidos, Criterios de Avaliación, Estándares de Apr. e Competencias Clave por Bloques

BLOQUE 1		
Contidos	Crit. de Avaliación	Estánd. de Aprend. e Com. Clave
<ul style="list-style-type: none"> – O crecemento demográfico e os recursos no planeta. – Reflexión sobre o desigual crecemento da poboación mundial e a sostibilidade deste crecemento. 	1. Coñecer, describir e valorar a acción do home sobre o medio ambiente e as súas consecuencias.	1.1 Reflexiona sobre a relación entre a demografía e a posesión de recursos. Comunicación lingüística - Aprender a aprender.
BLOQUE 2		
Contidos	Crit. de Avaliación	Estánd. de Aprend. e Com. Clave
<ul style="list-style-type: none"> – Factores e variables no estudo da poboación. – Definición de conceptos demográficos básicos: natalidade, mortalidade, esperanza de vida. – Definición do concepto de demografía. – Definición do concepto de política migratoria. 	1. Asimilar e empregar os conceptos e coñecementos básicos sobre a demografía e a distribución da poboación no mundo, Europa e España.	1.1 Coñece e explica adecuadamente os factores e conceptos clave para describir o estudo da poboación. C. Matemática, Ciencias e Tecnoloxía – C. Lingüística.
<ul style="list-style-type: none"> – Cálculo de taxas demográficas: natalidade, mortalidade, mortalidade infantil, fecundidade, crecemento natural. – Identificación e interpretación dos diferentes tipos de pirámide de poboación ou pirámide de idades. – Análise e interpretación de mapas temáticos, gráficos e táboas de datos. 	2. Analizar e interpretar documentos e información demográfica presentada en diferentes formatos.	2.1 Realiza sinxelos cálculos matemáticos de carácter demográfico e extrae conclusións sobre os resultados obtidos. C. Matemática, Ciencias e Tecnoloxía. 2.2. Interpreta gráficas, mapas e táboas con información demográfica diversa. C.

		Matemática, Ciencias e Tecnoloxía - Aprender a aprender.
<ul style="list-style-type: none"> - A poboación do planeta. - Identificación dos factores da desigual distribución da poboación no planeta. - A densidade de poboación no mundo. - A dinámica da poboación mundial. - Identificación e reflexión sobre as diferenzas demográficas entre os países ricos e os países pobres. - A estrutura por idade e sexo da poboación do planeta. - Análise comparativa das pirámides de poboación de Angola e Alemaña. - Poboación activa e inactiva no mundo. - As políticas demográficas e as súas consecuencias. - O control da natalidade: políticas natalistas e antinatalistas. - Identificación dos fluxos migratorios no mundo. - A poboación europea: características e evolución. - Reflexión sobre as consecuencias do proceso de envellecemento da poboación en Europa. - As políticas demográficas na China. 	<p>3. Describir e explicar a distribución da poboación no mundo e as características demográficas das súas diferentes zonas.</p>	<p>3.1 Describe e caracteriza adecuadamente a distribución da poboación no planeta. C. Matemática, Ciencias e Tecnoloxía – Sociais e cívicas.</p> <p>3.2 Caracteriza, describe e compara as características de diferentes poboacións e zonas do mundo. C. Matemática, Ciencias e Tecnoloxía – C. Lingüística – Dixital.</p> <p>3.3 Coñece e describe diferentes políticas demográficas aplicadas no mundo e as súas consecuencias. Sent. de Inici. e Esp. Emprendedor.</p>

Estándares de Aprendizaxe e Descritores para o seguimento dos Estándares

BLOQUE 1	
Estándares de Aprendizaxe	Descritores
1.1 Reflexiona sobre a relación entre a demografía e a posesión de recursos. Comunicación lingüística - Aprender a aprender.	Explica algunhas características de como se distribúe a poboación mundial polo territorio. P. 183, A. 05. Expón as causas do crecemento desigual da poboación no planeta. P. 183, A. 06.
BLOQUE 2	
Estándares de Aprendizaxe	Descritores
1.1 Coñece e explica adecuadamente os factores e conceptos clave para describir o estudo da poboación. C. Matemática, Ciencias e Tecnoloxía – C. Lingüística.	Describe e distingue a estrutura biolóxica e económica dun país. P. 177, A. 04. Define conceptos: poboación activa, poboación ocupada, poboación inactiva e taxa de actividade. P. 177, A. 06. Explica que son os modelos demográficos e as políticas demográficas. P.182, A. 01. P. 187, Act. 01.
2.1 Realiza sinxelos cálculos matemáticos de carácter demográfico e extrae conclusións sobre os resultados obtidos. C. Matemática, Ciencias e Tecnoloxía.	Calcula a densidade de poboación de cinco países tendo en conta a poboación e superficie de cada un deles. P. 173, A. 06.
2.2. Interpreta gráficas, mapas e táboas con	Analiza, tomando como referencia o triángulo ideal, os

información demográfica diversa. C. Matemática, Ciencias e Tecnoloxía - Aprender a aprender.	grandes grupos de idade en cada tipo de pirámide de poboación. P. 178, A. 01. Observa e describe como aparecen representados a base, o tronco e o cumio de cada un dos tres modelos de pirámides. P. 179, A. 03. Recoñece as áreas do mundo con maior densidade de poboación a partir da análise dun mapa. P. 173, A. 01. Interpreta a información dunha pirámide de poboación. P. 177, A. 01, 02, 03.
3.1 Describe e caracteriza adecuadamente a distribución da poboación no planeta. C. Matemática, Ciencias e Tecnoloxía – Sociais e cívicas.	Localiza nun mapa algúns dos países máis poboados do mundo e identifica o continente no que se encontran. P. 174, A. 01. Explica como se distribúe a poboación na superficie do planeta e as súas causas. P. 173, A. 04. Identifica lugares moi poboados e pouco poboados no planeta. P. 173, A. 02, 05. Cita as vinte cidades que teñen un maior número de habitantes na Terra e os países nos que se achan. P. 174, A. 02.
3.2 Caracteriza, describe e compara as características de diferentes poboacións e zonas do mundo. C. Matemática, Ciencias e Tecnoloxía – C. Lingüística – Dixital.	Explica o porqué do crecemento desigual da poboación no planeta. P. 183, Act. 06. Explica a dinámica demográfica dos países ricos e dos países pobres. P. 181, A. 05. Identifica a característica máis destacada da distribución da poboación europea. P. 185, A. 03. Comprende as consecuencias negativas do envellecemento da poboación en Europa. P. 185, A. 07.
3.3 Coñece e describe diferentes políticas demográficas aplicadas no mundo e as súas consecuencias. Sent. de Inici. e Esp. Emprendedor.	Identifica e describe os argumentos que xustifican as políticas natalistas e antinatalistas. P. 187, A. 02. Describe as políticas migratorias que se aplican nos países de destino P. 187, A. 04.

Metodoloxía: Actividades e estratexias de ensinanza e aprendizaxe

Aprenderemos como foi e como é a evolución e a distribución dos habitantes no planeta e cal é a dinámica demográfica actual. A partir de aquí poderemos describir a estrutura e a dinámica demográfica europea analizando distintos modelos de poboación.

Prestarémolles unha atención especial ás características dos diferentes modelos demográficos e ás diferentes políticas demográficas en relación á natalidade e ás migracións.

Guía Didáctica e outros Recursos Didácticos

Esta Unidade está acompañada por unha completa Guía Didáctica na que se ofrecen amplos recursos para reforzar e ampliar os contidos desta Unidade. Para cada apartado da Unidade dispoñemos:

As solucións ás actividades formuladas en cada apartado da Unidade.

Orientacións didácticas, nas que se ofrece pautas para explicar e traballar os contidos da Unidade.

Recursos na rede dispoñibles a través da plataforma Tiching.

Actividades de reforzo e ampliación que favorecerán a atención á diversidade.

Identificación e desenvolvemento de Competencias Clave traballados en cada apartado da Unidade.

Ademais da Guía tamén dispomos doutros recursos nesta Unidade:

Recursos sinalados na propia Unidade, no libro de texto: Amplía na Rede, Indicadores das Competencias traballadas nas actividades, Indicadores dos Estándares.

Táboas de Estándares. Con toda a información para o traballo e avaliación dos estándares de aprendizaxe (referenciados nos indicadores de Estándares na Unidade).

Proposta curricular. Detállanse todos os contidos, criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe traballados en cada unidade.

Interacción de grupo e intervencións orais na clase relacionadas cos contidos e competencias traballados na unidade.

Avaliación dos contidos mínimos do tema

Rúbrica de Avaliación do alumnado para valorar a adquisición dos contidos mínimos esixibles para superar a materia.

Ver Rúbrica de Avaliación na páxina seguinte:

Alumnas e alumnos	Distribución demográfica do planeta			As pirámides de poboación			Modelos demográficos			Poboación e demografía en Europa			Valoración global
	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	
1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
8													
9													
10													
11													
12													
13													
14													
15													
16													
17													
18													
19													
20													
21													
22													
23													
24													
25													
26													
27													
28													
29													
30													

UNIDADE 10: A POBOACIÓN ESPAÑOLA**Obxectivos Didácticos**

Expor a evolución da poboación española.

Localizar a distribución da poboación española no territorio.

Definir as características da poboación española: os índices de natalidade e fecundidade, a esperanza de vida e a taxa de mortalidade.

Analizar a estrutura demográfica de España a través dunha pirámide de idade.

Describir o crecemento demográfico nas diferentes Comunidades Autónomas,

Caracterizar as dinámicas e tendencias da poboación española: descenso da natalidade e envellecemento da poboación.

Describir o poboamento rural e o urbano en España.

Valorar a importancia das pirámides de idades nos estudos demográficos.

Explicar as causas do despoboamento rural en España.

Analizar o problema do envellecemento da poboación.

Contidos, Criterios de Avaliación, Estándares de Apr. e Competencias Clave por Bloques

BLOQUE 2		
Contidos	Crit. de Avaliación	Estánd. de Aprend. e Com. Clave
<ul style="list-style-type: none"> – Análise dun cartograma da poboación mundial. – Interpretación dun mapa de densidade de España. – Interpretación da pirámide de poboación de España en 2015. 	<p>1. Analizar e interpretar documentos e información demográfica presentada en diferentes formatos.</p>	<p>1.1 Interpreta gráficas, mapas e táboas con información demográfica diversa, realiza sinxelos cálculos matemáticos e extrae conclusións sobre os resultados botidos. C. Matemática, Ciencias e Tecnoloxía - Aprender a aprender - Comunicación Lingüística.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - O volume da poboación española. - Os rexistros da poboación en España: censo, padrón municipal e rexistros civís. - Reflexión sobre o lugar que ocupa España no mundo en relación ao seu número de habitantes. - A distribución actual da poboación española. - Descrición histórica da distribución da poboación en España e da orixe dos desequilibrios territoriais. - A pirámide de idades en España. - A estrutura económica e profesional da poboación española: poboación activa e non activa. - Identificación da porcentaxe de poboación activa ocupada nos sectores primario, secundario e terciario. - Definición dos conceptos de poboación activa e poboación ocupada. - Análise da evolución do paro en España. - Reflexión sobre as consecuencias sociais da existencia de taxas elevadas de paro. - O crecemento vexetativo en España: taxas de natalidade e de mortalidade. - O poboamento rural e o poboamento urbano en España. - Identificación das principais diferenzas existentes entre un municipio rural e un urbano. - Caracterización dos xeitos de vida nun hábitat rural illado e nun hábitat urbano. - O despoboamento das zonas rurais: causas e consecuencias. - Realización de propostas para frear o despoboamento das zonas rurais. 	<p>2. Explicar con detalle as características básicas que presenta a poboación española: distribución e evolución da poboación.</p>	<p>2.1 Describe a distribución da poboación española ao longo do territorio. C. Matemática, Ciencias e Tecnol. - Aprender a Aprender – C. Sociais e Cívicas.</p> <p>2.2. Caracteriza a estrutura demográfica española en función da idade da poboación. C. Matemática, Ciencias e Tecnol. - Aprender a Aprender – C. Sociais e Cívicas.</p> <p>2.3. Analiza as variables demográficas que caracterizan a evolución da poboación española. C. Matemática, Ciencias e Tecnol. - Aprender a Aprender.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Análise das causas e das consecuencias do proceso de envellecemento da poboación en España. - O Índice de Envellecemento en España. - O envellecemento da poboación como un reto da sociedade española. 	<p>3. Analiza e reflexionar sobre problemas, retos e realidades da sociedade española relacionados coa súa demografía.</p>	<p>3.1 Reflexiona sobre o reto do envellecemento da poboación española e as condicións de vida dos anciáns C. Sent. de inic. e esp. emprendedor – C. Sociais e Cívicas.</p>

Estándares de Aprendizaxe e Descritores para o seguimento dos Estándares

BLOQUE 2	
Estándares de Aprendizaxe	Descritores
1.1 Interpreta gráficas, mapas e táboas con información demográfica diversa, realiza sinxelos cálculos matemáticos e extrae conclusións sobre os resultados botidos. C. Matemática, Ciencias e Tecnoloxía - Aprender a aprender - Comunicación Lingüística.	Calcula a diferenza entre o número de homes e de mulleres residentes en España. P. 197, A. 06. Recoñece as Comunidades Autónomas con maior crecemento natural, a partir dun mapa. P. 211, A. 01. Interpreta a pirámide de poboación de España e sinala o tipo de pirámide que é. P. 201, A. 01. Observa un mapa e identifica as provincias cunha maior proporción de poboación. P. 199, A. 01. P. 203, A. 05. P. 205, A. 02.
2.1 Describe a distribución da poboación española ao longo do territorio. C. Matemática, Ciencias e Tecnol. - Aprender a Aprender – C. Sociais e Cívicas.	Comenta as causas históricas da desigual distribución que ten a poboación española polo territorio. P. 199, A. 04, 05 06 Comenta os motivos polos que a poboación española se concentra nunhas áreas determinadas e non noutras. P. 199, A. 09. Identifica as áreas de España onde se concentran a poboación urbana e rural. P. 205, A. 02, 06. Expón as diferenzas entre un municipio rural e un municipio urbano. P. 205, Act. 05. Definir o termo 'despoboamento. P. 207, Act. 01. Elabora un cadro no que aparezan as causas do abandono do medio rural, cita algúns exemplos e as súas consecuencias. P. 207, Act. 02, 03, 04. Compara o volume actual dos municipios da propia Comunidade Autónoma cos de hai uns anos e extrae conclusións ao respecto. P. 207, Act. 05.
2.2. Caracteriza a estrutura demográfica española en función da idade da poboación. C. Matemática, Ciencias e Tecnol. - Aprender a Aprender – C. Sociais e Cívicas.	Recoñece e explica por que a pirámide de poboación de España é de tipo contractivo. P. 201, A. 01. Explica os factores que interveñen no continuo proceso de envellecemento da poboación española. P. 209, A. 01, 02, 03, 04.
2.3. Analiza as variables demográficas que caracterizan a evolución da poboación española. C. Matemática, Ciencias e Tecnol. - Aprender a Aprender.	Analiza taxas de natalidade e fecundidade en España e reflexiona sobre se aseguran ou non un reemprazo xeracional. P. 203, A. 06. Explica por que nos últimos anos aumentou en España a taxa de mortalidade. P. 203, A. 09.
3.1 Reflexiona sobre o reto do envellecemento da poboación española e as condicións de vida dos anciáns C. Sent. de inic. e esp. emprendedor – C. Sociais e Cívicas.	Reflexiona sobre o envellecemento da poboación como un reto compartido polos países do mundo desenvolto. P. 209, A. 01. Busca información sobre os problemas e preocupacións que ten a poboación máis anciá en España. P. 209, A. 03, 04, 05. Reflexiona sobre a consideración dos anciáns por medio do comentario dun artigo da Constitución española e dos Dereitos Humanos. P. 211, Act. 02.

Metodoloxía: Actividades e estratexias de ensinanza e aprendizaxe

Estudaremos as características da poboación española poñendo especial énfase na evolución temporal, a distribución territorial e as características máis importantes. deste xeito poderemos seguir coa análise das dinámicas actuais e as tendencias futuras da poboación de España.

Partindo deste punto, describiremos os trazos característicos do poboamento rural e do poboamento urbano para poder analizar posteriormente as consecuencias do despoboamento actual das zonas rurais, así como o problema do envellecemento da poboación.

Guía Didáctica e outros Recursos Didácticos

Esta Unidade está acompañada por unha completa Guía Didáctica na que se ofrecen amplos recursos para reforzar e ampliar os contidos desta Unidade. Para cada apartado da Unidade dispoñemos:

As solucións ás actividades formuladas en cada apartado da Unidade.

Orientacións didácticas, nas que se ofrece pautas para explicar e traballar os contidos da Unidade.

Recursos na rede dispoñibles a través da plataforma Tiching.

Actividades de reforzo e ampliación que favorecerán a atención á diversidade.

Identificación e desenvolvemento de Competencias Clave traballados en cada apartado da Unidade.

Ademais da Guía tamén dispomos doutros recursos nesta Unidade:

Recursos sinalados na propia Unidade, no libro de texto: Amplía na Rede, Indicadores das Competencias traballadas nas actividades, Indicadores dos Estándares.

Táboas de Estándares. Con toda a información para o traballo e avaliación dos estándares de aprendizaxe (referenciados nos indicadores de Estándares na Unidade).

Proposta curricular. Detállanse todos os contidos, criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe traballados en cada unidade.

Interacción de grupo e intervencións orais na clase relacionadas cos contidos e competencias traballados na unidade.

Avaliación dos contidos mínimos do tema

Rúbrica de Avaliación do alumnado para valorar a adquisición dos contidos mínimos esixibles para superar a materia.

Ver Rúbrica de Avaliación na páxina seguinte:

Alumnas e alumnos	Poboación española			Poboamento urbano e rural en España			Pirámide de idade en España			Envellecemento da poboación			Valoración global
	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	
1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
8													
9													
10													
11													
12													
13													
14													
15													
16													
17													
18													
19													
20													
21													
22													
23													
24													
25													
26													
27													
28													
29													
30													

UNIDADE 11: AS SOCIEDADES HUMANAS E OS FENÓMENOS MIGRATORIOS**Obxectivos Didácticos**

Entender as variables que organizan unha sociedade e valorar a diversidade social rexeitando a discriminación racial, sexual, relixiosa, económica, etc.

Diferenciar as sociedades tradicionais, modernas e posmodernas.

Apreciar a diversidade cultural, lingüística e relixiosa do mundo e de Europa.

Entender que é o Índice de Desenvolvemento Humano e recoñecer as variables que se teñen en conta para a súa elaboración.

Identificar os factores que interveñen na evolución da poboación.

Analizar os factores económicos e as razóns históricas que explican o fenómeno migratorio no contexto da globalización.

Localizar no mapa as principais rutas das migracións actuais.

Comprender as consecuencias económicas, sociais e culturais das migracións.

Coñecer as migracións da poboación española na historia recente, a partir da análise de gráficas e datos demográficos.

Recoñecer os distintos grupos que forman a poboación inmigrante en España.

Reflexionar sobre a emigración de poboación española moza a outros países.

Contidos, Criterios de Avaliación, Estándares de Apr. e Competencias Clave por Bloques

BLOQUE 2		
Contidos	Crit. de Avaliación	Estánd. de Aprend. e Com. Clave
<ul style="list-style-type: none"> – Identificación nun mapa das áreas culturais existentes no mundo. – Interpretación dn mapa no que se representan os fluxos migratorios no mundo actual. – Análise do Índice de Desenvolvemento Humano nos países da Unión Europea. 	<p>1. Analizar diferentes tipos de documentos e fontes de información sobre as sociedades humanas e os movementos migratorios na actualidade.</p>	<p>1.1 Interpreta gráficas, mapas e táboas sobre as sociedades humanas e os movementos migratorios na actualidade. C. Matemática, Ciencias e Tecnoloxía– Dixital.</p> <p>1.2 Amplía información ou realiza pequenas investigacións a partir da consulta a páxinas web ou outras fontes de información. Sent. de Inic. e Esp. Emprendedor – Dixital.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – A organización das sociedades. – Recoñecemento do ser humano como ser social. – Factores clave da organización das sociedades: sistema político, economía, cultura, tecnoloxía, valores. – A diversidade cultural das sociedades no mundo. – Definición dos conceptos de multiculturalidade, diversidade social e sociedade plural. – Sociedades tradicionais, modernas e posmodernas. – Identificación dos tipos de sociedade que predominan en cada un dos continentes. – Recoñecemento das actividades que predominan en cada un dos tipos de sociedade. – Valoración dos aspectos positivos e negativos de cada un dos tipos de sociedade. – A diversidade das sociedades europea e española. – Descrición dos trazos socioculturais que caracterizan a sociedade española na actualidade. 	<p>2. Describir os principais tipos de organización das sociedades e valorar positivamente a diversidade cultural e social propia da nosa sociedade.</p>	<p>2.1 Describe os principais tipos de organización das sociedades. C. Sociais e Cívicas – Aprender a Aprender – Sent. de Inic. e Esp. Emprendedor.</p> <p>2.2. Valora positivamente a diversidade cultural e social e identifícaa como unha particularidade da nosa sociedade. Sent. de Inic. e Esp. Emp. – C. Sociais e Cívicas.</p>
<ul style="list-style-type: none"> – Os movementos migratorios no mundo. – Análise das principais causas das migracións. – Identificación dos países emisores e receptores de poboación migrante. – Os efectos económicos, sociais e culturais das migracións no mundo. – A emigración e a diversidade cultural das poboacións europeas. – Distinción e caracterización dos conceptos de interculturalidade e multiculturalidade. – A emigración na historia recente de España: do século XIX a 1975. – A chegada de emigrantes a España. – A emigración en España na actualidade. – Análise das causas polas que España pasou de ser receptor de inmigrantes a emisor de emigración. – Reflexión sobre as vantaxes e os inconvenientes de emigrar para traballar no estranxeiro. 	<p>3. Caracterizar os fluxos migratorios no mundo analizando as súas causas e as súas repercusións.</p>	<p>3.1 Describe os movementos migratorios que se producen no mundo e analiza as súas principais causas e repercusións de ámbito mundial. C. Sent. de inic. e esp. emprendedor – C. Sociais e Cívicas.</p> <p>3.2 Caracteriza os movementos de emigración e inmigración en España reflexionando sobre as súas causas e as súas repercusións. C. Sent. de inic. e esp. emprendedor – C. Sociais e Cívicas.</p>

Estándares de Aprendizaxe e Descritores para o seguimento dos Estándares

BLOQUE 2	
Estándares de Aprendizaxe	Descritores
1.1 Interpreta gráficas, mapas e táboas sobre as sociedades humanas e os movementos migratorios na actualidade. C. Matemática, Ciencias e Tecnoloxía– Dixital.	Interpreta un mapa e identifica nel as principais áreas culturais do planeta. P. 217, A. 05. Identifica nun mapa as principais zonas de inmigración do mundo. P. 223, A. 01 Interpreta unha táboa de datos e identifica os lugares de procedencia da poboación inmigrante que reside en España. P. 227, A. 01, 02, 04.
1.2 Amplía información ou realiza pequenas investigacións a partir da consulta a páxinas web ou outras fontes de información. Sent. de Inic. e Esp. Emprendedor – Dixital.	Amplía coñecementos sobre a diversidade cultural a partir da consulta dunha web. P. 216, <i>Amplía na rede</i> . Obtén información sobre as vantaxes e inconvenientes de emigrar para traballar. P. 229, A. 06. Profunda no coñecemento da cantidade de poboación estranxeira que habita na súa Comunidade Autónoma a partir da consulta a unha web. P. 226, <i>Amplía na rede</i> .
2.1 Describe os principais tipos de organización das sociedades. C. Sociais e Cívicas – Aprender a Aprender – Sent. de Inic. e Esp. Emprendedor.	Identifica e cita países de diferentes áreas culturais do mundo. P. 217, A. 07. Describe as características que diferencian as sociedades tradicionais das modernas. P. 219, A. 03. Reflexiona sobre os aspectos positivos e negativos de diferentes tipos de sociedade. P. 219, A. 05.
2.2. Valora positivamente a diversidade cultural e social e identifícaa como unha particularidade da nosa sociedade. Sent. de Inic. e Esp. Emp. – C. Sociais e Cívicas.	Reflexiona e comparte opinións sobre por que a diversidade cultural é positiva. P. 216, A. 04. Explica por que se considera que a sociedade europea é diversa. P. 221, A. 04. Reflexiona sobre os trazos socioculturais que caracterizan a sociedade española actual. P. 221, A. 07.
3.1 Describe os movementos migratorios que se producen no mundo e analiza as súas principais causas e repercusións de ámbito mundial. C. Sent. de inic. e esp. emprendedor – C. Sociais e Cívicas.	Indica as zonas de emigración de cada un dos continentes. P. 223, A. 02. Analiza as causas da emigración masiva de determinadas zonas do planeta a outras. P. 223, A. 05. Explica as repercusións económicas dos movementos migratorios nos países receptores e nos emisores. P. 225, A. 02. Explica as implicacións demográficas da chegada de inmigrantes a un país. P. 225, A. 03.
3.2 Caracteriza os movementos de emigración e inmigración en España reflexionando sobre as súas causas e as súas repercusións. C. Sent. de inic. e esp. emprendedor – C. Sociais e Cívicas.	Identifica a procedencia dos inmigrantes estranxeiros que residen no noso país. P. 227, A. 01, 02. Analiza a evolución do total de inmigrantes en España de 2014 a 2015 mediante unha táboa de datos. P. 227, A. 03. Caracteriza o perfil dos españois que emigran ao estranxeiro. P. 229, A. 03. Reflexiona sobre os motivos polos que os mozos españois emigran ao estranxeiro. P. 229, A. 04.

Metodoloxía: Actividades e estratexias de ensinanza e aprendizaxe

Analizaremos a organización da sociedade e as súas características así como os aspectos evolutivos e a estrutura actual da sociedade humana. Seguidamente explicaremos a diversidade cultural, urbana e laboral da sociedade europea e española.

A continuación describiremos como son as migracións na actualidade e exporemos os movementos migratorios actuais no mundo e en Europa, así como os efectos que levan implícitos as migracións. Tamén recoñeceremos España como un país de emigrantes e de inmigrantes. A partir de aí poderemos entender porque os mozos preparados emigran cara a outros países e analizar os beneficios de levar a cabo unha correcta planificación urbanística.

Guía Didáctica e outros Recursos Didácticos

Esta Unidade está acompañada por unha completa Guía Didáctica na que se ofrecen amplos recursos para reforzar e ampliar os contidos desta Unidade. Para cada apartado da Unidade dispoñemos:

As solucións ás actividades formuladas en cada apartado da Unidade.

Orientacións didácticas, nas que se ofrece pautas para explicar e traballar os contidos da Unidade.

Recursos na rede dispoñibles a través da plataforma Tiching.

Actividades de reforzo e ampliación que favorecerán a atención á diversidade.

Identificación e desenvolvemento de Competencias Clave traballados en cada apartado da Unidade.

Ademais da Guía tamén dispomos doutros recursos nesta Unidade:

Recursos sinalados na propia Unidade, no libro de texto: Amplía na Rede, Indicadores das Competencias traballadas nas actividades, Indicadores dos Estándares.

Táboas de Estándares. Con toda a información para o traballo e avaliación dos estándares de aprendizaxe (referenciados nos indicadores de Estándares na Unidade).

Proposta curricular. Detállanse todos os contidos, criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe traballados en cada unidade.

Interacción de grupo e intervencións orais na clase relacionadas cos contidos e competencias traballados na unidade.

Avaliación dos contidos mínimos do tema

Rúbrica de Avaliación do alumnado para valorar a adquisición dos contidos mínimos esixibles para superar a materia.

Ver Rúbrica de Avaliación na páxina seguinte:

Alumnas e alumnos	Modelos de organización social			Diversidade cultural e social			Migracións no mundo actual			Migracións na España actual			Valoración global
	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	
1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
8													
9													
10													
11													
12													
13													
14													
15													
16													
17													
18													
19													
20													
21													
22													
23													
24													
25													
26													
27													
28													
29													
30													

UNIDADE 12: AS CIDADES E OS PROCESOS DE URBANIZACIÓN

Obxectivos Didácticos

- Caracterizar e distinguir o poboamento rural e o poboamento urbano.
- Coñecer os factores que definen a cidade: número de habitantes, actividade económica e concentración do hábitat.
- Interpretar un mapa sobre a distribución da poboación urbana no mundo.
- Coñecer as diferentes formas da trama urbana.
- Recoñecer a utilidade do plano urbano para caracterizar as diversas morfoloxías urbanas.
- Coñecer as características nunha cidade do núcleo histórico, o ensanche e os barrios periféricos.
- Establecer as distintas funcións urbanas.
- Coñecer as tipoloxías da xerarquía mundial das cidades.
- Establecer as diferenzas máis relevantes entre as cidades dos países ricos e os países pobres.
- Concebir a cidade como un ecosistema humano.
- Recoñecer os problemas que orixina o funcionamento dunha cidade.
- Identificar a xerarquía das cidades españolas.
- Reflexionar sobre os problemas das cidades españolas.
- Definir que é unha smart city e coñecer exemplos de smart cities en España.

Contidos, Criterios de Avaliación, Estándares de Apr. e Competencias Clave por Bloques

BLOQUE 1		
Contidos	Crit. de Avaliación	Estánd. de Aprend. e Com. Clave
<ul style="list-style-type: none"> – A cidade como ecosistema urbano. – Identificación dos problemas que orixina o funcionamento dunha cidade. – Os problemas sociais e medioambientais das grandes cidades. – As <i>Smart cities</i> como modelo de desenvolvemento urbano sostible. – Identificación de exemplos de <i>Smart cities</i> en España. 	<p>1. Caracterizar a cidade como un ecosistema humano e describir modelos de desenvolvemento sostible.</p>	<p>1.1 Caracteriza o funcionamento da cidade como un ecosistema humano. C. Matemática, Ciencias e Tecnoloxía– C. Aprender a aprender.</p> <p>1.2 Describe as smart cities como modelo de xestión sostible e de mellora da calidade de vida dos seus habitantes. Aprender a Aprender - Sent. Inic. e Esp. Emprendedor - C. Dixital.</p>
BLOQUE 2		
Contidos	Crit. de Avaliación	Estánd. de Aprend. e Com. Clave

<ul style="list-style-type: none"> – O concepto de cidade e a poboación urbana que hai no mundo. – Caracterización e diferenciación dos poboamentos rurais e urbanos. – Interpretación dun mapa sobre a poboación urbana no mundo. – Observación de mapas, esquemas, imaxes e táboas nos que se recolle información do tema en cuestión. 	<p>1. Analizar diferentes tipos de documentos e fontes de información sobre os poboamentos urbanos.</p>	<p>1.1 Interpreta gráficas, mapas e táboas sobre os poboamentos urbanos. C. Matemática, Ciencias e Tecnoloxía– C. Lingüística – C. Dixital.</p>
<ul style="list-style-type: none"> – A morfoloxía urbana e a análise das tramas urbanas representadas nunha serie de planos. – Estudo da trama urbana dun plano da nosa propia localidade. – Descrición do núcleo histórico, do ensanche e dos barrios periféricos dunha cidade. – As funcións urbanas: residencial, industrial, política, comercial e financeira. – Usos e actividades do centro da cidade nas urbes actuais. – A tipoloxía e a xerarquía mundial das cidades. – As grandes cidades e o seu papel dinamizador. – As paisaxes urbanas: países ricos e países pobres. 	<p>2. Describir as principais características da cidade: definición, morfoloxía e funcións.</p>	<p>2.1 Define que é unha cidade diferenciándoa do poboamento urbano. C. Lingüística – Aprender a Aprender – Sent. Inic. e Esp. Emprendedor.</p> <p>2.2. Describe as diferentes morfoloxías ou tramas urbanas das cidades e compáraas entre si. C. Matemática, Ciencias e Tecnoloxía– Sociais e cívicas – Aprender a aprender – Sent. De Inic. e Esp. Emprendedor.</p> <p>2.3. Expón as distintas funcións urbanas e a evolución que se deu a este respecto na actualidade, e explica a tipoloxía e xerarquía mundial das cidades.. Sentido Inic. e Esp. Emprendedor – Sociais e Cívicas.</p>
<ul style="list-style-type: none"> – O espazo urbano español e a xerarquía das cidades españolas. – Interpretación dun mapa da xerarquía das cidades e os eixes de desenvolvemento urbano en España. – Identificación e reflexión sobre os principais problemas das cidades españolas. 	<p>3. Expor as principais características do espazo urbano español.</p>	<p>3.1 Analiza o espazo urbano español: a xerarquía das cidades de España, os eixes de desenvolvemento urbano e a súa problemática. Aprender a Aprender – C. Dixital - Comunicación Lingüística – Sociais e Cívicas.</p>

Estándares de Aprendizaxe e Descritores para o seguimento dos Estándares

BLOQUE 1	
Estándares de Aprendizaxe	Descritores
<p>1.1 Caracteriza o funcionamento da cidade como un ecosistema humano. C. Matemática, Ciencias e Tecnoloxía– C. Aprender a aprender.</p>	<p>Explica por que se afirma que a cidade funciona como un ecosistema humano. P. 247, A. 01.</p> <p>Sinala os elementos e problemas que interveñen bno funcionamento dunha cidade. P. 247, A. 02.</p> <p>Explica o destino dos residuos que se xeran na súa localidade. P. 247, Act. 04.</p>
<p>1.2 Describe as smart cities como modelo de xestión sostible e de mellora da calidade de vida dos seus habitantes. Aprender a</p>	<p>Explica que é unha <i>Smart city</i> valorándoa como un modelo de desenvolvemento urbano sostible. P. 251, A. 01.</p>

Aprender - Sent. Inic. e Esp. Emprendedor - C. Dixital.	Deseña e explica con detalle un proxecto de <i>barrio intelixente</i> . P. 251, A. 05.
BLOQUE 2	
Estándares de Aprendizaxe	Descritores
1.1 Interpreta gráficas, mapas e táboas sobre os poboamentos urbanos. C. Matemática, Ciencias e Tecnoloxía– C. Lingüística – C. Dixital.	Localiza nun mapa os continentes nos que predomina a poboación urbana. P. 237 Act. 01. Cita, a partir dun mapa, os países africanos nos que a poboación urbana é menor. P. 237, Act. 03. Analiza e describe as tramas urbanas representadas nunha serie de planos. P. 239, Act. 03, 05. Valora as vantaxes e desvantaxes das tramas urbanas representadas nunha serie de planos. P. 239, Act. 03
2.1 Define que é unha cidade diferenciándoa do poboamento urbano. C. Lingüística – Aprender a Aprender – Sent. Inic. e Esp. Emprendedor.	Describe a cidade como un poboamento cunha elevada poboación. P. 237, Act. 05. Expón as principais diferenzas existentes entre un poboamento rural e un urbano. P. 237, Act. 06.
2.2. Describe as diferentes morfoloxías ou tramas urbanas das cidades e compáraas entre si. C. Matemática, Ciencias e Tecnoloxía– Sociais e cívicas – Aprender a aprender – Sent. De Inic. e Esp. Emprendedor.	Explica por que é posible distinguir diversas morfoloxías urbanas nunha mesma cidade. P. 239, Act. 04. Identifica no plano da propia localidade as diferentes tramas urbanas que se distinguen. P. 239, Act. 05. Compara os centros das cidades europeas cos das cidades norteamericanas. P. 241, Act. 02.
2.3. Expón as distintas funcións urbanas e a evolución que se deu a este respecto na actualidade, e explica a tipoloxía e xerarquía mundial das cidades.. Sentido Inic. e Esp. Emprendedor – Sociais e Cívicas.	Explica as causas de que as cidades actuais deixaran de ter unha única función. P. 241, Act. 03. Expón as funcións principais que ten unha cidade. P. 241, Act. 05. Elabora un esquema no que identifica as tipoloxías urbanas e busca na rede diversas cidades que as exemplifiquen. P. 243, Act. 04. Interpreta un mapa sobre as cidades do mundo que aumentarán a súa poboación no futuro. P. 243, Act. 02. Define que se entende por cidade global e explica as súas principais características. P. 243, Act. 01. Compara a paisaxe urbana das cidades dos países ricos e dos países pobres. P. 245, Act. 02.
3.1 Analiza o espazo urbano español: a xerarquía das cidades de España, os eixes de desenvolvemento urbano e a súa problemática. Aprender a Aprender – C. Dixital - Comunicación Lingüística – Sociais e Cívicas.	Comenta un mapa coa xerarquía de cidades e os eixes de desenvolvemento urbano español. P. 249, Act. 02. Recoñece e comenta os niveis de xerarquía urbana de España. P. 249, A. 03.

Metodoloxía: Actividades e estratexias de ensinanza e aprendizaxe

Aprenderemos a identificar que é unha cidade establecendo as súas principais características ou trazos definitorios e diferenciando con claridade os poboamentos rurais dos urbanos. Tamén analizaremos con axuda dun mapa a distribución da poboación urbana no mundo.

Partindo deste punto, analizaremos os diferentes tipos de morfoloxía urbana. Describiremos con detalle as funcións urbanas e as características das cidades actuais. Tamén analizaremos a xerarquía mundial das cidades, o concepto de smart city e a concepción da cidade como ecosistema humano.

Guía Didáctica e outros Recursos Didácticos

Esta Unidade está acompañada por unha completa Guía Didáctica na que se ofrecen amplos recursos para reforzar e ampliar os contidos desta Unidade. Para cada apartado da Unidade disporemos:

As solucións ás actividades formuladas en cada apartado da Unidade.

Orientacións didácticas, nas que se ofrece pautas para explicar e traballar os contidos da Unidade.

Recursos na rede dispoñibles a través da plataforma Tiching.

Actividades de reforzo e ampliación que favorecerán a atención á diversidade.

Identificación e desenvolvemento de Competencias Clave traballados en cada apartado da Unidade.

Ademais da Guía tamén dispomos doutros recursos nesta Unidade:

Recursos sinalados na propia Unidade, no libro de texto: Amplía na Rede, Indicadores das Competencias traballadas nas actividades, Indicadores dos Estándares.

Táboas de Estándares. Con toda a información para o traballo e avaliación dos estándares de aprendizaxe (referenciados nos indicadores de Estándares na Unidade).

Proposta curricular. Detállanse todos os contidos, criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe traballados en cada unidade.

Interacción de grupo e intervencións orais na clase relacionadas cos contidos e competencias traballados na unidade.

Avaliación dos contidos mínimos do tema

Rúbrica de Avaliación do alumnado para valorar a adquisición dos contidos mínimos esixibles para superar a materia.

Ver Rúbrica de Avaliación na páxina seguinte:

Alumnas e alumnos	O concepto de cidade			A morfoloxía e as funcións urbanas			A xerarquía mundial de cidades			As cidades esp. e os seus problemas			Valoración global
	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	
1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
8													
9													
10													
11													
12													
13													
14													
15													
16													
17													
18													
19													
20													
21													
22													
23													
24													
25													
26													
27													
28													
29													
30													

UNIDADE 13: NATUREZA E SOCIEDADE: HARMONÍAS, CRISES E IMPACTOS

Obxectivos Didácticos

Saber como evolucionou a relación entre sociedade e natureza ao longo do tempo e analizar os factores que explican o desenvolvemento da conciencia ecolóxica.

Comprender e diferenciar o desenvolvemento sostible do crecemento insostible.

Coñecer a distribución desigual dos recursos naturais no mundo e o papel que desempeñan as grandes empresas dos países ricos na súa explotación.

Tomar conciencia da limitación dos recursos naturais e da necesidade de adoptar medidas de aforro enerxético como o uso dos recursos renovables.

Analizar e reflexionar sobre as dificultades dos países africanos para acceder e explotar os seus propios recursos naturais.

Explicar os fenómenos responsables da contaminación da auga, a contaminación atmosférica e a deforestación.

Recoñecer os axentes responsables da sobreexplotación dos recursos hídricos.

Identificar as novas formas de consumo.

Describir as características e as problemáticas das paisaxes humanizadas españolas.

Analizar os parques nacionais e os espazos protexidos de España.

Contidos, Criterios de Avaliación, Estándares de Apr. e Competencias Clave por Bloques

BLOQUE 1		
Contidos	Crit. de Avaliación	Estánd. de Aprend. e Com. Clave
<ul style="list-style-type: none"> - As relacións entre natureza e sociedade. - A dependencia da natureza como fonte inesgotable de riqueza. - O crecemento insostible. - Os riscos globais e os seus impactos: a contaminación do medio ambiente, a crise da auga e a sobreexplotación dos recursos naturais. - Problemas, impactos e retos ambientais. - O impacto do crecemento urbano. - Observación e análise de mapas, imaxes, gráficos e esquemas dos temas tratados. - Procura de información dalgún elemento relacionado cos problemas medioambientais debidos á acción humana sobre a natureza. 	<p>1. Interpretar datos, evidencias e información relacionada co medioambiente ou cos problemas medioambientais analizando diferentes fontes e formatos de información.</p>	<p>1.1 Analiza información relacionada co medioambiente e manexa imaxes, táboas, gráficos, esquemas e resumos. C. Dixital – Aprender a Aprender.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Novas formas de pensar o consumo. - A xestión dos Parques Nacionais e a evolución dos seus visitantes. - As emisións de CO2 e o Protocolo de Quioto. 	<p>2. Realizar de forma eficaz tarefas ou proxectos, ter iniciativa para emprender e propor accións relacionadas co medioambiente e a súa preservación.</p>	<p>2.1 Utiliza estratexias para realizar traballos de forma individual e en equipo. C. Dixital– Sentido de Iniciativa e Espírito Emprendedor.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – A contaminación da auga, a contaminación atmosférica e a deforestación. – A sobreexplotación dos recursos hídricos en España: os ríos e os acuíferos. – A deteriorización da auga como problema global. – O goce desigual dos recursos do planeta: desigualdades entre países pobres e países ricos. – O caso de África: ricos en recursos naturais, pobres en recursos económicos. – Polarización: desenvolvemento e subdesenvolvemento. – Os indicadores socioeconómicos da desigualdade e as medidas para reduci-la. 	<p>3. Estimar o grao de idoneidade dalgunhas políticas sociais, económicas ou territoriais en relación ao medioambiente e a súa preservación.</p>	<p>3.1 Enumera e describe as peculiaridades do medio físico español e os seus problemas ambientais. C. Sociais e Cívicas.</p> <p>3.2 Analiza e valora criticamente os impactos e repercusións negativas da actividade humana sobre o medio. C. Matemática, Ciencias e Tecnoloxía– C. Lingüística.</p>
BLOQUE 2		
Contidos	Crit. de Avaliación	Estánd. de Aprest. e Com. Clave
<ul style="list-style-type: none"> – As problemáticas das paisaxes humanizadas españolas: deterioración do litoral e desertificación – Os parques nacionais e os espazos protexidos de España. 	<p>1. Analizar problemas medioambientais de España e da propia redonda analizando as súas causas e posibles estratexias para resolvelos.</p>	<p>1.1 Coñece e valora a rede de espazos protexidos de España como medio para preservar a riqueza natural do país. C. Sociais e Cívicas.</p>
<ul style="list-style-type: none"> – A conciencia ecolóxica para unha cultura do desenvolvemento sostible e a xestión dos residuos. 	<p>2. Asimilar e comprender o concepto de sostibilidade e as prácticas relacionadas coa xestión sostible que podemos facer dos recursos.</p>	<p>2.1 Define “desenvolvemento sostible” e describe conceptos clave que están relacionados con el. C. Lingüística – C. Sociais e Cívicas.</p>

Estándares de Aprendizaxe e Descritores para o seguimento dos Estándares

BLOQUE 1	
Estándares de Aprendizaxe	Descritores
1.1 Analiza información relacionada co medioambiente e manexa imaxes, táboas, gráficos, esquemas e resumos. C. Dixital – Aprender a Aprender.	<p>Analiza imaxes sobre a actividade agrícola e industrial e o vertido de augas residuais para explicar a relación entre contaminación e actividade humana. P. 260, A. 01.</p> <p>Interpreta un gráfico e un texto sobre as emisións de CO₂ de Europa e o protocolo de Quioto e comenta a información extraendo conclusións. P. 275, A. 02.</p> <p>Realiza un informe técnico sobre o Ártico a partir dunha serie de pautas e buscando información na Internet ou noutras fontes. P. 274, A. Aprende a...</p>
2.1 Utiliza estratexias para realizar traballos de forma individual e en equipo. C. Dixital– Sentido de Iniciativa e Espírito Emprendedor.	Desenvolve un traballo sobre os Residuos Sólidos Urbanos a partir dunha serie de pautas e buscando información na Internet ou outras fontes. P. 276, A. 03.
3.1 Enumera e describe as peculiaridades do medio físico español e os seus problemas ambientais. C. Sociais e Cívicas.	Identifica e describe os principais problemas ambientais das paisaxes españolas e as causas destes problemas. P. 265, A. 01, 02. P. 271, A. 02.
3.2 Analiza e valora criticamente os impactos e repercusións negativas da actividade humana sobre o medio. C. Matemática, Ciencias e Tecnoloxía– C. Lingüística.	<p>Define que se entende por impacto ambiental relacionando este concepto coas actividades humanas que producen un maior impacto ambiental. P. 265, A. 01, 02, 03, 07.</p> <p>Coñece o impacto ambiental que supón a desaparición de grandes masas forestais. P. 265, A. 07.</p> <p>Recoñece e describe as problemáticas ambientais do propio municipio. P. 271, A. 04.</p> <p>Explica os motivos polos que se contamina a atmosfera e analiza os efectos prexudiciais da contaminación. P. 265, A. 05.</p> <p>Describe as consecuencias da deforestación e contrasta a súa situación de desprotección coa dos solos protexidos por vexetación. P. 265, A. 07, 08.</p>
BLOQUE 2	
Estándares de Aprendizaxe	Descritores
1.1 Coñece e valora a rede de espazos protexidos de España como medio para preservar a riqueza natural do país. C. Sociais e Cívicas.	<p>Describe que é a Rede española de Parques Nacionais e en que consisten os seus obxectivos. P. 273, A. 01.</p> <p>Busca argumentos que xustifiquen a existencia dos parques naturais. P. 273, A. 02.</p> <p>Elabora un informe sobre os parques naturais da propia Comunidade Autónoma e é capaz de situalos nun mapa. P. 273, Act. 04.</p>
2.1 Define “desenvolvemento sostible” e describe conceptos clave que están relacionados con el. C. Lingüística – C. Sociais e Cívicas.	<p>Expón en que consiste o desenvolvemento sostible e que medidas podemos tomar para contribuír a facer efectivo un modelo de desenvolvemento sostible. P. 267 A. 01.</p> <p>Explica en que consiste a cultura dos tres R e a recollida selectiva de residuos. P. 267, A. 03.</p> <p>Analiza o uso dos biocombustibles na sociedade actual e reflexiona sobre se son unha enerxía alternativa ou causa de fame no mundo. P. 278-281, Proxecto TIC</p>

Metodoloxía: Actividades e estratexias de ensinanza e aprendizaxe

Valoraremos as relacións que se establecen entre a natureza e a sociedade e os problemas que xorden debido á desigual distribución de recursos. A partir de aí poderemos entender como aparecen os impactos sobre o medioambiente e como solucionarlos a partir dunha correcta xestión e un desenvolvemento sostible. Así, entenderemos que debemos repensar as formas de consumo.

Partindo destas relacións natureza-sociedade caracterizaremos os problemas que xorden nas paisaxes humanizadas de España ou como se protexe o medio a partir das figuras dos parques nacionais e dos espazos protexidos en España.

Guía Didáctica e outros Recursos Didácticos

Esta Unidade está acompañada por unha completa Guía Didáctica na que se ofrecen amplos recursos para reforzar e ampliar os contidos desta Unidade. Para cada apartado da Unidade dispoñemos:

As solucións ás actividades formuladas en cada apartado da Unidade.

Orientacións didácticas, nas que se ofrece pautas para explicar e traballar os contidos da Unidade.

Recursos na rede dispoñibles a través da plataforma Tiching.

Actividades de reforzo e ampliación que favorecerán a atención á diversidade.

Identificación e desenvolvemento de Competencias Clave traballados en cada apartado da Unidade.

Ademais da Guía tamén dispomos doutros recursos nesta Unidade:

Recursos sinalados na propia Unidade, no libro de texto: Amplía na Rede, Indicadores das Competencias traballadas nas actividades, Indicadores dos Estándares.

Táboas de Estándares. Con toda a información para o traballo e avaliación dos estándares de aprendizaxe (referenciados nos indicadores de Estándares na Unidade).

Proposta curricular. Detállanse todos os contidos, criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe traballados en cada unidade.

Interacción de grupo e intervencións orais na clase relacionadas cos contidos e competencias traballados na unidade.

Avaliación dos contidos mínimos do tema

Rúbrica de Avaliación do alumnado para valorar a adquisición dos contidos mínimos esixibles para superar a materia.

Ver Rúbrica de Avaliación na páxina seguinte:

Alumnas e alumnos	Goce desigual dos recursos			O desenvolvimento sostible			Os modelos de consumo			Espazos naturais protexidos			Valoración global
	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	Consolidado	Con dificultades	Non consolidado	
1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
8													
9													
10													
11													
12													
13													
14													
15													
16													
17													
18													
19													
20													
21													
22													
23													
24													
25													
26													
27													
28													
29													
30													

CRITERIOS DE AVALIACIÓN • ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 1 Crit. Aval. B1.1. Localizar espazos xeográficos e lugares nun mapa ou nunha imaxe de satélite, utilizando datos de coordenadas xeográficas. Est. Apr. XHB1.1.1. Localiza espazos xeográficos e lugares nun mapa de España e de Galicia, utilizando datos de coordenadas xeográficas.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.			
Bloque 1 Crit. Aval. B1.2. Ter unha visión global do medio físico de España e de Galicia, e das súas características xerais. Est. Apr. XHB1.2.1. Enumera e describe as peculiaridades do medio físico español e galego.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.			
Bloque 1 Crit. Aval. B1.3. Situar no mapa de España as unidades e os elementos principais do relevo peninsular, así como os grandes conxuntos ou espazos bioclimáticos. Est. Apr. XHB1.3.1. Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo español.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.			
Bloque 1 Crit. Aval. B1.3. Situar no mapa de España as unidades e os elementos principais do relevo peninsular, así como os grandes conxuntos ou espazos bioclimáticos. Est. Apr. XHB1.3.2. Describe as unidades de relevo con axuda do mapa físico de España.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.			
Bloque 1 Crit. Aval. B1.4. Situar no mapa de Galicia as unidades e os elementos principais do relevo, así como os grandes conxuntos ou espazos bioclimáticos. Est. Apr. XHB1.4.1. Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo galego.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.			
Bloque 1 Crit. Aval. B1.4. Situar no mapa de Galicia as unidades e os elementos principais do relevo, así como os grandes conxuntos ou espazos bioclimáticos. Est. Apr. XHB1.4.2. Describe as unidades de relevo con axuda do mapa físico de Galicia.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.			

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 1 Crit. Aval. B1.5. Coñecer e describir os grandes conxuntos bioclimáticos que conforman o espazo xeográfico español e galego. Est. Apr. XHB1.5.1. Localiza nun mapa os grandes conxuntos ou espazos bioclimáticos de España.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.			
Bloque 1 Crit. Aval. B1.5. Coñecer e describir os grandes conxuntos bioclimáticos que conforman o espazo xeográfico español e galego. Est. Apr. XHB1.5.2. Analiza e compara as zonas bioclimáticas españolas utilizando gráficos e imaxes.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.			
Bloque 1 Crit. Aval. B1.5. Coñecer e describir os grandes conxuntos bioclimáticos que conforman o espazo xeográfico español e galego. Est. Apr. XHB1.5.3. Localiza nun mapa os espazos bioclimáticos de Galicia.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.			
Bloque 1 Crit. Aval. B1.6. Coñecer os principais espazos naturais de España e de Galicia. Est. Apr. XHB1.6.1. Distingue e localiza nun mapa as paisaxes de España e de Galicia.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.			
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 247 A. 02	Aprender a aprender
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 247 A. 04	Aprender a aprender

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 251 A. 03	Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 251 A. 04	Dixital
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 251 A. 05	Aprender a aprender
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 253 A. 03	Comunicación lingüística

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 253 A. 04	Dixital
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 255 A. 01	Aprender a aprender
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 255 A. 02	Aprender a aprender
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 260 A. 01	Aprender a aprender

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 261 A. 04	Comunicación lingüística
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 261 A. 05	Comunicación lingüística
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 261 A. 06	Comunicación lingüística
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 261 A. 07	Dixital

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 262 A. 01	Comunicación lingüística
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 265 A. 01	Comunicación lingüística
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 265 A. 02	Comunicación lingüística
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 265 A. 04	Aprender a aprender

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 265 A. 07	Comunicación lingüística
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 265 A. 08	Comunicación lingüística
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 265 A. 09	Dixital
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 267 A. 01	Aprender a aprender

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 267 A. 03	Aprender a aprender
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 267 A. 05	Comunicación lingüística
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 267 A. 06	Aprender a aprender
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 271 A. 02	Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.12. Comprender as características e as funcións da arte na Idade Media. Est. Apr. XHB3.12.1. Describe características da arte románica, gótica e islámica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 05	P. 106 A. 01	Conciencia e expresións culturais.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 271 A. 03	Comunicación lingüística
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 271 A. 04	Dixital
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 271 A. 05	Comunicación lingüística
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 274 A. 00 <i>Aprende a...</i>	Comunicación lingüística

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 275 A. 01	Aprender a aprender
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 275 A. 02	Aprender a aprender
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 276 A. 03	Dixital
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 276 A. 04	Dixital
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.1. Localiza no mapa mundial os continentes e as áreas máis densamente poboadas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 173 A. 01	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.1. Localiza no mapa mundial os continentes e as áreas máis densamente poboadas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 173 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.1. Localiza no mapa mundial os continentes e as áreas máis densamente poboadas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 173 A. 03	Dixital
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.1. Localiza no mapa mundial os continentes e as áreas máis densamente poboadas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 173 A. 04	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.1. Localiza no mapa mundial os continentes e as áreas máis densamente poboadas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 173 A. 05	Aprender a aprender
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.1. Localiza no mapa mundial os continentes e as áreas máis densamente poboadas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 183 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.1. Localiza no mapa mundial os continentes e as áreas máis densamente poboadas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 190 A. 05	Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.1. Localiza no mapa mundial os continentes e as áreas máis densamente poboadas.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 237 A. 01	Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.1. Localiza no mapa mundial os continentes e as áreas máis densamente poboadas.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 237 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.2. Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 187 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.2. Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 187 A. 04	Dixital
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.2. Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 223 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.2. Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 223 A. 06	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.2. Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 223 A. 07	Comunicación lingüística
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.2. Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 225 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.2. Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 225 A. 03	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.2. Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 225 A. 04	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.2. Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 225 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.2. Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 231 A. 01	Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.2. Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 231 A. 02	Aprender a aprender
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.2. Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 232 A. 03	Aprender a aprender
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.2. Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 232 A. 04	Dixital
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.2. Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 263 A. 04	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.2. Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 263 A. 06	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.2. Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 269 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.2. Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 269 A. 06	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.2. Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 269 A. 08	Aprender a aprender
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.2. Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 269 A. 09	Dixital
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 177 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 177 A. 02	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 177 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 179 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 179 A. 04	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 181 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 182 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 182 A. 03	Aprender a aprender

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 182 A. 04	Aprender a aprender
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 183 A. 06	Comunicación lingüística
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 185 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 185 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 185 A. 06	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 188 A. Aprende a...	Aprender a aprender

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 189 A. 02	Comunicación lingüística
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 189 A. 03	Comunicación lingüística
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 199 A. 04	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 199 A. 08	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 201 A. 01	Comunicación lingüística
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 201 A. 02	Aprender a aprender

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 202 A. 02	Aprender a aprender
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 211 A. 01	Aprender a aprender
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 212 A. 03	Comunicación lingüística
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 212 A. 04	Dixital
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 216 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 216 A. 03	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 217 A. 06	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 217 A. 08	Comunicación lingüística
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 221 A. 04	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 221 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 221 A. 08	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 225 A. 01	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.2. Compara entre países a poboación europea segundo a súa distribución, a súa evolución e a súa dinámica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 181 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.2. Compara entre países a poboación europea segundo a súa distribución, a súa evolución e a súa dinámica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 185 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.2. Compara entre países a poboación europea segundo a súa distribución, a súa evolución e a súa dinámica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 185 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.2. Compara entre países a poboación europea segundo a súa distribución, a súa evolución e a súa dinámica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 185 A. 04	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.2. Compara entre países a poboación europea segundo a súa distribución, a súa evolución e a súa dinámica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 219 A. 01	Aprender a aprender

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.1. Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 194 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.1. Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 194 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.1. Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 194 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.1. Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 194 A. 04	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.1. Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 197 A. 01	Aprender a aprender
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.1. Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 197 A. 02	Aprender a aprender

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.1. Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 197 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.1. Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 199 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.1. Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 199 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.1. Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 201 A. 04	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.1. Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 202 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.1. Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 203 A. 04	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.1. Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 203 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.1. Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 203 A. 06	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.1. Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 203 A. 07	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.1. Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 203 A. 09	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.1. Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 203 A. 10	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.1. Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 209 A. 01	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.1. Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 209 A. 02	Comunicación lingüística
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.1. Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 209 A. 03	Dixital
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.2. Analiza en distintos medios os movementos migratorios nas últimas tres décadas en España.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 227 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.2. Analiza en distintos medios os movementos migratorios nas últimas tres décadas en España.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 227 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.2. Analiza en distintos medios os movementos migratorios nas últimas tres décadas en España.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 227 A. 08	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.2. Analiza en distintos medios os movementos migratorios nas últimas tres décadas en España.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 229 A. 01	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.2. Analiza en distintos medios os movementos migratorios nas últimas tres décadas en España.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 229 A. 04	Comunicación lingüística
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.2. Analiza en distintos medios os movementos migratorios nas últimas tres décadas en España.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 229 A. 06	Dixital
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.2. Analiza en distintos medios os movementos migratorios nas últimas tres décadas en España.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 230 A. 00 Aprende a...	Aprender a aprender
Bloque 2 Crit. Aval B2.4. Analiza as características da poboación de Galicia, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios Est. Apr. XHB2.4.1. Coñece o proceso da emigración galega, as súas etapas e os destinos principais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.			
Bloque 2 Crit. Aval. B2.5. Sinalar nun mapamundi as grandes áreas urbanas, e identificar e comentar o papel das cidades mundiais como dinamizadoras da economía das súas rexións. Est. Apr. XHB2.5.1. Realiza un gráfico con datos da evolución do crecemento da poboación urbana no mundo.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.			
Bloque 2 Crit. Aval. B2.5. Sinalar nun mapamundi as grandes áreas urbanas, e identificar e comentar o papel das cida des mundiais como dinamizadoras da economía das súas rexións. Est. Apr. XHB2.5.2. Sitúa no mapa do mundo as vinte cidades máis poboadas, di a que país pertencen e explica a súa posición económica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 173 A. 06	Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 2 Crit. Aval. B2.5. Sinalar nun mapamundi as grandes áreas urbanas, e identificar e comentar o papel das cida des mundiais como dinamizadoras da economía das súas rexións. Est. Apr. XHB2.5.2. Sitúa no mapa do mundo as vinte cidades máis poboadas, di a que país pertencen e explica a súa posición económica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 174 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.5. Sinalar nun mapamundi as grandes áreas urbanas, e identificar e comentar o papel das cida des mundiais como dinamizadoras da economía das súas rexións. Est. Apr. XHB2.5.2. Sitúa no mapa do mundo as vinte cidades máis poboadas, di a que país pertencen e explica a súa posición económica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 174 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.5. Sinalar nun mapamundi as grandes áreas urbanas, e identificar e comentar o papel das cida des mundiais como dinamizadoras da economía das súas rexións. Est. Apr. XHB2.5.2. Sitúa no mapa do mundo as vinte cidades máis poboadas, di a que país pertencen e explica a súa posición económica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 174 A. 03	Dixital
Bloque 2 Crit. Aval. B2.5. Sinalar nun mapamundi as grandes áreas urbanas, e identificar e comentar o papel das cida des mundiais como dinamizadoras da economía das súas rexións. Est. Apr. XHB2.5.2. Sitúa no mapa do mundo as vinte cidades máis poboadas, di a que país pertencen e explica a súa posición económica.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 241 A. 06	Aprender a aprender
Bloque 2 Crit. Aval. B2.5. Sinalar nun mapamundi as grandes áreas urbanas, e identificar e comentar o papel das cida des mundiais como dinamizadoras da economía das súas rexións. Est. Apr. XHB2.5.2. Sitúa no mapa do mundo as vinte cidades máis poboadas, di a que país pertencen e explica a súa posición económica.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 243 A. 02	Aprender a aprender

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 2 Crit. Aval B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.1. Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 205 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.1. Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 205 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.1. Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 205 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.1. Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 205 A. 06	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.1. Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 207 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.1. Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 207 A. 02	Comunicación lingüística
Bloque 2 Crit. Aval B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.1. Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 207 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.1. Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 210 A. Aprende a...	Aprender a aprender

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 2 Crit. Aval B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.1. Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 237 A. 05	Comunicación lingüística
Bloque 2 Crit. Aval B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.1. Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 237 A. 06	Aprender a aprender
Bloque 2 Crit. Aval B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.1. Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 239 A. 02	Aprender a aprender
Bloque 2 Crit. Aval B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.1. Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 239 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.1. Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 239 A. 04	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.1. Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 241 A. 01	Comunicación lingüística
Bloque 2 Crit. Aval B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.1. Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 241 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.1. Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 256 A. 04	Aprender a aprender

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TEMAS	ACTIVIDADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 2 Crit. Aval B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.1. Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 256 A. 05	Aprender a aprender
Bloque 2 Crit. Aval B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.2. Distingue os tipos de cidades do noso continente.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 207 A. 05	Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.
Bloque 2 Crit. Aval B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.2. Distingue os tipos de cidades do noso continente.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 219 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.2. Distingue os tipos de cidades do noso continente.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 243 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.2. Distingue os tipos de cidades do noso continente.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 243 A. 04	Aprender a aprender
Bloque 2 Crit. Aval B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.2. Distingue os tipos de cidades do noso continente.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 243 A. 06	Aprender a aprender
Bloque 2 Crit. Aval B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.2. Distingue os tipos de cidades do noso continente.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 243 A. 07	Dixital

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 2 Crit. Aval B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.2. Distingue os tipos de cidades do noso continente.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 245 A. 02	Comunicación lingüística
Bloque 2 Crit. Aval B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.2. Distingue os tipos de cidades do noso continente.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 245 A. 03	Aprender a aprender
Bloque 2 Crit. Aval B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.2. Distingue os tipos de cidades do noso continente.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 251 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.2. Distingue os tipos de cidades do noso continente.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 254 A. 00 Aprende a...	Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.7. Recoñecer as características das cidades españolas e galegas, e as formas de ocupación do espazo urbano. Est. Apr. XHB2.7.1. Interpreta textos que expliquen as características das cidades de España e de Galicia, axudándose de internet ou de medios de comunicación escrita.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 249 A. 02	Comunicación lingüística
Bloque 2 Crit. Aval. B2.7. Recoñecer as características das cidades españolas e galegas, e as formas de ocupación do espazo urbano. Est. Apr. XHB2.7.1. Interpreta textos que expliquen as características das cidades de España e de Galicia, axudándose de internet ou de medios de comunicación escrita.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 249 A. 05	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 2 Crit. Aval. B2.7. Recoñecer as características das cidades españolas e galegas, e as formas de ocupación do espazo urbano. Est. Apr. XHB2.7.1. Interpreta textos que expliquen as características das cidades de España e de Galicia, axudándose de internet ou de medios de comunicación escrita.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 249 A. 07	Dixital
Bloque 2 Crit. Aval. B2.8. Coñecer os principais espazos naturais protexidos a nivel peninsular e insular. Est. Apr. XHB2.8.1. Sitúa os parques naturais españois nun mapa, e explica a situación actual dalgúns deles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 273 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.8. Coñecer os principais espazos naturais protexidos a nivel peninsular e insular. Est. Apr. XHB2.8.1. Sitúa os parques naturais españois nun mapa, e explica a situación actual dalgúns deles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 273 A. 04	Aprender a aprender
Bloque 2 Crit. Aval. B2.8. Coñecer os principais espazos naturais protexidos a nivel peninsular e insular. Est. Apr. XHB2.8.2. Elabora gráficos de distinto tipo (lineais, de barra e de sectores) en soportes virtuais ou analóxicos, que reflectan información económica e demográfica de países ou áreas xeográficas a partir dos datos elixidos.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.			
Bloque 2 Crit. Aval. B2.9. Identificar as principais paisaxes humanizadas españolas e galegas, e identificalas por comunidades autónomas. Est. Apr. XHB2.9.1. Clasifica as principais paisaxes humanizadas españolas a través de imaxes.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 271 A. 04	Dixital
Bloque 2 Crit. Aval. B2.10. Coñecer e analizar os problemas e os retos ambientais que afronta España, a súa orixe e as posibles vías para afrontar estes problemas. Est. Apr. XHB2.10.1. Compara paisaxes humanizadas españolas segundo a súa actividade económica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 271 A. 03	Comunicación lingüística

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.1. Recoñecer que o pasado non está "morto e enterrado", senón que determina o presente e os posibles futuros e espazos, ou inflúe neles. Est. Apr. XHB3.1.1. Identifica elementos materiais, culturais ou ideolóxicos que son herdanza do pasado.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 02	P. 035 A. 01	Conciencia e expresións culturais.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.1. Recoñecer que o pasado non está "morto e enterrado", senón que determina o presente e os posibles futuros e espazos, ou inflúe neles. Est. Apr. XHB3.1.1. Identifica elementos materiais, culturais ou ideolóxicos que son herdanza do pasado.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 04	P. 088 A. 06	Conciencia e expresións culturais.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.1. Recoñecer que o pasado non está "morto e enterrado", senón que determina o presente e os posibles futuros e espazos, ou inflúe neles. Est. Apr. XHB3.1.1. Identifica elementos materiais, culturais ou ideolóxicos que son herdanza do pasado.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 07	P. 139 A. 07	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.1. Nomea e identifica catro clases de fontes históricas.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 03	P. 063 A. 02	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiais ou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 01	P. 009 A. 05	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiais ou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 01	P. 017 A. 04	Aprender a aprender

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 01	P. 021 A. 04	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 01	P. 023 A. 03	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 01	P. 024 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 02	P. 029 A. 01	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 02	P. 033 A. 06	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 02	P. 035 A. 03	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 02	P. 037 A. 04	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 02	P. 037 A. 06	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 02	P. 041 A. 04	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 02	P. 043 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 02	P. 044 A. 05	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 03	P. 051 A. 02	Aprender a aprender

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 03	P. 053 A. 01	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 03	P. 055 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 03	P. 057 A. 03	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 03	P. 059 A. 02	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 03	P. 061 A. 03	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 03	P. 062 A. 00 Aprende a...	Aprender a aprender

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 03	P. 064 A. 07	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 04	P. 071 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 04	P. 075 A. 04	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 04	P. 086 A. 00 Aprende a...	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 04	P. 087 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 04	P. 088 A. 06	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 05	P. 093 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 05	P. 095 A. 04	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 05	P. 097 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 05	P. 099 A. 05	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 05	P. 101 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 05	P. 101 A. 03	Aprender a aprender

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 05	P. 103 A. <i>FichaArt</i>	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 05	P. 105 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 05	P. 106 A. 00 Aprende a...	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 05	P. 107 A. 02	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 05	P. 108 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 06	P. 113 A. 03	Aprender a aprender

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TEMAS	ACTIVIDADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 06	P. 114 A. 01	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 06	P. 117 A. 06	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 06	P. 120 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 06	P. 127 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 07	P. 135 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 07	P. 135 A. 05	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TEMAS	ACTIVIDADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 07	P. 139 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 07	P. 139 A. 07	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 07	P. 145 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 07	P. 149 A. 02	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 07	P. 150 A. 06	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 08	P. 156 A. 03	Aprender a aprender

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TEMAS	ACTIVIDADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 08	P. 159 A. 02	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 08	P. 161 A. 06	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 08	P. 163 A. FichArt	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 08	P. 167 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 08	P. 168 A. 06	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.3. Explicar as características de cada tempo histórico e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia, diferenciando períodos que facilitan o seu estudo e a súa interpretación. Est. Apr. XHB3.3.1. Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 01	P. 009 A. 02	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.3. Explicar as características de cada tempo histórico e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia, diferenciando períodos que facilitan o seu estudo e a súa interpretación. Est. Apr. XHB3.3.1. Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 01	P. 015 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.3. Explicar as características de cada tempo histórico e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia, diferenciando períodos que facilitan o seu estudo e a súa interpretación. Est. Apr. XHB3.3.1. Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 02	P. 041 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.3. Explicar as características de cada tempo histórico e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia, diferenciando períodos que facilitan o seu estudo e a súa interpretación. Est. Apr. XHB3.3.1. Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 02	P. 042 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.3. Explicar as características de cada tempo histórico e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia, diferenciando períodos que facilitan o seu estudo e a súa interpretación. Est. Apr. XHB3.3.1. Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 06	P. 113 A. 04	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.3. Explicar as características de cada tempo histórico e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia, diferenciando períodos que facilitan o seu estudo e a súa interpretación. Est. Apr. XHB3.3.1. Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 07	P. 145 A. 04	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.3. Explicar as características de cada tempo histórico e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia, diferenciando períodos que facilitan o seu estudo e a súa interpretación. Est. Apr. XHB3.3.1. Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 07	P. 150 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.3. Explicar as características de cada tempo histórico e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia, diferenciando períodos que facilitan o seu estudo e a súa interpretación. Est. Apr. XHB3.3.2. Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 01	P. 023 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.3. Explicar as características de cada tempo histórico e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia, diferenciando períodos que facilitan o seu estudo e a súa interpretación. Est. Apr. XHB3.3.2. Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 02	P. 033 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.3. Explicar as características de cada tempo histórico e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia, diferenciando períodos que facilitan o seu estudo e a súa interpretación. Est. Apr. XHB3.3.2. Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 06	P. 128 A. 04	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.4. Entender que os acontecementos e os procesos ocorren ao longo do tempo e á vez no tempo (diacronía e sincronía). Est. Apr. XHB3.4.1. Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 01	P. 007 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.4. Entender que os acontecementos e os procesos ocorren ao longo do tempo e á vez no tempo (diacronía e sincronía). Est. Apr. XHB3.4.1. Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 01	P. 022 A. 00 Aprende a...	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.4. Entender que os acontecementos e os procesos ocorren ao longo do tempo e á vez no tempo (diacronía e sincronía). Est. Apr. XHB3.4.1. Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 06	P. 117 A. 07	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.4. Entender que os acontecementos e os procesos ocorren ao longo do tempo e á vez no tempo (diacronía e sincronía). Est. Apr. XHB3.4.1. Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 07	P. 137 A. 04	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.4. Entender que os acontecementos e os procesos ocorren ao longo do tempo e á vez no tempo (diacronía e sincronía). Est. Apr. XHB3.4.1. Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 07	P. 147 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.4. Entender que os acontecementos e os procesos ocorren ao longo do tempo e á vez no tempo (diacronía e sincronía). Est. Apr. XHB3.4.1. Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 07	P. 147 A. 04	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.5. Utilizar o vocabulario histórico e artístico con precisión, inseríndoo no contexto adecuado. Est. Apr. XHB3.5.1. Utiliza o vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 03	P. 062 A. 01	Comunicación lingüística
Bloque 3 Crit. Aval. B3.6. Caracterizar a alta Idade Media en Europa e recoñecer a dificultade da falta de fontes históricas neste período. Est. Apr. XHB3.6.1. Utiliza as fontes históricas e entende os límites do que se pode escribir sobre o pasado.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 01	P. 015 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.6. Caracterizar a alta Idade Media en Europa e recoñecer a dificultade da falta de fontes históricas neste período. Est. Apr. XHB3.6.1. Utiliza as fontes históricas e entende os límites do que se pode escribir sobre o pasado.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 01	P. 024 A. 06	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.6. Caracterizar a alta Idade Media en Europa e recoñecer a dificultade da falta de fontes históricas neste período. Est. Apr. XHB3.6.1. Utiliza as fontes históricas e entende os límites do que se pode escribir sobre o pasado.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 04	P. 069 A. 04	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.7. Describir a nova situación económica, social e política dos reinos xermánicos. Est. Apr. XHB3.7.1. Compara as formas de vida (en diversos aspectos) do Imperio Romano coas dos reinos xermánicos	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 01	P. 007 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.7. Describir a nova situación económica, social e política dos reinos xermánicos. Est. Apr. XHB3.7.1. Compara as formas de vida (en diversos aspectos) do Imperio Romano coas dos reinos germánicos	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 01	P. 009 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.7. Describir a nova situación económica, social e política dos reinos xermánicos. Est. Apr. XHB3.7.1. Compara as formas de vida (en diversos aspectos) do Imperio Romano coas dos reinos germánicos	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 01	P. 011 A. 01	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.7. Describir a nova situación económica, social e política dos reinos xermánicos. Est. Apr. XHB3.7.1. Compara as formas de vida (en diversos aspectos) do Imperio Romano coas dos reinos germánicos	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 01	P. 011 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.7. Describir a nova situación económica, social e política dos reinos xermánicos. Est. Apr. XHB3.7.1. Compara as formas de vida (en diversos aspectos) do Imperio Romano coas dos reinos germánicos	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 01	P. 011 A. 05	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.7. Describir a nova situación económica, social e política dos reinos xermánicos. Est. Apr. XHB3.7.1. Compara as formas de vida (en diversos aspectos) do Imperio Romano coas dos reinos germánicos	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 01	P. 013 A. 02	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.7. Describir a nova situación económica, social e política dos reinos xermánicos. Est. Apr. XHB3.7.1. Compara as formas de vida (en diversos aspectos) do Imperio Romano coas dos reinos germánicos	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 01	P. 013 A. 03	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.7. Describir a nova situación económica, social e política dos reinos xermánicos. Est. Apr. XHB3.7.1. Compara as formas de vida (en diversos aspectos) do Imperio Romano coas dos reinos germánicos	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 01	P. 017 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.7. Describir a nova situación económica, social e política dos reinos xermánicos. Est. Apr. XHB3.7.1. Compara as formas de vida (en diversos aspectos) do Imperio Romano coas dos reinos germánicos	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 03	P. 049 A. 01	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.7. Describir a nova situación económica, social e política dos reinos xermánicos. Est. Apr. XHB3.7.1. Compara as formas de vida (en diversos aspectos) do Imperio Romano coas dos reinos xermánicos	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 03	P. 051 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 01	P. 013 A. 04	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 01	P. 019 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 01	P. 023 A. 04	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 03	P. 049 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 03	P. 051 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 03	P. 055 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 03	P. 057 A. 04	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 03	P. 057 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 03	P. 059 A. 01	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 03	P. 059 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 03	P. 061 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 03	P. 061 A. 06	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 03	P. 062 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 03	P. 063 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 03	P. 063 A. 04	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 03	P. 064 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 03	P. 064 A. 06	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 04	P. 083 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 05	P. 093 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 05	P. 097 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 05	P. 097 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 05	P. 101 A. 06	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 05	P. 107 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 06	P. 113 A. 06	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 06	P. 116 A. 01	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 06	P. 116 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 06	P. 117 A. 06	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 06	P. 119 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 06	P. 119 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 06	P. 119 A. 04	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 06	P. 121 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 06	P. 121 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 06	P. 123 A. 01	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 06	P. 127 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 06	P. 127 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 06	P. 128 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 08	P. 155 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 08	P. 155 A. 04	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 08	P. 159 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 08	P. 167 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 08	P. 167 A. 04	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. AvalB3.9. Analizar a evolución dos reinos cristiáns e musulmáns, nos seus aspectos socioeconómicos, políticos e culturais. Est. Apr. XHB3.9.1. Comprende as orixes do Islam e o seu alcance posterior.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 01	P. 021 A. 02	Conciencia e expresións culturais.
Bloque 3 Crit. AvalB3.9. Analizar a evolución dos reinos cristiáns e musulmáns, nos seus aspectos socioeconómicos, políticos e culturais. Est. Apr. XHB3.9.1. Comprende as orixes do Islam e o seu alcance posterior.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 01	P. 021 A. 03	Conciencia e expresións culturais.
Bloque 3 Crit. AvalB3.9. Analizar a evolución dos reinos cristiáns e musulmáns, nos seus aspectos socioeconómicos, políticos e culturais. Est. Apr. XHB3.9.1. Comprende as orixes do Islam e o seu alcance posterior.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 02	P. 029 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. AvalB3.9. Analizar a evolución dos reinos cristiáns e musulmáns, nos seus aspectos socioeconómicos, políticos e culturais. Est. Apr. XHB3.9.2. Explica a importancia de Al-Andalus na Idade Media.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 02	P. 029 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. AvalB3.9. Analizar a evolución dos reinos cristiáns e musulmáns, nos seus aspectos socioeconómicos, políticos e culturais. Est. Apr. XHB3.9.2. Explica a importancia de Al-Andalus na Idade Media.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 02	P. 031 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. AvalB3.9. Analizar a evolución dos reinos cristiáns e musulmáns, nos seus aspectos socioeconómicos, políticos e culturais. Est. Apr. XHB3.9.2. Explica a importancia de Al-Andalus na Idade Media.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 02	P. 033 A. 05	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. AvalB3.9. Analizar a evolución dos reinos cristiáns e musulmáns, nos seus aspectos socioeconómicos, políticos e culturais. Est. Apr. XHB3.9.2. Explica a importancia de Al-Andalus na Idade Media.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 02	P. 037 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. AvalB3.9. Analizar a evolución dos reinos cristiáns e musulmáns, nos seus aspectos socioeconómicos, políticos e culturais. Est. Apr. XHB3.9.2. Explica a importancia de Al-Andalus na Idade Media.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 02	P. 044 A. 07	Comunicación lingüística
Bloque 3 Crit. AvalB3.9. Analizar a evolución dos reinos cristiáns e musulmáns, nos seus aspectos socioeconómicos, políticos e culturais. Est. Apr. XHB3.9.2. Explica a importancia de Al-Andalus na Idade Media.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 02	P. 035 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. AvalB3.9. Analizar a evolución dos reinos cristiáns e musulmáns, nos seus aspectos socioeconómicos, políticos e culturais. Est. Apr. XHB3.9.2. Explica a importancia de Al-Andalus na Idade Media.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 02	P. 037 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. AvalB3.9. Analizar a evolución dos reinos cristiáns e musulmáns, nos seus aspectos socioeconómicos, políticos e culturais. Est. Apr. XHB3.9.2. Explica a importancia de Al-Andalus na Idade Media.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 02	P. 039 A. 01	Conciencia e expresións culturais.
Bloque 3 Crit. AvalB3.9. Analizar a evolución dos reinos cristiáns e musulmáns, nos seus aspectos socioeconómicos, políticos e culturais. Est. Apr. XHB3.9.2. Explica a importancia de Al-Andalus na Idade Media.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 02	P. 039 A. 03	Conciencia e expresións culturais.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. AvalB3.9. Analizar a evolución dos reinos cristiáns e musulmáns, nos seus aspectos socioeconómicos, políticos e culturais. Est. Apr. XHB3.9.2. Explica a importancia de Al-Andalus na Idade Media.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 02	P. 041 A. 01	Conciencia e expresións culturais.
Bloque 3 Crit. AvalB3.9. Analizar a evolución dos reinos cristiáns e musulmáns, nos seus aspectos socioeconómicos, políticos e culturais. Est. Apr. XHB3.9.2. Explica a importancia de Al-Andalus na Idade Media.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 02	P. 042 A. 00 Aprende a...	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. AvalB3.9. Analizar a evolución dos reinos cristiáns e musulmáns, nos seus aspectos socioeconómicos, políticos e culturais. Est. Apr. XHB3.9.2. Explica a importancia de Al-Andalus na Idade Media.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 02	P. 043 A. 03	Comunicación lingüística
Bloque 3 Crit. AvalB3.9. Analizar a evolución dos reinos cristiáns e musulmáns, nos seus aspectos socioeconómicos, políticos e culturais. Est. Apr. XHB3.9.2. Explica a importancia de Al-Andalus na Idade Media.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 02	P. 044 A. 04	Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.
Bloque 3 Crit. AvalB3.9. Analizar a evolución dos reinos cristiáns e musulmáns, nos seus aspectos socioeconómicos, políticos e culturais. Est. Apr. XHB3.9.2. Explica a importancia de Al-Andalus na Idade Media.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 02	P. 044 A. 06	Conciencia e expresións culturais.
Bloque 3 Crit. AvalB3.9. Analizar a evolución dos reinos cristiáns e musulmáns, nos seus aspectos socioeconómicos, políticos e culturais. Est. Apr. XHB3.9.2. Explica a importancia de Al-Andalus na Idade Media.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 02	P. 039 A. 05	Conciencia e expresións culturais.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 02	P. 031 A. 02	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 02	P. 033 A. 02	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 04	P. 069 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 04	P. 069 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 04	P. 071 A. 01	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 04	P. 071 A. 04	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 04	P. 071 A. 06	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 04	P. 073 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 04	P. 073 A. 04	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 04	P. 073 A. 05	Aprender a aprender

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 04	P. 075 A. 02	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 04	P. 075 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 04	P. 079 A. 03	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 04	P. 081 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 04	P. 081 A. 04	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 04	P. 083 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 04	P. 085 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 04	P. 085 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 04	P. 085 A. 04	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 04	P. 087 A. 02	Aprender a aprender

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 05	P. 093 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 07	P. 133 A. 02	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 07	P. 133 A. 03	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 07	P. 135 A. 02	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 07	P. 135 A. 07	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 07	P. 137 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 07	P. 137 A. 06	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 07	P. 139 A. 05	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 07	P. 141 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 07	P. 141 A. 04	Aprender a aprender

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 07	P. 141 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 07	P. 143 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 07	P. 143 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 07	P. 143 A. 01	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 07	P. 145 A. 01	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TEMAS	ACTIVIDADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 07	P. 148 A. 00 Aprende a...	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.2. Explica a importancia do Camiño de Santiago.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 04	P. 077 A. 02	Conciencia e expresións culturais.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.2. Explica a importancia do Camiño de Santiago.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 04	P. 077 A. 04	Conciencia e expresións culturais.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.2. Explica a importancia do Camiño de Santiago.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 04	P. 077 A. 05	Conciencia e expresións culturais.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.2. Explica a importancia do Camiño de Santiago.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 04	P. 083 A. 05	Conciencia e expresións culturais.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.11. Entender o concepto de crise e as súas consecuencias económicas e sociais. Est. Apr. XHB3.11.1. Comprende o impacto dunha crise demográfica e económica nas sociedades medievais europeas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 03	P. 063 A. 03	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.11. Entender o concepto de crise e as súas consecuencias económicas e sociais. Est. Apr. XHB3.11.1. Comprende o impacto dunha crise demográfica e económica nas sociedades medievais europeas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 06	P. 123 A. 04	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.11. Entender o concepto de crise e as súas consecuencias económicas e sociais. Est. Apr. XHB3.11.1. Comprende o impacto dunha crise demográfica e económica nas sociedades medievais europeas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 06	P. 123 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.11. Entender o concepto de crise e as súas consecuencias económicas e sociais. Est. Apr. XHB3.11.1. Comprende o impacto dunha crise demográfica e económica nas sociedades medievais europeas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 06	P. 125 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.11. Entender o concepto de crise e as súas consecuencias económicas e sociais. Est. Apr. XHB3.11.1. Comprende o impacto dunha crise demográfica e económica nas sociedades medievais europeas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 06	P. 125 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.11. Entender o concepto de crise e as súas consecuencias económicas e sociais. Est. Apr. XHB3.11.1. Comprende o impacto dunha crise demográfica e económica nas sociedades medievais europeas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 06	P. 125 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.11. Entender o concepto de crise e as súas consecuencias económicas e sociais. Est. Apr. XHB3.11.1. Comprende o impacto dunha crise demográfica e económica nas sociedades medievais europeas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 06	P. 126 A. 00 Aprende a...	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.11. Entender o concepto de crise e as súas consecuencias económicas e sociais. Est. Apr. XHB3.11.1. Comprende o impacto dunha crise demográfica e económica nas sociedades medievais europeas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 07	P. 143 A. 07	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.11. Entender o concepto de crise e as súas consecuencias económicas e sociais. Est. Apr. XHB3.11.1. Comprende o impacto dunha crise demográfica e económica nas sociedades medievais europeas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 07	P. 148 A. 01	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.11. Entender o concepto de crise e as súas consecuencias económicas e sociais. Est. Apr. XHB3.11.1. Comprende o impacto dunha crise demográfica e económica nas sociedades medievais europeas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 07	P. 149 A. 04	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.12. Comprender as características e as funcións da arte na Idade Media. Est. Apr. XHB3.12.1. Describe características da arte románica, gótica e islámica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 04	P. 086 A. 01	Conciencia e expresións culturais.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.12. Comprender as características e as funcións da arte na Idade Media. Est. Apr. XHB3.12.1. Describe características da arte románica, gótica e islámica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 05	P. 093 A. 05	Conciencia e expresións culturais.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.12. Comprender as características e as funcións da arte na Idade Media. Est. Apr. XHB3.12.1. Describe características da arte románica, gótica e islámica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 05	P. 095 A. 01	Conciencia e expresións culturais.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.12. Comprender as características e as funcións da arte na Idade Media. Est. Apr. XHB3.12.1. Describe características da arte románica, gótica e islámica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 05	P. 099 A. 01	Conciencia e expresións culturais.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.12. Comprender as características e as funcións da arte na Idade Media. Est. Apr. XHB3.12.1. Describe características da arte románica, gótica e islámica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 05	P. 099 A. 03	Conciencia e expresións culturais.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.12. Comprender as características e as funcións da arte na Idade Media. Est. Apr. XHB3.12.1. Describe características da arte románica, gótica e islámica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 05	P. 101 A. 01	Conciencia e expresións culturais.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.12. Comprender as características e as funcións da arte na Idade Media. Est. Apr. XHB3.12.1. Describe características da arte románica, gótica e islámica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 05	P. 103 A. 02	Conciencia e expresións culturais.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.12. Comprender as características e as funcións da arte na Idade Media. Est. Apr. XHB3.12.1. Describe características da arte románica, gótica e islámica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 05	P. 105 A. 01	Conciencia e expresións culturais.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.12. Comprender as características e as funcións da arte na Idade Media. Est. Apr. XHB3.12.1. Describe características da arte románica, gótica e islámica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 05	P. 105 A. 02	Conciencia e expresións culturais.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.12. Comprender as características e as funcións da arte na Idade Media. Est. Apr. XHB3.12.1. Describe características da arte románica, gótica e islámica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 05	P. 108 A. 04	Conciencia e expresións culturais.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.12. Comprender as características e as funcións da arte na Idade Media. Est. Apr. XHB3.12.1. Describe características da arte románica, gótica e islámica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 08	P. 155 A. 05	Conciencia e expresións culturais.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.12. Comprender as características e as funcións da arte na Idade Media. Est. Apr. XHB3.12.1. Describe características da arte románica, gótica e islámica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 08	P. 156 A. 01	Conciencia e expresións culturais.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.12. Comprender as características e as funcións da arte na Idade Media. Est. Apr. XHB3.12.1. Describe características da arte románica, gótica e islámica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 08	P. 160 A. 01	Conciencia e expresións culturais.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.12. Comprender as características e as funcións da arte na Idade Media. Est. Apr. XHB3.12.1. Describe características da arte románica, gótica e islámica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 08	P. 165 A. 02	Conciencia e expresións culturais.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.12. Comprender as características e as funcións da arte na Idade Media. Est. Apr. XHB3.12.1. Describe características da arte románica, gótica e islámica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 08	P. 165 A. 03	Conciencia e expresións culturais.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.12. Comprender as características e as funcións da arte na Idade Media. Est. Apr. XHB3.12.1. Describe características da arte románica, gótica e islámica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 08	P. 165 A. 05	Conciencia e expresións culturais. 1
Bloque 3 Crit. Aval. B3.12. Comprender as características e as funcións da arte na Idade Media. Est. Apr. XHB3.12.1. Describe características da arte románica, gótica e islámica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 08	P. 166 A. 00 Aprende a...	Conciencia e expresións culturais.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.12. Comprender as características e as funcións da arte na Idade Media. Est. Apr. XHB3.12.1. Describe características da arte románica, gótica e islámica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 08	P. 167 A. 03	Conciencia e expresións culturais.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.12. Comprender as características e as funcións da arte na Idade Media. Est. Apr. XHB3.12.1. Describe características da arte románica, gótica e islámica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 08	P. 168 A. 05	Conciencia e expresións culturais.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.7. Describir a nova situación económica, social e política dos reinos xermánicos. Est. Apr. XHB3.7.1. Compara as formas de vida (en diversos aspectos) do Imperio Romano coas dos reinos xermánicos	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 01	P. 007 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.4. Entender que os acontecementos e os procesos ocorren ao longo do tempo e á vez no tempo (diacronía e sincronía). Est. Apr. XHB3.4.1. Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 01	P. 007 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.7. Describir a nova situación económica, social e política dos reinos xermánicos. Est. Apr. XHB3.7.1. Compara as formas de vida (en diversos aspectos) do Imperio Romano coas dos reinos germánicos	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 01	P. 009 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.3. Explicar as características de cada tempo histórico e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia, diferenciando períodos que facilitan o seu estudo e a súa interpretación. Est. Apr. XHB3.3.1. Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 01	P. 009 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 01	P. 009 A. 05	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.7. Describir a nova situación económica, social e política dos reinos xermánicos. Est. Apr. XHB3.7.1. Compara as formas de vida (en diversos aspectos) do Imperio Romano coas dos reinos germánicos	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 01	P. 011 A. 01	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.7. Describir a nova situación económica, social e política dos reinos xermánicos. Est. Apr. XHB3.7.1. Compara as formas de vida (en diversos aspectos) do Imperio Romano coas dos reinos germánicos	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 01	P. 011 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.7. Describir a nova situación económica, social e política dos reinos xermánicos. Est. Apr. XHB3.7.1. Compara as formas de vida (en diversos aspectos) do Imperio Romano coas dos reinos germánicos	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 01	P. 011 A. 05	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.7. Describir a nova situación económica, social e política dos reinos xermánicos. Est. Apr. XHB3.7.1. Compara as formas de vida (en diversos aspectos) do Imperio Romano coas dos reinos germánicos	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 01	P. 013 A. 02	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.7. Describir a nova situación económica, social e política dos reinos xermánicos. Est. Apr. XHB3.7.1. Compara as formas de vida (en diversos aspectos) do Imperio Romano coas dos reinos germánicos	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 01	P. 013 A. 03	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 01	P. 013 A. 04	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.3. Explicar as características de cada tempo histórico e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia, diferenciando períodos que facilitan o seu estudo e a súa interpretación. Est. Apr. XHB3.3.1. Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 01	P. 015 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.6. Caracterizar a alta Idade Media en Europa e recoñecer a dificultade da falta de fontes históricas neste período. Est. Apr. XHB3.6.1. Utiliza as fontes históricas e entende os límites do que se pode escribir sobre o pasado.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 01	P. 015 A. 03	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TEMAS	ACTIVIDADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.7. Describir a nova situación económica, social e política dos reinos xermánicos. Est. Apr. XHB3.7.1. Compara as formas de vida (en diversos aspectos) do Imperio Romano coas dos reinos germánicos	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 01	P. 017 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 01	P. 017 A. 04	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 01	P. 019 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. AvalB3.9. Analizar a evolución dos reinos cristiáns e musulmáns, nos seus aspectos socioeconómicos, políticos e culturais. Est. Apr. XHB3.9.1. Comprende as orixes do Islam e o seu alcance posterior.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 01	P. 021 A. 02	Conciencia e expresións culturais.
Bloque 3 Crit. AvalB3.9. Analizar a evolución dos reinos cristiáns e musulmáns, nos seus aspectos socioeconómicos, políticos e culturais. Est. Apr. XHB3.9.1. Comprende as orixes do Islam e o seu alcance posterior.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 01	P. 021 A. 03	Conciencia e expresións culturais.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 01	P. 021 A. 04	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.4. Entender que os acontecementos e os procesos ocorren ao longo do tempo e á vez no tempo (diacronía e sincronía). Est. Apr. XHB3.4.1. Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 01	P. 022 A. 00 Aprende a...	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.3. Explicar as características de cada tempo histórico e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia, diferenciando períodos que facilitan o seu estudo e a súa interpretación. Est. Apr. XHB3.3.2. Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 01	P. 023 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 01	P. 023 A. 03	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 01	P. 023 A. 04	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 01	P. 024 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.6. Caracterizar a alta Idade Media en Europa e recoñecer a dificultade da falta de fontes históricas neste período. Est. Apr. XHB3.6.1. Utiliza as fontes históricas e entende os límites do que se pode escribir sobre o pasado.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 01	P. 024 A. 06	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 02	P. 029 A. 01	Aprender a aprender

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. AvalB3.9. Analizar a evolución dos reinos cristiáns e musulmáns, nos seus aspectos socioeconómicos, políticos e culturais. Est. Apr. XHB3.9.2. Explica a importancia de Al-Andalus na Idade Media.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 02	P. 029 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. AvalB3.9. Analizar a evolución dos reinos cristiáns e musulmáns, nos seus aspectos socioeconómicos, políticos e culturais. Est. Apr. XHB3.9.1. Comprende as orixes do Islam e o seu alcance posterior.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 02	P. 029 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 02	P. 031 A. 02	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. AvalB3.9. Analizar a evolución dos reinos cristiáns e musulmáns, nos seus aspectos socioeconómicos, políticos e culturais. Est. Apr. XHB3.9.2. Explica a importancia de Al-Andalus na Idade Media.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 02	P. 031 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.3. Explicar as características de cada tempo histórico e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia, diferenciando períodos que facilitan o seu estudo e a súa interpretación. Est. Apr. XHB3.3.2. Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 02	P. 033 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 02	P. 033 A. 02	Aprender a aprender

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. AvalB3.9. Analizar a evolución dos reinos cristiáns e musulmáns, nos seus aspectos socioeconómicos, políticos e culturais. Est. Apr. XHB3.9.2. Explica a importancia de Al-Andalus na Idade Media.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 02	P. 033 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 02	P. 033 A. 06	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.1. Recoñecer que o pasado non está "morto e enterrado", senón que determina o presente e os posibles futuros e espazos, ou inflúe neles. Est. Apr. XHB3.1.1. Identifica elementos materiais, culturais ou ideolóxicos que son herdanza do pasado.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 02	P. 035 A. 01	Conciencia e expresións culturais.
Bloque 3 Crit. AvalB3.9. Analizar a evolución dos reinos cristiáns e musulmáns, nos seus aspectos socioeconómicos, políticos e culturais. Est. Apr. XHB3.9.2. Explica a importancia de Al-Andalus na Idade Media.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 02	P. 035 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 02	P. 035 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. AvalB3.9. Analizar a evolución dos reinos cristiáns e musulmáns, nos seus aspectos socioeconómicos, políticos e culturais. Est. Apr. XHB3.9.2. Explica a importancia de Al-Andalus na Idade Media.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 02	P. 037 A. 01	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. AvalB3.9. Analizar a evolución dos reinos cristiáns e musulmáns, nos seus aspectos socioeconómicos, políticos e culturais. Est. Apr. XHB3.9.2. Explica a importancia de Al-Andalus na Idade Media.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 02	P. 037 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 02	P. 037 A. 04	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 02	P. 037 A. 06	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. AvalB3.9. Analizar a evolución dos reinos cristiáns e musulmáns, nos seus aspectos socioeconómicos, políticos e culturais. Est. Apr. XHB3.9.2. Explica a importancia de Al-Andalus na Idade Media.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 02	P. 039 A. 01	Conciencia e expresións culturais.
Bloque 3 Crit. AvalB3.9. Analizar a evolución dos reinos cristiáns e musulmáns, nos seus aspectos socioeconómicos, políticos e culturais. Est. Apr. XHB3.9.2. Explica a importancia de Al-Andalus na Idade Media.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 02	P. 039 A. 03	Conciencia e expresións culturais.
Bloque 3 Crit. AvalB3.9. Analizar a evolución dos reinos cristiáns e musulmáns, nos seus aspectos socioeconómicos, políticos e culturais. Est. Apr. XHB3.9.2. Explica a importancia de Al-Andalus na Idade Media.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 02	P. 039 A. 05	Conciencia e expresións culturais.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. AvalB3.9. Analizar a evolución dos reinos cristiáns e musulmáns, nos seus aspectos socioeconómicos, políticos e culturais. Est. Apr. XHB3.9.2. Explica a importancia de Al-Andalus na Idade Media.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 02	P. 041 A. 01	Conciencia e expresións culturais.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.3. Explicar as características de cada tempo histórico e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia, diferenciando períodos que facilitan o seu estudo e a súa interpretación. Est. Apr. XHB3.3.1. Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 02	P. 041 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 02	P. 041 A. 04	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. AvalB3.9. Analizar a evolución dos reinos cristiáns e musulmáns, nos seus aspectos socioeconómicos, políticos e culturais. Est. Apr. XHB3.9.2. Explica a importancia de Al-Andalus na Idade Media.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 02	P. 042 A. 00 Aprende a...	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.3. Explicar as características de cada tempo histórico e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia, diferenciando períodos que facilitan o seu estudo e a súa interpretación. Est. Apr. XHB3.3.1. Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 02	P. 042 A. 01	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 02	P. 043 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. AvalB3.9. Analizar a evolución dos reinos cristiáns e musulmáns, nos seus aspectos socioeconómicos, políticos e culturais. Est. Apr. XHB3.9.2. Explica a importancia de Al-Andalus na Idade Media.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 02	P. 043 A. 03	Comunicación lingüística
Bloque 3 Crit. AvalB3.9. Analizar a evolución dos reinos cristiáns e musulmáns, nos seus aspectos socioeconómicos, políticos e culturais. Est. Apr. XHB3.9.2. Explica a importancia de Al-Andalus na Idade Media.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 02	P. 044 A. 04	Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 02	P. 044 A. 05	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. AvalB3.9. Analizar a evolución dos reinos cristiáns e musulmáns, nos seus aspectos socioeconómicos, políticos e culturais. Est. Apr. XHB3.9.2. Explica a importancia de Al-Andalus na Idade Media.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 02	P. 044 A. 06	Conciencia e expresións culturais.
Bloque 3 Crit. AvalB3.9. Analizar a evolución dos reinos cristiáns e musulmáns, nos seus aspectos socioeconómicos, políticos e culturais. Est. Apr. XHB3.9.2. Explica a importancia de Al-Andalus na Idade Media.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 02	P. 044 A. 07	Comunicación lingüística

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.7. Describir a nova situación económica, social e política dos reinos xermánicos. Est. Apr. XHB3.7.1. Compara as formas de vida (en diversos aspectos) do Imperio Romano coas dos reinos germánicos	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 03	P. 049 A. 01	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 03	P. 049 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 03	P. 051 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 03	P. 051 A. 02	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.7. Describir a nova situación económica, social e política dos reinos xermánicos. Est. Apr. XHB3.7.1. Compara as formas de vida (en diversos aspectos) do Imperio Romano coas dos reinos xermánicos	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 03	P. 051 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 03	P. 053 A. 01	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 03	P. 055 A. 01	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TEMAS	ACTIVIDADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 03	P. 055 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 03	P. 057 A. 03	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 03	P. 057 A. 04	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 03	P. 057 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 03	P. 059 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 03	P. 059 A. 02	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 03	P. 059 A. 05	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 03	P. 061 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 03	P. 061 A. 03	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 03	P. 061 A. 06	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 03	P. 062 A. 00 Aprende a...	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.5. Utilizar o vocabulario histórico e artístico con precisión, inseríndoo no contexto adecuado. Est. Apr. XHB3.5.1. Utiliza o vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 03	P. 062 A. 01	Comunicación lingüística
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 03	P. 062 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.1. Nomea e identifica catro clases de fontes históricas.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 03	P. 063 A. 02	Aprender a aprender

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 03	P. 063 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.11. Entender o concepto de crise e as súas consecuencias económicas e sociais. Est. Apr. XHB3.11.1. Comprende o impacto dunha crise demográfica e económica nas sociedades medievais europeas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 03	P. 063 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 03	P. 063 A. 04	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 03	P. 064 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 03	P. 064 A. 06	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiais ou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 03	P. 064 A. 07	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 04	P. 069 A. 01	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.6. Caracterizar a alta Idade Media en Europa e recoñecer a dificultade da falta de fontes históricas neste período. Est. Apr. XHB3.6.1. Utiliza as fontes históricas e entende os límites do que se pode escribir sobre o pasado.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 04	P. 069 A. 04	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 04	P. 069 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 04	P. 071 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 04	P. 071 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 04	P. 071 A. 04	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 04	P. 071 A. 06	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 04	P. 073 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 04	P. 073 A. 04	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 04	P. 073 A. 05	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 04	P. 075 A. 02	Aprender a aprender

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TEMAS	ACTIVIDADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 04	P. 075 A. 04	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiás na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 04	P. 075 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.2. Explica a importancia do Camiño de Santiago.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 04	P. 077 A. 02	Conciencia e expresións culturais.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.2. Explica a importancia do Camiño de Santiago.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 04	P. 077 A. 04	Conciencia e expresións culturais.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.2. Explica a importancia do Camiño de Santiago.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 04	P. 077 A. 05	Conciencia e expresións culturais.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiás na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 04	P. 079 A. 03	Aprender a aprender

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 04	P. 081 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 04	P. 081 A. 04	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 04	P. 083 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 04	P. 083 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.2. Explica a importancia do Camiño de Santiago.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 04	P. 083 A. 05	Conciencia e expresións culturais.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 04	P. 085 A. 01	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 04	P. 085 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 04	P. 085 A. 04	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 04	P. 086 A. 00 Aprende a...	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.12. Comprender as características e as funcións da arte na Idade Media. Est. Apr. XHB3.12.1. Describe características da arte románica, gótica e islámica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 04	P. 086 A. 01	Conciencia e expresións culturais.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 04	P. 087 A. 02	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 04	P. 087 A. 03	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.1. Recoñecer que o pasado non está "morto e enterrado", senón que determina o presente e os posibles futuros e espazos, ou inflúe neles. Est. Apr. XHB3.1.1. Identifica elementos materiais, culturais ou ideolóxicos que son herdanza do pasado.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 04	P. 088 A. 06	Conciencia e expresións culturais.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiais ou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 04	P. 088 A. 06	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiais ou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 05	P. 093 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 05	P. 093 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 05	P. 093 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.12. Comprender as características e as funcións da arte na Idade Media. Est. Apr. XHB3.12.1. Describe características da arte románica, gótica e islámica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 05	P. 093 A. 05	Conciencia e expresións culturais.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.12. Comprender as características e as funcións da arte na Idade Media. Est. Apr. XHB3.12.1. Describe características da arte románica, gótica e islámica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 05	P. 095 A. 01	Conciencia e expresións culturais.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 05	P. 095 A. 04	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 05	P. 097 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 05	P. 097 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 05	P. 097 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.12. Comprender as características e as funcións da arte na Idade Media. Est. Apr. XHB3.12.1. Describe características da arte románica, gótica e islámica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 05	P. 099 A. 01	Conciencia e expresións culturais.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.12. Comprender as características e as funcións da arte na Idade Media. Est. Apr. XHB3.12.1. Describe características da arte románica, gótica e islámica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 05	P. 099 A. 03	Conciencia e expresións culturais.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 05	P. 099 A. 05	Aprender a aprender

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.12. Comprender as características e as funcións da arte na Idade Media. Est. Apr. XHB3.12.1. Describe características da arte románica, gótica e islámica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 05	P. 101 A. 01	Conciencia e expresións culturais.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 05	P. 101 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 05	P. 101 A. 03	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 05	P. 101 A. 06	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.12. Comprender as características e as funcións da arte na Idade Media. Est. Apr. XHB3.12.1. Describe características da arte románica, gótica e islámica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 05	P. 103 A. 02	Conciencia e expresións culturais.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 05	P. 103 A. FichaArt	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.12. Comprender as características e as funcións da arte na Idade Media. Est. Apr. XHB3.12.1. Describe características da arte románica, gótica e islámica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 05	P. 105 A. 01	Conciencia e expresións culturais.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.12. Comprender as características e as funcións da arte na Idade Media. Est. Apr. XHB3.12.1. Describe características da arte románica, gótica e islámica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 05	P. 105 A. 02	Conciencia e expresións culturais.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 05	P. 105 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 05	P. 106 A. 00 Aprende a...	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.12. Comprender as características e as funcións da arte na Idade Media. Est. Apr. XHB3.12.1. Describe características da arte románica, gótica e islámica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 05	P. 106 A. 01	Conciencia e expresións culturais.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 05	P. 107 A. 02	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 05	P. 107 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.12. Comprender as características e as funcións da arte na Idade Media. Est. Apr. XHB3.12.1. Describe características da arte románica, gótica e islámica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 05	P. 108 A. 04	Conciencia e expresións culturais.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TEMAS	ACTIVIDADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 05	P. 108 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 06	P. 113 A. 03	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.3. Explicar as características de cada tempo histórico e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia, diferenciando períodos que facilitan o seu estudo e a súa interpretación. Est. Apr. XHB3.3.1. Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 06	P. 113 A. 04	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 06	P. 113 A. 06	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 06	P. 114 A. 01	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 06	P. 116 A. 01	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 06	P. 116 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 06	P. 117 A. 06	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 06	P. 117 A. 06	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.4. Entender que os acontecementos e os procesos ocorren ao longo do tempo e á vez no tempo (diacronía e sincronía). Est. Apr. XHB3.4.1. Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 06	P. 117 A. 07	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 06	P. 119 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 06	P. 119 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 06	P. 119 A. 04	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 06	P. 120 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 06	P. 121 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 06	P. 121 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 06	P. 123 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.11. Entender o concepto de crise e as súas consecuencias económicas e sociais. Est. Apr. XHB3.11.1. Comprende o impacto dunha crise demográfica e económica nas sociedades medievais europeas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 06	P. 123 A. 04	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.11. Entender o concepto de crise e as súas consecuencias económicas e sociais. Est. Apr. XHB3.11.1. Comprende o impacto dunha crise demográfica e económica nas sociedades medievais europeas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 06	P. 123 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.11. Entender o concepto de crise e as súas consecuencias económicas e sociais. Est. Apr. XHB3.11.1. Comprende o impacto dunha crise demográfica e económica nas sociedades medievais europeas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 06	P. 125 A. 02	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.11. Entender o concepto de crise e as súas consecuencias económicas e sociais. Est. Apr. XHB3.11.1. Comprende o impacto dunha crise demográfica e económica nas sociedades medievais europeas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 06	P. 125 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.11. Entender o concepto de crise e as súas consecuencias económicas e sociais. Est. Apr. XHB3.11.1. Comprende o impacto dunha crise demográfica e económica nas sociedades medievais europeas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 06	P. 125 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.11. Entender o concepto de crise e as súas consecuencias económicas e sociais. Est. Apr. XHB3.11.1. Comprende o impacto dunha crise demográfica e económica nas sociedades medievais europeas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 06	P. 126 A. 00 Aprende a...	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 06	P. 127 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 06	P. 127 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 06	P. 127 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.3. Explicar as características de cada tempo histórico e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia, diferenciando períodos que facilitan o seu estudo e a súa interpretación. Est. Apr. XHB3.3.2. Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 06	P. 128 A. 04	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 06	P. 128 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 07	P. 133 A. 02	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 07	P. 133 A. 03	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 07	P. 135 A. 02	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 07	P. 135 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 07	P. 135 A. 05	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 07	P. 135 A. 07	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 07	P. 137 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.4. Entender que os acontecementos e os procesos ocorren ao longo do tempo e á vez no tempo (diacronía e sincronía). Est. Apr. XHB3.4.1. Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 07	P. 137 A. 04	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 07	P. 137 A. 06	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 07	P. 139 A. 03	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 07	P. 139 A. 05	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.1. Recoñecer que o pasado non está "morto e enterrado", senón que determina o presente e os posibles futuros e espazos, ou inflúe neles. Est. Apr. XHB3.1.1. Identifica elementos materiais, culturais ou ideolóxicos que son herdanza do pasado.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 07	P. 139 A. 07	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 07	P. 139 A. 07	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 07	P. 141 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 07	P. 141 A. 04	Aprender a aprender

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 07	P. 141 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 07	P. 143 A. 01	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 07	P. 143 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 07	P. 143 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.11. Entender o concepto de crise e as súas consecuencias económicas e sociais. Est. Apr. XHB3.11.1. Comprende o impacto dunha crise demográfica e económica nas sociedades medievais europeas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 07	P. 143 A. 07	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 07	P. 145 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.3. Explicar as características de cada tempo histórico e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia, diferenciando períodos que facilitan o seu estudo e a súa interpretación. Est. Apr. XHB3.3.1. Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 07	P. 145 A. 04	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 07	P. 145 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.4. Entender que os acontecementos e os procesos ocorren ao longo do tempo e á vez no tempo (diacronía e sincronía). Est. Apr. XHB3.4.1. Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 07	P. 147 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.4. Entender que os acontecementos e os procesos ocorren ao longo do tempo e á vez no tempo (diacronía e sincronía). Est. Apr. XHB3.4.1. Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 07	P. 147 A. 04	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. Est. Apr. XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 07	P. 148 A. 00 Aprende a...	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.11. Entender o concepto de crise e as súas consecuencias económicas e sociais. Est. Apr. XHB3.11.1. Comprende o impacto dunha crise demográfica e económica nas sociedades medievais europeas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 07	P. 148 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 07	P. 149 A. 02	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.11. Entender o concepto de crise e as súas consecuencias económicas e sociais. Est. Apr. XHB3.11.1. Comprende o impacto dunha crise demográfica e económica nas sociedades medievais europeas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 07	P. 149 A. 04	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.3. Explicar as características de cada tempo histórico e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia, diferenciando períodos que facilitan o seu estudo e a súa interpretación. Est. Apr. XHB3.3.1. Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 07	P. 150 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 07	P. 150 A. 06	Aprender a aprender

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 08	P. 155 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 08	P. 155 A. 04	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.12. Comprender as características e as funcións da arte na Idade Media. Est. Apr. XHB3.12.1. Describe características da arte románica, gótica e islámica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 08	P. 155 A. 05	Conciencia e expresións culturais.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.12. Comprender as características e as funcións da arte na Idade Media. Est. Apr. XHB3.12.1. Describe características da arte románica, gótica e islámica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 08	P. 156 A. 01	Conciencia e expresións culturais.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 08	P. 156 A. 03	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 08	P. 159 A. 02	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 08	P. 159 A. 03	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.12. Comprender as características e as funcións da arte na Idade Media. Est. Apr. XHB3.12.1. Describe características da arte románica, gótica e islámica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 08	P. 160 A. 01	Conciencia e expresións culturais.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 08	P. 161 A. 06	Aprender a aprender
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 08	P. 163 A. FichArt	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.12. Comprender as características e as funcións da arte na Idade Media. Est. Apr. XHB3.12.1. Describe características da arte románica, gótica e islámica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 08	P. 165 A. 02	Conciencia e expresións culturais.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.12. Comprender as características e as funcións da arte na Idade Media. Est. Apr. XHB3.12.1. Describe características da arte románica, gótica e islámica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 08	P. 165 A. 03	Conciencia e expresións culturais.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.12. Comprender as características e as funcións da arte na Idade Media. Est. Apr. XHB3.12.1. Describe características da arte románica, gótica e islámica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 08	P. 165 A. 05	Conciencia e expresións culturais. 1
Bloque 3 Crit. Aval. B3.12. Comprender as características e as funcións da arte na Idade Media. Est. Apr. XHB3.12.1. Describe características da arte románica, gótica e islámica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 08	P. 166 A. 00 Aprende a...	Conciencia e expresións culturais.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 08	P. 167 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 08	P. 167 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.12. Comprender as características e as funcións da arte na Idade Media. Est. Apr. XHB3.12.1. Describe características da arte románica, gótica e islámica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 08	P. 167 A. 03	Conciencia e expresións culturais.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 08	P. 167 A. 04	Sociais e cívicas.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.12. Comprender as características e as funcións da arte na Idade Media. Est. Apr. XHB3.12.1. Describe características da arte románica, gótica e islámica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 08	P. 168 A. 05	Conciencia e expresións culturais.
Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas. Est. Apr. XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiaisou textuais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 08	P. 168 A. 06	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.1. Localiza no mapa mundial os continentes e as áreas máis densamente poboadas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 173 A. 01	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.1. Localiza no mapa mundial os continentes e as áreas máis densamente poboadas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 173 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.1. Localiza no mapa mundial os continentes e as áreas máis densamente poboadas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 173 A. 03	Dixital
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.1. Localiza no mapa mundial os continentes e as áreas máis densamente poboadas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 173 A. 04	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.1. Localiza no mapa mundial os continentes e as áreas máis densamente poboadas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 173 A. 05	Aprender a aprender
Bloque 2 Crit. Aval. B2.5. Sinalar nun mapamundi as grandes áreas urbanas, e identificar e comentar o papel das cida des mundiais como dinamizadoras da economía das súas rexións. Est. Apr. XHB2.5.2. Sitúa no mapa do mundo as vinte cidades máis poboadas, di a que país pertencen e explica a súa posición económica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 173 A. 06	Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.5. Sinalar nun mapamundi as grandes áreas urbanas, e identificar e comentar o papel das cida des mundiais como dinamizadoras da economía das súas rexións. Est. Apr. XHB2.5.2. Sitúa no mapa do mundo as vinte cidades máis poboadas, di a que país pertencen e explica a súa posición económica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 174 A. 01	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 2 Crit. Aval. B2.5. Sinalar nun mapamundi as grandes áreas urbanas, e identificar e comentar o papel das cidades mundiais como dinamizadoras da economía das súas rexións. Est. Apr. XHB2.5.2. Sitúa no mapa do mundo as vinte cidades máis poboadas, di a que país pertencen e explica a súa posición económica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 174 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.5. Sinalar nun mapamundi as grandes áreas urbanas, e identificar e comentar o papel das cidades mundiais como dinamizadoras da economía das súas rexións. Est. Apr. XHB2.5.2. Sitúa no mapa do mundo as vinte cidades máis poboadas, di a que país pertencen e explica a súa posición económica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 174 A. 03	Dixital
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 177 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 177 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 177 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 179 A. 02	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 179 A. 04	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.2. Compara entre países a poboación europea segundo a súa distribución, a súa evolución e a súa dinámica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 181 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 181 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 182 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 182 A. 03	Aprender a aprender
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 182 A. 04	Aprender a aprender

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.1. Localiza no mapa mundial os continentes e as áreas máis densamente poboadas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 183 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 183 A. 06	Comunicación lingüística
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.2. Compara entre países a poboación europea segundo a súa distribución, a súa evolución e a súa dinámica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 185 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.2. Compara entre países a poboación europea segundo a súa distribución, a súa evolución e a súa dinámica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 185 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 185 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.2. Compara entre países a poboación europea segundo a súa distribución, a súa evolución e a súa dinámica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 185 A. 04	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 185 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 185 A. 06	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.2. Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 187 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.2. Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 187 A. 04	Dixital
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 188 A. Aprende a...	Aprender a aprender
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 189 A. 02	Comunicación lingüística
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 189 A. 03	Comunicación lingüística

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.1. Localiza no mapa mundial os continentes e as áreas máis densamente poboadas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 09	P. 190 A. 05	Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.1. Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 194 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.1. Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 194 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.1. Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 194 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.1. Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 194 A. 04	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.1. Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 197 A. 01	Aprender a aprender

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.1. Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 197 A. 02	Aprender a aprender
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.1. Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 197 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.1. Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 199 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.1. Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 199 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 199 A. 04	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 199 A. 08	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 201 A. 01	Comunicación lingüística
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 201 A. 02	Aprender a aprender
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.1. Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 201 A. 04	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.1. Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 202 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 202 A. 02	Aprender a aprender
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.1. Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 203 A. 04	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TEMAS	ACTIVIDADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.1. Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 203 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.1. Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 203 A. 06	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.1. Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 203 A. 07	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.1. Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 203 A. 09	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.1. Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 203 A. 10	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.1. Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 205 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.1. Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 205 A. 03	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 2 Crit. Aval B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.1. Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 205 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.1. Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 205 A. 06	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.1. Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 207 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.1. Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 207 A. 02	Comunicación lingüística
Bloque 2 Crit. Aval B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.1. Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 207 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.2. Distingue os tipos de cidades do noso continente.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 207 A. 05	Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.1. Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 209 A. 01	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.1. Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 209 A. 02	Comunicación lingüística
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.1. Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 209 A. 03	Dixital
Bloque 2 Crit. Aval B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.1. Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 210 A. Aprende a...	Aprender a aprender
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 211 A. 01	Aprender a aprender
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 212 A. 03	Comunicación lingüística
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 10	P. 212 A. 04	Dixital

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 216 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 216 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 217 A. 06	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 217 A. 08	Comunicación lingüística
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.2. Compara entre países a poboación europea segundo a súa distribución, a súa evolución e a súa dinámica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 219 A. 01	Aprender a aprender
Bloque 2 Crit. Aval B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.2. Distingue os tipos de cidades do noso continente.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 219 A. 05	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 221 A. 04	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 221 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 221 A. 08	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.2. Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 223 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.2. Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 223 A. 06	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.2. Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 223 A. 07	Comunicación lingüística
Bloque 2 Crit. B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. Est. Apr. XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 225 A. 01	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.2. Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 225 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.2. Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 225 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.2. Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 225 A. 04	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.2. Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 225 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.2. Analiza en distintos medios os movementos migratorios nas últimas tres décadas en España.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 227 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.2. Analiza en distintos medios os movementos migratorios nas últimas tres décadas en España.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 227 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.2. Analiza en distintos medios os movementos migratorios nas últimas tres décadas en España.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 227 A. 08	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.2. Analiza en distintos medios os movementos migratorios nas últimas tres décadas en España.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 229 A. 01	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.2. Analiza en distintos medios os movementos migratorios nas últimas tres décadas en España.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 229 A. 04	Comunicación lingüística
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.2. Analiza en distintos medios os movementos migratorios nas últimas tres décadas en España.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 229 A. 06	Dixital
Bloque 2 Crit. Aval. B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. Est. Apr. XHB2.3.2. Analiza en distintos medios os movementos migratorios nas últimas tres décadas en España.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 230 A. 00 Aprende a...	Aprender a aprender
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.2. Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 231 A. 01	Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.2. Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 231 A. 02	Aprender a aprender

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.2. Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 232 A. 03	Aprender a aprender
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.2. Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 11	P. 232 A. 04	Dixital
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.1. Localiza no mapa mundial os continentes e as áreas máis densamente poboadas.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 237 A. 01	Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.1. Localiza no mapa mundial os continentes e as áreas máis densamente poboadas.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 237 A. 02	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.1. Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 237 A. 05	Comunicación lingüística
Bloque 2 Crit. Aval B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.1. Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 237 A. 06	Aprender a aprender
Bloque 2 Crit. Aval B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.1. Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 239 A. 02	Aprender a aprender

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 2 Crit. Aval B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.1. Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 239 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.1. Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 239 A. 04	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.1. Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 241 A. 01	Comunicación lingüística
Bloque 2 Crit. Aval B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.1. Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 241 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.5. Sinalar nun mapamundi as grandes áreas urbanas, e identificar e comentar o papel das cida des mundiais como dinamizadoras da economía das súas rexións. Est. Apr. XHB2.5.2. Sitúa no mapa do mundo as vinte cidades máis poboadas, di a que país pertencen e explica a súa posición económica.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 241 A. 06	Aprender a aprender
Bloque 2 Crit. Aval. B2.5. Sinalar nun mapamundi as grandes áreas urbanas, e identificar e comentar o papel das cida des mundiais como dinamizadoras da economía das súas rexións. Est. Apr. XHB2.5.2. Sitúa no mapa do mundo as vinte cidades máis poboadas, di a que país pertencen e explica a súa posición económica.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 243 A. 02	Aprender a aprender
Bloque 2 Crit. Aval B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.2. Distingue os tipos de cidades do noso continente.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 243 A. 03	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 2 Crit. Aval B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.2. Distingue os tipos de cidades do noso continente.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 243 A. 04	Aprender a aprender
Bloque 2 Crit. Aval B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.2. Distingue os tipos de cidades do noso continente.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 243 A. 06	Aprender a aprender
Bloque 2 Crit. Aval B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.2. Distingue os tipos de cidades do noso continente.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 243 A. 07	Dixital
Bloque 2 Crit. Aval B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.2. Distingue os tipos de cidades do noso continente.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 245 A. 02	Comunicación lingüística
Bloque 2 Crit. Aval B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.2. Distingue os tipos de cidades do noso continente.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 245 A. 03	Aprender a aprender
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 247 A. 02	Aprender a aprender

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 247 A. 04	Aprender a aprender
Bloque 2 Crit. Aval. B2.7. Recoñecer as características das cidades españolas e galegas, e as formas de ocupación do espazo urbano. Est. Apr. XHB2.7.1. Interpreta textos que expliquen as características das cidades de España e de Galicia, axudándose de internet ou de medios de comunicación escrita.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 249 A. 02	Comunicación lingüística
Bloque 2 Crit. Aval. B2.7. Recoñecer as características das cidades españolas e galegas, e as formas de ocupación do espazo urbano. Est. Apr. XHB2.7.1. Interpreta textos que expliquen as características das cidades de España e de Galicia, axudándose de internet ou de medios de comunicación escrita.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 249 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.7. Recoñecer as características das cidades españolas e galegas, e as formas de ocupación do espazo urbano. Est. Apr. XHB2.7.1. Interpreta textos que expliquen as características das cidades de España e de Galicia, axudándose de internet ou de medios de comunicación escrita.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 249 A. 07	Dixital
Bloque 2 Crit. Aval B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.2. Distingue os tipos de cidades do noso continente.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 251 A. 01	Sociais e cívicas.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 251 A. 03	Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 251 A. 04	Dixital
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 251 A. 05	Aprender a aprender
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 253 A. 03	Comunicación lingüística

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 253 A. 04	Dixital
Bloque 2 Crit. Aval B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.2. Distingue os tipos de cidades do noso continente.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 254 A. 00 Aprende a...	Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 255 A. 01	Aprender a aprender
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 255 A. 02	Aprender a aprender
Bloque 2 Crit. Aval B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.1. Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 256 A. 04	Aprender a aprender

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 2 Crit. Aval. B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa. Est. Apr. XHB2.6.1. Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa.	Logro inadecuado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.	T. 12	P. 256 A. 05	Aprender a aprender
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 260 A. 01	Aprender a aprender
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 261 A. 04	Comunicación lingüística
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 261 A. 05	Comunicación lingüística
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 261 A. 06	Comunicación lingüística

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 261 A. 07	Dixital
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 262 A. 01	Comunicación lingüística
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.2. Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 263 A. 04	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.2. Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 263 A. 06	Sociais e cívicas.
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 265 A. 01	Comunicación lingüística

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 265 A. 02	Comunicación lingüística
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 265 A. 04	Aprender a aprender
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 265 A. 07	Comunicación lingüística
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 265 A. 08	Comunicación lingüística

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 265 A. 09	Dixital
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 267 A. 01	Aprender a aprender
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 267 A. 03	Aprender a aprender
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 267 A. 05	Comunicación lingüística

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 267 A. 06	Aprender a aprender
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.2. Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 269 A. 05	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.2. Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 269 A. 06	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.2. Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 269 A. 08	Aprender a aprender
Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións. Est. Apr. XHB2.1.2. Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 269 A. 09	Dixital
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 271 A. 02	Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 271 A. 03	Comunicación lingüística
Bloque 2 Crit. Aval. B2.10. Coñecer e analizar os problemas e os retos ambientais que afronta España, a súa orixe e as posibles vías para afrontar estes problemas. Est. Apr. XHB2.10.1. Compara paisaxes humanizadas españolas segundo a súa actividade económica.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 271 A. 03	Comunicación lingüística
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 271 A. 04	Dixital
Bloque 2 Crit. Aval. B2.9. Identificar as principais paisaxes humanizadas españolas e galegas, e identificalas por comunidades autónomas. Est. Apr. XHB2.9.1. Clasifica as principais paisaxes humanizadas españolas a través de imaxes.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 271 A. 04	Dixital
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 271 A. 05	Comunicación lingüística

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TEMAS	ACTIVIDADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 2 Crit. Aval. B2.8. Coñecer os principais espazos naturais protexidos a nivel peninsular e insular. Est. Apr. XHB2.8.1. Sitúa os parques naturais españois nun mapa, e explica a situación actual dalgúns deles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 273 A. 03	Sociais e cívicas.
Bloque 2 Crit. Aval. B2.8. Coñecer os principais espazos naturais protexidos a nivel peninsular e insular. Est. Apr. XHB2.8.1. Sitúa os parques naturais españois nun mapa, e explica a situación actual dalgúns deles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 273 A. 04	Aprender a aprender
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 274 A. 00 <i>Aprende a...</i>	Comunicación lingüística
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 275 A. 01	Aprender a aprender
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 275 A. 02	Aprender a aprender

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 276 A. 03	Dixital
Bloque 1 Crit. Aval. B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	Logro no alcanzado	Logro básico	Logro medio	Logro avanzado	T. 13	P. 276 A. 04	Dixital
Bloque 1 Crit. Aval B1.1. Localizar espazos xeográficos e lugares nun mapa ou nunha imaxe de satélite, utilizando datos de coordenadas xeográficas. Est. Apr. XHB1.1.1. Localiza espazos xeográficos e lugares nun mapa de España e de Galicia, utilizando datos de coordenadas xeográficas.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.			
Bloque 1 Crit. Aval. B1.2. Ter unha visión global do medio físico de España e de Galicia, e das súas características xerais. Est. Apr. XHB1.2.1. Enumera e describe as peculiaridades do medio físico español e galego.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.			
Bloque 1 Crit. Aval. B1.3. Situar no mapa de España as unidades e os elementos principais do relevo peninsular, así como os grandes conxuntos ou espazos bioclimáticos. Est. Apr. XHB1.3.1. Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo español.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.			

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 1 Crit. Aval. B1.3. Situar no mapa de España as unidades e os elementos principais do relevo peninsular, así como os grandes conxuntos ou espazos bioclimáticos. Est. Apr. XHB1.3.2. Describe as unidades de relevo con axuda do mapa físico de España.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.			
Bloque 1 Crit. Aval. B1.4. Situar no mapa de Galicia as unidades e os elementos principais do relevo, así como os grandes conxuntos ou espazos bioclimáticos. Est. Apr. XHB1.4.1. Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo galego.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.			
Bloque 1 Crit. Aval. B1.4. Situar no mapa de Galicia as unidades e os elementos principais do relevo, así como os grandes conxuntos ou espazos bioclimáticos. Est. Apr. XHB1.4.2. Describe as unidades de relevo con axuda do mapa físico de Galicia.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.			
Bloque 1 Crit. Aval. B1.5. Coñecer e describir os grandes conxuntos bioclimáticos que conforman o espazo xeográfico español e galego. Est. Apr. XHB1.5.1. Localiza nun mapa os grandes conxuntos ou espazos bioclimáticos de España.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.			
Bloque 1 Crit. Aval. B1.5. Coñecer e describir os grandes conxuntos bioclimáticos que conforman o espazo xeográfico español e galego. Est. Apr. XHB1.5.2. Analiza e compara as zonas bioclimáticas españolas utilizando gráficos e imaxes.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.			
Bloque 1 Crit. Aval. B1.5. Coñecer e describir os grandes conxuntos bioclimáticos que conforman o espazo xeográfico español e galego. Est. Apr. XHB1.5.3. Localiza nun mapa os espazos bioclimáticos de Galicia.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.			

CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 1	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 2	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 3	INDICADOR DE LOGRO – NIVEL 4	TE- MAS	ACTIVI- DADES	COMPETENC. CLAVE
Bloque 1 Crit. Aval. B1.6. Coñecer os principais espazos naturais de España e de Galicia. Est. Apr. XHB1.6.1. Distingue e localiza nun mapa as paisaxes de España e de Galicia.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.			
Bloque 2 Crit. Aval B2.4. Analiza as características da poboación de Galicia, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios Est. Apr. XHB2.4.1. Coñece o proceso da emigración galega, as súas etapas e os destinos principais.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.			
Bloque 2 Crit. Aval. B2.5. Sinalar nun mapamundi as grandes áreas urbanas, e identificar e comentar o papel das cidades mundiais como dinamizadoras da economía das súas rexións. Est. Apr. XHB2.5.1. Realiza un gráfico con datos da evolución do crecemento da poboación urbana no mundo.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.			
Bloque 2 Crit. Aval. B2.8. Coñecer os principais espazos naturais protexidos a nivel peninsular e insular. Est. Apr. XHB2.8.2. Elabora gráficos de distinto tipo (lineais, de barra e de sectores) en soportes virtuais ou analóxicos, que reflectan información económica e demográfica de países ou áreas xeográficas a partir dos datos elixidos.	Logro no alcanzado.	Logro básico.	Logro medio.	Logro avanzado.			

4. CONTIDOS MÍNIMOS ESIXIBLES PARA SUPERAR A MATERIA

Co fin de garantir o dereito do alumnado a que o seu rendemento escolar sexa valorado conforme a criterios de plena obxectividade, deberán facerse públicos os criterios xerais que se aplicaran para a avaliación das aprendizaxes, promoción e titulación.

Informarase ao comezo do período lectivo sobre os contidos mínimos esixibles para a superación das diferentes materias del dependentes, os procedementos de recuperación e de apoio previstos, e os criterios de avaliación e procedementos de calificación aplicables.

A continuación, e para cada unha das unidades deste curso, indícanse os contidos mínimos esixibles que o alumnado deberá ter adquirido para superar a materia de Xeografía e Historia no Segundo Curso da ESO:

UNIDADE 1. A FRAGMENTACIÓN DO MUNDO ANTIGO

Os principais reinos xermánicos europeos tras a fragmentación do Imperio romano de Occidente.

A chegada dos visigodos a España e o reino suevo de Galicia

Recoñecemento e localización do Imperio romano de Oriente.

Identificación de Carlomagno como emperador.

UNIDADE 2. AL-ANDALUS

A expansión do Islam.

A conquista musulmá da Península Ibérica.

Etapas e formas de goberno na historia de Al-Andalus.

A economía e a organización social de Al-Andalus.

Trazos xerais da arte islámica e andalusí e identificar os monumentos

UNIDADE 3. A EUROPA FEUDAL

As funcións da monarquía feudal.

A composición dos estamentos da sociedade medieval.

Os trazos distintivos do estamento nobiliario, a súa dedicación á guerra e o armamento que utilizaba.

O feudo e a vida dos campesiños durante a Idade Media.

A importancia da Igrexa na Idade Media.

UNIDADE 4. A ORIXE DOS PRIMEIROS REINOS PENINSULARES (SÉCULOS VIII-XIII)

A evolución das fronteiras entre o mundo cristián e musulmán na Península Ibérica entre os séculos VIII e XII.

A creación e a evolución do primeiro reino independente aparecido dentro do dominio islámico: o reino de Asturias.

Os condados e os reinos pirenaicos.

O reino de León e o reino de Castela e León.

A Idade Media en Galicia: séculos VIII ao XIII.

UNIDADE 5. A CULTURA E A ARTE DO ROMÁNICO

- O carácter relixioso da arte románica.
- As características básicas da arte románica.
- A pintura, a escultura e a arquitectura románica.
- As mostras máis destacadas do Románico na Península Ibérica e en Galicia.

UNIDADE 6. AS CIDADES DA EUROPA MEDIEVAL

- As razóns que estimularon o renacemento da vida urbana.
- Os principais espazos da cidade medieval.
- As actividades económicas que se realizaban na cidade medieval.
- Os grupos sociais que habitaban a cidade medieval.
- As causas da crise da Baixa Idade Media.

UNIDADE 7. OS GRANDES REINOS PENINSULARES (XIII-XV)

- A relevancia da batalla das Navas de Tolosa.
- As repoboacións entre os séculos XIII e XV.
- Formación e institucións da Coroa de Castela e a Coroa de Aragón.
- A diversidade de culturas na Península durante a Idade Media.

UNIDADE 8. A CULTURA E A ARTE DO GÓTICO

- A orixe e a conxecturalización histórica do Gótico.
- As características básicas da arte gótica.
- A pintura, a escultura e a arquitectura góticas.
- As mostras máis destacadas do Gótico na Península Ibérica.

UNIDADE 9. OS HABITANTES DO PLANETA

- A distribución da poboación no planeta.
- As pirámides de poboación.
- Principais características dos diferentes modelos ou réximes demográficos.
- A distribución e as características da poboación en Europa.

UNIDADE 10. A POBOACIÓN ESPAÑOLA

- Distribución e estrutura da poboación española.
- O poboamento rural e o poboamento urbano en España.
- A pirámide de idade na demografía española.
- O problema do envellecemento da poboación en España.

UNIDADE 11. AS SOCIEDADES HUMANAS E OS FENÓMENOS MIGRATORIOS

- Características dos principais modelos de organización das sociedades.
- A diversidade cultural e social nas sociedades europea e española.
- As migracións no mundo actual.
- Emigración e inmigración na España actual.

UNIDADE 12. AS CIDADES E OS PROCESOS DE URBANIZACIÓN

- O concepto de cidade.
- A morfoloxía e as funcións urbanas.
- A xerarquía mundial de cidades.
- O espazo urbano español e os problemas das grandes cidades.

UNIDADE 13. NATUREZA E SOCIEDADE: HARMONÍAS, CRISES E IMPACTOS

- O goce desigual dos recursos do planeta.
- O desenvolvemento sostible e a conciencia ambiental.
- A reflexión sobre os modelos de consumo e as relacións entre natureza e sociedade.
- Os espazos naturais protexidos de España.

5. DISTRIBUCIÓN TEMPORAL DAS UNIDADES DIDÁCTICAS

PRIMEIRO TRIMESTRE: SETEMBRO -OUTUBRO

UNIDADE 1. A FRAGMENTACIÓN DO MUNDO ANTIGO

1. Pregunta clave. *Que aconteceu co antigo Imperio romano?*
2. Descubre. *O reino suevo de Galicia*
3. Un reino xermánico: os visigodos en Hispania
4. Viaxa ao pasado. *Valerio convértese en campesiño.*
5. Bizancio, o Imperio romano en Oriente
6. O Imperio carolinxio
7. Descubre. *Como gobernou o seu Imperio Carlomagno?*
8. A aparición do Islam.

Obradoiro de Historia – Síntese

PRIMEIRO TRIMESTRE: OUTUBRO

UNIDADE 2. AL-ANDALUS

1. Pregunta clave. *Como se expandiu o Islam?*
2. A conquista de Al-Andalus
3. A evolución de Al-Andalus (929-1492)
4. Viaxa ao pasado. *Hammal, un campesiño da alcaría*
5. Descubre. *As cidades de Al-Andalus*
6. O enigma. *Cantos libros tiña a biblioteca de al-Hakam?*
7. O recanto da arte. *A arte andalusí*

Obradoiro de Historia – Síntese

PRIMEIRO TRIMESTRE: OUTUBRO –NOVEMBRO

UNIDADE 3. A EUROPA FEUDAL

1. Pregunta clave. *Como se organizaba a sociedade medieval?*
2. A monarquía feudal
3. Descubre. *Os privilexiados: a nobreza*
4. Viaja ao pasado. *Rodrigo é armado cabaleiro*
5. Os privilexiados: o clero
6. O feudo: señores e campesiños
7. O enigma. *Por que era tan dura a vida dos campesiños?*

Obradoiro de Historia – Síntese

PRIMEIRO TRIMESTRE: NOVEMBRO

UNIDADE 4. A ORIXE DOS PRIMEIROS REINOS PENINSULARES (SÉCULOS VIII-XIII)

1. Pregunta clave. *Como se formaron os primeiros reinos e condados cristiáns?*
2. De reino de Asturias a reino de León
3. Descubre. *O reino de Galicia*
4. Os condados e reinos pirenaicos.
5. Descubre. *O Camiño de Santiago*
6. O avance dos reinos cristiáns.

7. Viaxa ao pasado. *Gonzalo funda unha aldea.*
8. Sociedade e economía en Galicia.
9. Descubre. *A consolidación dos reinos peninsulares*
Obradoiro de Historia – Síntese

PRIMEIRO TRIMESTRE: NOVEMBRO –DECEMBRO

UNIDADE 5. A CULTURA E A ARTE DO ROMÁNICO

1. Pregunta clave. *Foi o Románico unha arte esencialmente relixiosa?*
2. A arquitectura románica
3. Viaxa ao pasado. *Frei Pedro, un monxe beneditino*
4. A pintura románica
5. El enigma. *Que mensaxes transmite a escultura?*
6. Descubre. *O Románico na Península Ibérica*
7. Descubre. *A arte románica en Galicia*
Obradoiro de Historia – Síntese

SEGUNDO TRIMESTRE: XANEIRO

UNIDADE 6. AS CIDADES DA EUROPA MEDIEVAL

1. Pregunta clave. *Por que medraron as cidades?*
2. As cidades medievais
3. Os grupos sociais
4. Viaxa ao pasado. *Un día no mercado da cidade*
5. A expansión comercial
6. Europa na Baixa Idade Media
7. O enigma. *Que foi a Peste Negra?*
Obradoiro de Historia – Síntese

SEGUNDO TRIMESTRE: XANEIRO-FEBREIRO

UNIDADE 7. OS GRANDES REINOS PENINSULARES (XIII-XV)

1. Pregunta clave. *Por que foi decisiva a batalla das Navas de Tolosa?*
2. Descubre. *A repoboación dos novos territorios*
3. A Coroa de Castela
4. Viaxa ao pasado. *A trashumancia*
5. A Coroa de Aragón
6. O enigma. *Por que houbo guerras civís en Castela e Aragón?*
7. Descubre. *A revolta irmandiña en Galicia*
8. Descubre. *A Península Ibérica: crisol de culturas*
Obradoiro de Historia – Síntese

SEGUNDO TRIMESTRE: FEBREIRO

UNIDADE 8. A CULTURA E A ARTE DO GÓTICO

1. Pregunta clave. *Como se orixinou a arte gótica?*

2. A arquitectura gótica
  3. Viaja ao pasado. *O Mestre André, construtor de catedrais*
  4. A escultura e a pintura góticas
  5. Descubre. *O Gótico na Península Ibérica*
  6. Descubre. *A arte gótica en Galicia*
- Obradoiro de Historia – Síntese*

SEGUNDO TRIMESTRE: FEBREIRO -MARZO

UNIDADE 9. OS HABITANTES DO PLANETA

1. A poboación do planeta
  2. Os países e as cidades máis poboados do mundo
  3. A estrutura da poboación
  4. Descubre. *Como son os tipos de pirámides de poboación*
  5. Dinámicas e tendencias da poboación mundial
  6. Os modelos ou réximes demográficos
  7. A poboación europea
  8. Estudo de caso. *As políticas demográficas*
- Obradoiro de Xeografía · Síntese*

SEGUNDO TRIMESTRE: MARZO

UNIDADE 10. A POBOACIÓN ESPAÑOLA

- Repasa. A organización territorial de España
1. O volume da poboación española
  2. A distribución da poboación española
  3. Descubre. *A estrutura da poboación española*
  4. Dinámicas e tendencias da poboación española
  5. O poboamento rural e o poboamento urbano
  6. Estudo de caso. *O despoboamento nas zonas rurais*
  7. Análise de problemas. *O reto dunha poboación avellentada*
- Obradoiro de Xeografía · Síntese*

TERCEIRO TRIMESTRE: ABRIL

UNIDADE 11. AS SOCIEDADES HUMANAS E OS FENÓMENOS MIGRATORIOS

1. A organización das sociedades
  2. Descubre. *A evolución da sociedade humana*
  3. A diversidade das sociedades europea e española
  4. As migracións hoxe
  5. Os efectos das migracións
  6. España: país de emigrantes, país de inmigrantes
  7. Análise de problemas. *Quen emigra fóra de España?*
- Obradoiro de Xeografía · Síntese*

TERCEIRO TRIMESTRE: ABRIL-MAIO**UNIDADE 12. AS CIDADES E OS PROCESOS DE URBANIZACIÓN**

1. Que se entende por cidade?
  2. A morfoloxía urbana
  3. As funcións urbanas
  4. Tipoloxía e xerarquía mundial das cidades
  5. As paisaxes urbanas
  6. Descubre. *A cidade como ecosistema humano*
  7. O espazo urbano español
  8. Estudo de caso. *As smart cities en España*
  9. Análise de problemas. *Os problemas das grandes cidades*
- Obradoiro de Xeografía · Síntese*

TERCEIRO TRIMESTRE: MAIO**UNIDADE 13. NATUREZA E SOCIEDADE: HARMONÍAS, CRISES E IMPACTOS**

1. As relacións entre natureza e sociedade
  2. O gozo desigual dos recursos do planeta
  3. Problemas, impactos e retos ambientais
  4. Desenvolvemento sustentable e xestión de residuos
  5. Países desenvolvidos e países subdesenvolvidos
  6. Coñece. *Problemáticas das paisaxes humanizadas españolas*
  7. Coñece. *Os espazos naturais protexidos de España.*
- Obradoiro de Xeografía · Síntese*

TERCEIRO TRIMESTRE: MAIO-XUÑO**PROXECTO TIC: OS BIOCMBUSTIBLES: UNHA ENERXÍA RENOVABLE**

6. CONCRECIÓNS METODOLOXICAS.

6.1. METODOLOXÍA XERAL E ESPECÍFICA

Para traballar as competencias clave relacionadas co dominio emocional e as habilidades sociais terán un especial protagonismo as actividades de planificación e execución de tarefas en grupo que favorezan o diálogo, a escoita, a cooperación e a confrontación de opinións.

A forma de avaliar o nivel de competencia alcanzado será a través da aplicación dos coñecementos e as habilidades traballadas. Agora ben, as competencias supoñen un dominio completo da actividade en cuestión; non son só habilidades, aínda que estas sempre estean presentes. Polo tanto, ademais das habilidades, teranse en conta tamén as actitudes e os elementos cognitivos.

Aspectos xerais

- Partir da competencia inicial do alumnado.
- Ter en conta a diversidade: respectar os ritmos e estilos de aprendizaxe.
- Potenciar as metodoloxías activas e participativas:
  - Combinar traballo individual e cooperativo.
  - Aprendizaxe por proxectos.
- Enfoque orientado á realización de tarefas e á resolución de problemas.
- Uso habitual das TIC incluído os smartphones previo permiso do profesorado.
- Papel facilitador do profesorado.

Estratexias metodolóxicas

- Memorización comprensiva.
- Indagación e investigación sobre documentos, textos, prensa, etc.
- Elaboración de sínteses.
- Análise de documentos, gráficos, mapas, táboas de datos.
- Comentarios de textos, gráficos, mapas...
- Resolución de problemas.
- Estudo de casos (proxectos).
- Exposición oral de contidos e pequenas investigacións.
- Visitas didácticas

Exemplo de secuenciación de traballo na aula

- Motivación:
- Actividade de exploración de ideas e coñecementos previos.
- Formulación de cuestións que favorezan o conflito cognitivo, presentándolles interrogantes que motiven o seu interese por iniciar o estudo.
- Presentación da actividade con mapas, gráficos, textos, fotos, etc, actividades sobre coñecementos previos e adquiridos de cara favorecer o coñecemento dos contidos e o pensamento crítico.

Información do profesorado:

- Información básica para todo o alumnado.
- Información complementaria para reforzo e apoio.
- Información complementaria para afondamento e ampliación.

Traballo persoal:

- Lectura e comprensión de textos.
- Análise de documentos, pequenas investigacións, etc.
- Resposta a preguntas.
- Resolución de problemas.
- Comentario de documentos, mapas, imaxes, etc.
- Elaboración de mapas, gráficas, sínteses ou mapas conceptuais.
- Memorización comprensiva.
- Exposición oral ante a clase de contidos traballados en grupo ou individualmente

Avaliación:

- Análise de producións: caderno, traballos dixitais, mapas, comentarios, etc.
- Exposicións orais.
- Probas escritas.
- Traballos individuais e en grupo.
- Observación do traballo na aula.

7. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS E ORGANIZATIVOS

Recursos Didácticos

Para cada tema os Recursos Didácticos dos que se dispón son os seguintes:

1. Libro do Alumno e da Alumna

O Libro do Alumno e da Alumna consta de 15 temas para o Primeiro Curso da Materia Xeografía e Historia da Educación Secundaria Obrigatoria.

2. Cadernos de Actividades

Os Cadernos de Actividades serven para reforzar contidos básicos do Libro do Alumno e da Alumna. Por outro lado, en combinación co resto de materiais, constitúen un instrumento para atender as necesidades individuais do alumnado, xa que permiten practicar aqueles coñecementos que secuencian os distintos temas.

3. Recursos Didácticos

Enderezos da Internet. Cada tema dispón de enderezos da Internet que serven para reforzar e complementar os contidos, habilidades e competencias traballadas en cada tema.

Actividades de Avaliación Inicial. Unha páxina de actividades deseñadas para avaliar os coñecementos previos do alumnado antes de iniciar o estudo de cada un dos temas.

Actividades de Reforzo e Ampliación. Unha páxina de actividades de reforzo e outra de ampliación permiten consolidar os coñecementos dos contidos do tema e ampliar algúns aspectos importantes.

Actividades de Avaliación Final. Dez preguntas seguindo o modelo das avaliacións de diagnóstico para a Educación Secundaria Obrigatoria permiten avaliar o nivel de logro de cada un dos Estándares de Aprendizaxe acadado polos alumnos.

- ✚ O libro de Texto: Xeografía e Historia. XH 2.1 e 2.2. Ed. Vicens Vives.
- ✚ Para os PENDENTES: Xeografía e Historia. XH 2.1 e 2.2. Ed. Vicens Vives.
- ✚ TIC: Proxecto Abalar, Internet, blog de aula...e smartphones do alumnado cando o profesorado o requira e o permita baixo a súa responsabilidade.
- ✚ Apps informáticas.
- ✚ Xornais e Revistas.
- ✚ Mapas, Atlas e esferas.
- ✚ Biblioteca do centro.

4. Xerador de Avaliacións

Programa informático que permite elaborar de forma automática un amplo abano de probas de avaliación en función do nivel de coñecementos do alumnado. Propóñense 10 actividades distintas para cada tema o libro do alumno e da alumna e para cada unha destas actividades programáronse 3 opcións de avaliación de dificultade crecente: nivel baixo, nivel medio, nivel alto. Cada opción de avaliación permite avaliar tanto os contidos como as competencias clave.

Recursos Organizativos

A organización dos recursos materiais e persoais son un elemento básico para facer posible o desenvolvemento do proceso de aprendizaxe-ensino. Algunhas das decisións máis relevantes no uso dos recursos didácticos e organizativos serán:

Establecer os mecanismos de coordinación de responsabilidades educativas (os instrumentos, os espazos e tempos de dita coordinación). Estableceranse as responsabilidades da comisión de coordinación pedagóxica, dos departamentos didácticos e dos equipos docentes en todas as medidas de atención á diversidade.

8. AVALIACIÓN DO ALUMNADO

8.1. CRITERIOS DE AVALIACIÓN

No caso da Avaliación, os procedementos e instrumentos de avaliación serán a observación e seguimento sistemático do alumnado, é dicir, tomaranse en consideración todas as producións que desenvolva, tanto de carácter individual como grupal: traballos escritos, exposicións orais e debates, actividades de clase, investigacións, actitude ante a aprendizaxe, precisión na expresión, autoavaliación...

As Avaliacións Iniciais, nas que valoraremos os coñecementos previos que se teñen sobre cada un dos aspectos avaliados antes de iniciar un tema ou unidade didáctica valorando se: son suficientes, se deben mellorar ou se descoñecen.

As Avaliacións Trimestrais para realizar ao final de cada trimestre e que facilitará a avaliación de grandes bloques de contidos, estándares e competencias.

En todo caso, os procedementos de avaliación serán variados, de forma que poidan adaptarse á flexibilidade que esixe a propia avaliación.

A Avaliación realizarase igualmente a través dos Criterios de Avaliación e os Estándares de Aprendizaxe que poderemos avaliar a través da Rúbrica de Avaliación. Igualmente poderemos levar a cabo unha Avaliación Competencial a partir da rúbrica proposta: *Avaliación das Competencias Clave*.

O grao de adquisición dos obxectivos que se queren acadar tanto respecto dos Estándares de Aprendizaxe como das Competencias Clave valorarase, á súa vez, a partir de catro niveis de logro:

LOGRO – NIVEL 1: Logro non alcanzado.

LOGRO – NIVEL 2: Logro básico.

LOGRO – NIVEL 3: Logro medio.

LOGRO – NIVEL 4: Logro avanzado.

O nivel de cumprimento destes obxectivos en relación cos criterios de avaliación fixados non debe ser medido de forma mecánica, senón con **flexibilidade**, e tendo en conta a situación do alumno, o curso en que se atopa, ademais das súas propias características e posibilidades. Á súa vez, a avaliación, cumpre, fundamentalmente, unha **función formativa**, porque lle ofrece ao profesorado uns indicadores da evolución dos sucesivos niveis de aprendizaxe dos seus alumnos, coa conseguinte posibilidade de aplicar mecanismos correctores das insuficiencias advertidas. Por outra banda, eses indicadores constitúen unha fonte de información sobre o mesmo proceso de ensino. Por iso, os criterios de avaliación veñen a ser un referente fundamental de todo o proceso interactivo de ensino e aprendizaxe.

8.2. PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

- Desenvolvemento de temas, mapas, gráficos, textos.
- Compresión de textos.

- Resolución de exercicios.
- Completar frases, relacionar conceptos ou termos.
- Identificar elementos xeográficos en mapas.
- Resposta a preguntas ou cuestións.
- Cuestións Verdadeiro/Falso.
- Elaboración de gráficas, esquemas e resúmenes.
- Lectura expresiva.

Observación e rexistro:

- Cuestionarios.
- Listas de control.
- Caderno do alumno.

Nas unidades desta materia, realizarase un proceso de avaliación continua. Nas actividades avaliarase, tanto a calidade dos traballos, como o interese e a participación nela, así como a coordinación e o diálogo nos traballos realizados en grupo.

Ó comezo do curso faise unha avaliación inicial, consultando ós alumnos e interpretando o seu historial escolar. Ten por obxecto partir dos coñecementos que xa teñen para construí-la nova fase de aprendizaxe.

A avaliación formativa ou orientadora faise durante o proceso de aprendizaxe, observando sistematicamente o progreso, dificultades,... do alumno en dito proceso.

A avaliación sumativa ou final faise ó remate do proceso de aprendizaxe determinando se o alumno adquiriu as capacidades requiridas e en qué grao.

A avaliación ordinaria:

Farase en tres avaliacións, de tal xeito que os contidos mínimos das primeiras avaliacións poden estar presentes nas seguintes e segundo os criterios de cualificación que se explicitan.

Os instrumentos de avaliación a utilizar co fin de coñecer o grao de comprensión dos conceptos e procesos, son:

A observación directa, que nos informa sobre:

- Interese polo traballo.
- A relación cos compañeiros.
- A participación no traballo de grupo.
- A participación en debates e exposicións.
- A realización de sínteses mediante esquemas, resúmenes ou gráficos.

Caderno ou traballos sexan en papel ou dixital que recolle tódalas actividades realizadas ó longo do curso (cos apuntes, traballos, actividades, documentos,...), infórmanos sobre:

- A cantidade e calidade dos coñecementos adquiridos.
- A comprensión dos mesmos.
- A capacidade de síntese e análise.
- A comprensión e desenvolvemento das actividades.
- A utilización das fontes de información.
- Probas escritas e traballos individuais e en grupos.

Nos traballos avaliarase a calidade, exposición, coordinación, interese e participación.

É importante realizar ó remate de cada unidade didáctica algún repaso de actividades representativas que nos informen do grao de comprensión da unidade.

Sempre adecuándose ás modalidades citadas de ensino presencial, semipresencial e non presencial utilizarase medios electrónicos, telemáticos e semellantes como:

Preferentemente a Aula virtual do centro, Libro dixital EnRed e Edubook da editorial Vicens Vives, Google Classroom, Podcast, Abalar, Google Forms, GMail, Kahoot, Edmodo e aplicacións de vídeoconferencia e similares como Webex, Zoom ou Google Meet.

Ademais, o profesorado poderá concertar entrevistas individuais co alumnado a través de videochamada como parte dos procedementos e instrumentos de avaliación nos casos que estime oportunos.

As probas escritas serven para que o alumno se dea conta dos seus avances e dificultades, o tempo que nos permiten detectar qué conceptos, procedementos ou actitudes deben ser reforzados.

8.3. CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

Os **criterios** para cualificar os alumnos serán os seguintes:

- Probas escritas (exames) ou dixitais nas que os alumnos deberán contestar a preguntas tanto teóricas como prácticas.
- No caso de ter cadernos do traballo físico ou dixital. O alumnado deberán ter a o día o seu caderno cos diferentes exercicios e esquemas que se van realizando na aula.
- Ter unha actitude positiva e participativa na aula, tanto no que se refire o seu interese, como no que se refire ao traballo e ao esforzo.
- A ponderación dos exames escritos, dixitais ou traballos específicos na nota de avaliación será como mínimo do 80%, dependendo do número de exámes feitos, en cada avaliación haberá como mínimo dous exames.
- A ponderación de outros traballos, cuestión, tests e as actividades diarias da clase que se realicen durante a avaliación será como máximo do 20%, dependendo do número de traballos feitos.
- Para poder aprobar cada avaliación será imprescindible obter unha calificación de 5 ou superior na nota ponderada dos exames feitos en dita avaliación.
- Ter unha avaliación suspensa implica a obrigação de recuperala, non a recupera facendo media coas demais avaliacións.
- Cada exame sinalará o valor de cada unha das preguntas.
- Nas notas da avaliación, que só admiten números enteiros, aplicarase o seguinte criterio:
  - Si o alumno obtivo como promedio unha cifra enteira, transcribírase esta sen alteracións nas actas.
  - Si o alumno obtivo como promedio unha nota con décimas, na súa transcripción nas actas de avaliación:

- Redondearase ao enteiro superior no caso de que tales décimas teñan un valor igual ou maior de seis(exemplo: 7,6 se transcribirían nas actas como un 8), sempre que a nota chegue ou supere o 5.
- Redondearase ao enteiro inferior no caso de que estas teñan un valor inferior a seis(exemplo: 6,4 ou 7,3 se transcribirían como un 6 ou un 7).
- Se algún alumno é descuberto copiando nun exame, falando con compañeiros ou utilizando sistemas electrónicos para copiar, cualificaráselle con un 0, e suspenderá dita avaliación.

O alumnado que ao longo do curso non acaden os obxectivos reflectidos nesta programación deberán realizar exames de recuperación. Estes exames realizaranse segundo o criterio do profesor que imparte a materia, aínda que preferentemente ao final da terceira avaliación, tendo dereito á realización dos mesmos o alumnado que teña unha ou como máximo dúas avaliacións suspensas.

- A nota que obteña na recuperación será a que computa para a final da avaliación ordinaria.
- Poderán facer voluntariamente o exame de recuperación o alumnado que desexe obter máis nota da obtida na avaliación ordinaria, no caso de non superala mantense a obtida na avaliación.
- O exame da avaliación extraordinaria será o mesmo para todos os grupos co fin de homoxeneizar os niveis e coordinar a materia impartida polos diferentes profesores.
- Actividades de reforzo e de ampliación: Despois da realización das probas da última avaliación (datas indicadas no calendario escolar) e durante o tempo entre elas e a proba extraordinaria, realizaránse actividades de reforzo e ampliación segundo o caso. O profesorado poderá ofrecer explicacións dos contidos e diferentes tipos de exercicios ou actividades que intenten solucionar o déficit do alumnado na materia.
- O alumnado e as súas familias serán informados destes criterios de cualificación. Na cortiza da aula e na aula virtual de cada grupo, o profesorado engadirá os criterios. Tamén explicaránse de viva voz nas aulas ao inicio do curso e procurarase que o alumnado os comprendan. En canto ás familias poderan acudir a páxina web do centro onde se publicará esta programación.

9. AVALIACIÓN DA PRÁCTICA DOCENTE E INDICADORES DE LOGRO

Os docentes avalían tanto as aprendizaxes do alumnado como os procesos de ensino e a súa propia práctica docente, a través dos indicadores de logro incorporados na programación docente.

Os Estándares de Aprendizaxe, considerados como concrecións dos Criterios de Avaliación do Currículo de cada área ou materia, permítenos definir os resultados da aprendizaxe e concretar o que o alumnado debe saber, comprender e saber facer en cada materia. Os indicadores de logro permítenos avaliar en cinco niveis as aprendizaxes que o alumnado consolidou respecto aos obxectivos marcados en cada Estándar.

Este feito permítelle ao docente, ao mesmo tempo, avaliar os resultados das estratexias e medidas educativas que adoptou ao longo da súa práctica educativa para facilitar que o alumnado acade os obxectivos establecidos en cada Estándar de aprendizaxe.

A avaliación tanto dos procesos de aprendizaxe do alumnado como da propia práctica docente será continua. A avaliación docente terá, á súa vez, como obxectivo adaptar as estratexias educativas adoptadas ao longo do curso ás necesidades específicas do alumnado.

Os indicadores de logro permiten, neste sentido, identificar os coñecementos, capacidades, competencias... que en relación a un alumno individual ou ao conxunto do grupo-clase deben ser consolidados, permitindo adaptar a práctica educativa ás necesidades específicas dos alumnos para que poidan alcanzar as ensinanzas establecidas nos correspondentes estándares de aprendizaxe.

En relación á práctica docente os indicadores de logro permiten valorar:

- Se se está cumprindo coa planificación: actividades, tempos, responsabilidades,...
- Se existe desviación entre o obxectivo definido e a acción ou accións deseñadas para conseguilo.
- Se se están conseguindo outras cousas distintas ás planificadas intencionalmente.
- Se se está progresando na liña definida no obxectivo.
- Se os resultados obtidos xeran satisfacción nos implicados

Dentro do proceso de ensino e aprendizaxe, o equipo docente de cada grupo do alumnado celebrará sesións de avaliación para valorar tanto as aprendizaxes do alumnado, como os procesos de ensino e a súa propia práctica docente.

Indicadores de logro do proceso de ensino nunha escala de 1-4

1. Como norma xeral, fanse explicacións xerais para todo o alumnado.
2. Ofrécense a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa.
3. Elabóranse actividades atendendo á diversidade.
4. Elabóranse probas de avaliación adaptadas ás necesidades do alumnado con NEAE.
5. Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar.
6. Combínase o traballo individual e en equipo.
7. Poténcianse estratexias de animación á lectura.
8. Poténcianse estratexias tanto de expresión como de comprensión oral e escrita.
9. Incorpóranse as TIC aos procesos de ensino – aprendizaxe.
10. Préstase atención aos elementos transversais vinculados a cada estándar.
11. Ofrécense ao alumnado de forma rápida os resultados das probas / traballos, etc.
12. Analízanse e coméntanse co alumnado os aspectos máis significativos derivados da corrección das probas, traballos, etc.
13. Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus acertos e erros.
14. Grao de implicación do profesorado nas funcións de titoría e orientación.
15. Adecuación, logo da súa aplicación, das ACS propostas e aprobadas.

Indicadores de logro da práctica docente nunha escala de 1-4

1. O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado.
2. Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favoreceu a aprendizaxe.
3. Conseguiuse motivar para lograr a actividade intelectual e física do alumnado.
4. Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado.
5. Contouse co apoio e coa implicación das familias no traballo do alumnado.
6. Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado.
7. Adoptáronse as medidas curriculares adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.
8. Adoptáronse as medidas organizativas adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.
9. Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado.
10. Usáronse distintos instrumentos de avaliación.
11. Dáse un peso real á observación do traballo na aula.
12. Valorouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo.

10. RECUPERACIÓNS E PROBAS EXTRAORDINARIAS**RECUPERACIÓN PARA OS ALUMNOS CON MATERIAS PENDENTES DOUTROS CURSOS**

Tal e como establece o apartado 22.2 do Real Decreto 1105/2014, de 26 de decembro; aqueles alumnos e alumnas que, excepcionalmente, sexan promocionados de curso polo equipo docente con materias pendentes, deberán facelo cun plan personalizado de recuperación destas materias nas que se terán presentes:

- ✓ Os aspectos relacionados coas expectativas de recuperación das materias pendentes por parte do alumnado.
- ✓ Os Criterios de Avaliación establecidos polo centro e o docente da materia.
- ✓ Os Estándares de Aprendizaxe que desenvolven estes Criterios de Avaliación.
- ✓ Os recursos e o equipo docente para realizar as actividades de recuperación para os alumnos con materias pendentes doutros cursos.

Instrumentos de Avaliación

Fichas e traballos de reforzo.

Reunións trimestrais cos alumnos para falar da súa traxectoria dentro da materia.

Pequenos traballos ou informes individuais por escrito.

Asistencia as horas de recuperación no seu caso, que serán fixadas pola dirección en horario de tarde, donde lle se darán pautas a seguir para un mellor aproveitamento da materia que debe superar coa supervisión do profesor que lle axuda na recuperación da devandita materia.

Sistema de Avaliación

Dúas probas escritas teóricas durante o curso académico, probas eliminatorias se son superadas durante a o devandito curso. De no seren así, poderán presentarse a unha proba final que terá lugar no mes de maio ou no mes de setembro, se tamén suspende esta última.

Deberán realizar tamén como mínimo dous traballos a desenvolver ao longo do curso, baixo as directrices do profesorado encargado do alumnado pendente ou polo xefe do Departamento.

Metodoloxía

Reunións periódicas cos alumnos para complementar as súas actividades e estudio dos temas por parte deles para intentar a consecución dunha construción conceptual, procedimental e actitudinal axeitada a súa evolución.

11. PROCEDIMENTOS NO CAMBIO DE MODALIDADE EN BACHARELATO

Non procede.

12. DESEÑO DA AVALIACIÓN INICIAL

Ó comezo de curso faise unha avaliación inicial, consultando ós alumnos e interpretando o seu historial escolar. Ten por obxecto partir dos coñecementos que xa teñen para construí-la nova fase de aprendizaxe.

Valorarase os coñecementos previos que se teñen sobre cada un dos aspectos avaliados antes de iniciar un tema ou unidade didáctica valorando se: son suficientes, se deben mellorar ou se descoñecen.

Data prevista de realización: Primeiras semanas de outubro.

Proba escrita: Constará dunha relación de preguntas teóricas, mapas físicos, gráfico, tipo test, etc. O obxectivo da proba será determinar o grao de consolidación de contidos previos (referidos ao curso ou etapa anterior) e tamén o nivel do alumnado nas competencias básicas.

Calificarase en base a 10. As probas de Avaliación Inicial parten dos obxectivos, competencias e contidos mínimos que o alumnado debeu adquirir ao finalizar o curso anterior. Teremos por tanto preguntas de contidos (cortas e concretas) e tamén preguntas máis abertas e a desenvolver por parte do alumnado para que nos poidan proporcionar unha información máis global do nivel do alumnado (comprensión lectora, expresión escrita, razonamento, motivación...)

Mecanismo para informar ás familias: No caso de carencias de contidos moi acusada informarase a familia a través do seu titor/a así como a o departamento de Orientación do Centro.

Consecuencias dos resultados da proba: A avaliación inicial permítenos coñecer o punto de partida do proceso de ensino-aprendizaxe. Servirá para marcar o nivel de partida dos novos contidos do curso, o número de alumnos que deben recibir reforzo na aula, apoio fóra da aula, materiais específicos que se necesitan etc.

13. MEDIDAS ATENCIÓN A DIVERSIDADE

A atención á diversidade enténdese como o conxunto de actuacións dirixidas a dar resposta ás diferentes capacidades, ritmos e estilos de aprendizaxe, motivacións e intereses, situacións sociais, culturais, lingüísticas e de saúde do alumnado. Estas medidas oriéntanse a alcanzar os obxectivos e as competencias establecidas para a ESO e réxense polos principios de calidade, equidade e igualdade de oportunidades, normalización, integración e inclusión escolar, igualdade entre mulleres e homes, non-discriminación, flexibilidade, accesibilidade e deseño universal, e cooperación da comunidade educativa.

As aulas amosan unha crecente complexidade e non todos o alumnado pode seguir o mesmo ritmo de aprendizaxe, tanto polo seu propio desenvolvemento psicolóxico como por moi diversas circunstancias persoais e sociais.

Deberán diferenciarse os alumnos que requiren necesidades específicas de apoio educativo en función das súas particularidades, que poden agruparse en estes tres ámbitos:

En primeiro lugar, deberán cubrirse as necesidades educativas especiais.

En segundo lugar, teranse en conta aqueles casos que representan unha incorporación tardía ao Sistema Educativo.

En terceiro lugar, deberá prestárselles unha atención especial a aqueles alumnos que dispoñan dunhas altas capacidades intelectuais.

Por último, prestaráselles igualmente unha atención especial a aqueles alumnos e alumnas con Trastorno por Déficit de Atención e Hiperactividade (TDAH).

Debe sinalarse que a atención a estes catro grupos de alumnos con necesidades específicas de apoio educativo non debe desvirtuar o que debe ser a intención fundamental do centro educativo en xeral e de cada curso en particular, que persegue a educación integral de todos os alumnos e que se materializa na necesaria integración de todo o alumnado.

A orientación é unha actividade educativa con diferentes ámbitos ou dimensións. Por un lado, diríxese á mellora dos procesos de ensino e, en particular á adaptación da resposta escolar á diversidade de necesidades do alumnado; por outro, diríxese a garantir o desenvolvemento das capacidades que facilitan a madurez dos nenos e das nenas, e que lles permitan adquirir unha progresiva autonomía cognitiva, persoal e social ao longo da Educación Secundaria Obrigatoria.

Nos instrumentos de planificación institucional deberán establecerse os mecanismos necesarios para facilitar unha resposta adecuada ás necesidades educativas do alumnado. Estas respostas poden ser de dous tipos:

- As respostas de tipo curricular, que se concretan na elaboración, desenvolvemento e avaliación das adaptacións curriculares con distintos graos de significatividade.
- As respostas organizativas, que teñen que ver coa organización dos recursos humanos e materiais do centro para atender este alumnado e coa planificación das medidas educativas máis adecuadas.

A Orientación Educativa organízase en tres niveis que van desde a acción tutorial, desenvolta na aula, e as tarefas orientadoras que realizan os Departamentos de Orientación, ata as actuacións complementarias dos equipos de apoio externo. Aínda que cada un destes niveis ten funcións específicas, complementáanse entre si, dado que comparten a mesma finalidade e obxectivos xerais comúns: a personalización da educación e a contribución ao desenvolvemento dos obxectivos establecidos nesta etapa educativa.

A intervención educativa debe contemplar como principio a diversidade do alumnado, entendendo que deste xeito se garante o desenvolvemento de todos eles á vez que unha atención personalizada en función das necesidades de cada un.

Para que o alumnado con necesidade específica de apoio educativo ao que se refire o artigo 71 da Lei Orgánica de Educación 2/2006, de 3 de maio e as modificacións que incorpora a LOMCE (Lei Orgánica 8/2013, de 9 de decembro, para a mellora da calidade educativa) con respecto a dito artigo nos seus apartados 1 e 2, poida alcanzar o máximo desenvolvemento das súas capacidades persoais e os obxectivos da etapa, estableceranse as medidas curriculares e organizativas oportunas que aseguren o seu adecuado progreso.

Poderanse tomar medidas de reforzo como o apoio no grupo ordinario, os agrupamentos flexibles ou as adaptacións do currículo. Ditas adaptacións realizaranse buscando o máximo desenvolvemento posible das competencias clave.

A escolarización do alumnado que se incorpora tardiamente ao sistema educativo realizarase atendendo as súas circunstancias, coñecementos, idade e historial académico.

Cando os alumnos presenten graves carencias na lingua de escolarización do centro, recibirán unha atención específica que será, en todo caso, simultánea á súa escolarización nos grupos ordinarios, cos que compartirán o maior tempo posible do horario semanal.

A escolarización do alumnado con altas capacidades intelectuais, identificado como tal polo persoal coa debida cualificación e nos termos que determinen as administracións educativas, flexibilizarase de forma que poida anticiparse un curso ao inicio da escolarización na etapa ou reducirse a súa duración, cando se prevea que son estas as medidas máis adecuadas para o desenvolvemento do seu equilibrio persoal e da súa socialización.

A acción tutorial está ligada a unha visión integral da educación, cuxo fin é a formación de persoas que, ademais de dispor de coñecementos, desenvolvan o conxunto das súas potencialidades e saiban desenvolverse no mundo actual.

O Plan de Acción Tutorial tenderá a favorecer o seguemento personalizado do proceso de aprendizaxe do alumnado e establecerá medidas que permitan manter unha comunicación fluída coas familias, tanto co fin de intercambiar informacións sobre aqueles aspectos que poidan resultar relevantes para mellorar o proceso de aprendizaxe dos alumnos, como para orientalos e promover a súa cooperación.

Así mesmo, asegurará a coherencia educativa no desenvolvemento das programacións mediante procedementos de coordinación do equipo educativo que permitan adoptar acordos sobre a avaliación e sobre as medidas que deben poñerse en marcha para responder as necesidades detectadas.

14. ELEMENTOS TRANSVERSAIS

14.1. FOMENTO DA LECTURA. COMPRENSIÓN LECTORA. EXPRESIÓN ORAL E ESCRITA

Fomento da Lectura. Comprensión Lectora.

Os obxectivos do noso proxecto para a Educación Secundaria Obrigatoria:

- Potenciar o gusto pola lectura, as habilidades de lectoescritura e as capacidades reflexivas inherentes a unha lectura en valores desde a certeza que son a base da aprendizaxe.
- Tódalas semanas hai programada unha hora de lectura. É unha sesión que vai rotando ao longo das sesións. Na lectura de Xeografía e Historia traemos textos fotocopiados de lecturas relacionadas, xeralmente de ciencia ,investigación e curiosidades da natureza. Tamén poden facerse lecturas clásica coma as de Xulio Verne e outros de interese.
- Sumar e coordinar os esforzos das distintas áreas curriculares e das familias para facer posíbel os citados propósitos.
- Desenvolver estratexias de lectura reflexiva que favorezan as potencialidades do alumnado para realizar unha lectura en valores.
- Promover a reflexión e o diálogo arredor ás lecturas entre o alumnado como medio para iniciar postas en común das propias motivacións, valores ou opinións.
- Entender a lectura como unha fonte de coñecemento, de enriquecemento lingüístico e desenvolvo moral imprescindible na nosa sociedade.
- Favorecer o coñecemento das unidades lingüísticas do castelán e o galego e das súas combinacións observando as semellanzas entre ambos os dous.
- Potenciar o coñecemento do inglés e a produción e comprensión oral ou escrita de diversos tipos de texto neste idioma.
- Estimular a elaboración propia de textos a través da lectura comprensiva de modelos, así como o interese por compartir e comentar estas creacións individuais.
- Incentivar reflexións argumentadas e coherentes sobre a forma e o tema das lecturas que sirvan para definir olladas persoais que respecten unha base textual.
- Suscitar a análise e a vivencia estética das manifestacións literarias.
- Fomentar o uso da biblioteca e da aula de informática utilizándoas como espazos privilexiados de aprendizaxe e goce.
- Activar bibliotecas de aula xestionadas polos alumnos coa intención de fortalecer vínculos de complicidade e diálogo a partir das súas experiencias lectoras.
- Para o presente curso temos no proxecto lector o seguinte libro de referencia: Finis Mundi. Gallego, Laura.
- Impulsar un uso produtivo das TIC que permita localizar e seleccionar datos e informacións de maneira áxil e eficiente, empregando as novas tecnoloxías como instrumentos de motivación, de comunicación e de acceso á lectura.

14. ELEMENTOS TRANSVERSAIS

14.2. TECNOLOXÍAS DA INFORMACIÓN E DA COMUNICACIÓN

Na actualidade a introdución e xeneralización do uso das Tecnoloxías da Información e a Comunicación tanto na redonda social do alumnado como, especificamente, no ámbito escolar fan necesario que os educandos se familiaricen con esta nova realidade desde idades o máis temperás posibles.

O termo TIC engloba, ademais, unha gran diversidade de realidades sociais e educativas ás que o profesorado lles deberá facer fronte desde a aula. Para estruturar adecuadamente o traballo educativo das TIC no Primeiro Curso de Primaria enfrontaremos este novo reto educativo a partir destes tres obxectivos:

- a) Levar a cabo unha primeira aproximación á adquisición das habilidades e destrezas directamente relacionadas coas ferramentas informáticas.
- b) Iniciar a familiarización do alumnado coas redondas comunicativas e sociais que supoñen as TIC na súa máis ampla acepción.
- c) Desenvolver a propia tarefa educativa a través do uso dos novos medios e ferramentas que achegan as TIC.

O primeiro destes tres obxectivos sería de carácter instrumental e psicomotriz. O alumnado empezaría a familiarizarse coas redondas informáticas e, moi especialmente, co uso do rato e as habilidades psicomotrices que require o seu uso.

No segundo obxectivo, a familiarización coas novas redondas comunicativas e sociais que supoñen as TIC, desenvolverase a capacidade do alumnado para identificar e comprender algunhas das realidades tecnolóxicas e de comunicación que están presentes na súa redonda inmediata. Para isto, sería conveniente integrar de forma transversal nas diferentes áreas de coñecemento a análise de mensaxes ou contidos ofrecidos a través dos chamados mass-media, principalmente a televisión.

Así mesmo, ao longo deste segundo obxectivo, sería interesante que o alumnado tivese unha noción das novas realidades xurdidas na redonda da informática e da Internet.

Un terceiro obxectivo, e non menos ambicioso, centraríase na transformación dos procesos de aprendizaxe a partir do uso das novas ferramentas e realidades tecnolóxicas. Non se trataría polo tanto, unicamente, de introducir cambios menores ou puntuais nas actividades formativas senón de iniciar a capacitación do alumnado na aplicación dos coñecementos e Competencias Clave que vaia adquirindo na redonda das TIC:

Para empezar esta tarefa, nos cursos iniciais da ESO deberá introducirse o alumnado no coñecemento e uso do ordenador mediante a súa utilización como recurso didáctico complementario para reforzar ou ampliar as aprendizaxes que se levan a cabo na aula. Os diferentes contidos e Competencias Clave traballaranse tanto desde o uso das ferramentas tradicionais como na realización de actividades interactivas, comentario de imaxes ou vídeos extraídos da Internet ou co apoio doutros contidos e aplicacións procedentes da web ou dos mass-media.

Por último, polo atractivo que os formatos dixitais teñen para o alumnado cabería incidir no uso das TIC nos procesos de desenvolvemento e potenciación das Competencias Clave relacionadas coa lecto-escritura.

14. ELEMENTOS TRANSVERSAIS

14.3. CONVIVENCIA

Na clase de Xeografía e Historia fanse comentarios sobre valores e sobre actitudes, resulta ser un lugar adecuado para favorecer a convivencia escolar, promovendo un ambiente de respecto entre todos os membros da comunidade educativa e na mellora da convivencia escolar. A materia de Xeografía e Historia permite a través dos contidos, as imaxes e os textos, e desde a propia acción educativa na aplicación da materia nas aulas, fomentar valores como a igualdade entre homes e mulleres, a non discriminación por calquera condición ou circunstancia persoal ou social, a resolución pacífica de conflitos, a defensa da liberdade, a igualdade, os dereitos humanos e a paz.

Na educación actual é cada vez máis necesario dispor dun currículo no que valores, saberes, prácticas e comportamentos teñan como finalidade común conseguir que no futuro as alumnas e os alumnos participen plenamente nunha sociedade tolerante, solidaria, responsable e dialogante. A Educación cívica e constitucional contribúe a desenvolver este novo reto educativo propiciando a adquisición de habilidades e virtudes cívicas para exercer a cidadanía democrática, desenvolvendo o coñecemento das nosas institucións e do noso ordenamento xurídico básico e favorecendo a convivencia en sociedade.

Así, este elemento educativo transversal pretende o desenvolvemento das alumnas e os alumnos como persoas dignas e íntegras, o que esixe reforzar a autonomía, a autoestima e o afán de superación, e favorecer o espírito crítico para axudar á construción de proxectos persoais de vida. Tamén se contribúe a mellorar as relacións interpersoais na medida en que a educación cívica e constitucional favorece a utilización sistemática do diálogo. Para isto, propóñense actividades que favorecen a convivencia, a participación, o coñecemento da diversidade e das situacións de discriminación e inxustiza, que deben permitir consolidar as virtudes cívicas necesarias para unha sociedade democrática.

Desde a propia acción educativa na aplicación da materia nas aulas, débense fomentar valores como a igualdade entre homes e mulleres, a non-discriminación por calquera condición ou circunstancia persoal ou social, a resolución pacífica de conflitos, a defensa da liberdade, a igualdade, os dereitos humanos e a paz, e o rexeitamento de calquera tipo de violencia, racismo ou xenofobia. Respecto a iso, queremos subliñar que o decreto 86/2015, destaca de forma significativa a prevención da violencia de xénero, da violencia contra as persoas con discapacidade, da violencia terrorista e de calquera forma de violencia, racismo ou xenofobia.

A educación en valores na materia de Ciencias Sociais, Xeografía e Historia, está presente en todo o proxecto curricular e reforzase no traballo diario na aula, valorando:

- O diálogo e as actitudes críticas e tolerantes.

- O esforzo e os hábitos de traballo.
- Os valores democráticos e os dereitos e liberdades asociados.
- A diversidade social e cultural do planeta.
- O respecto polo patrimonio natural, histórico, cultural e artístico e a responsabilidade na súa conservación.

Así mesmo, contribúese a adquirir o coñecemento dos fundamentos e os modos de organización das sociedades democráticas, a valorar positivamente a conquista dos dereitos humanos e a rexeitar os conflitos entre os grupos humanos e as situacións de inxustiza.

A identificación dos deberes cidadáns e a asunción e exercicio de hábitos e virtudes cívicas adecuadas á súa idade na redonda escolar e social, permitirá que os futuros cidadáns se inicien na construción de sociedades máis cohesionadas, libres, prósperas, equitativas e xustas.

14. ELEMENTOS TRANSVERSAIS

14.4 OUTROS ELEMENTOS TRANSVERSAIS

Ademais dos elementos transversais especificamente traballados nos anteriores epígrafes do apartado 9 desta Programación Didáctica, e tal e como se establece no Real Decreto 1105/2014, de 26 de decembro, polo que se establece o currículo básico da Educación Secundaria Obrigatoria e do Bacharelato, traballaranse de forma específica os seguintes elementos transversais:

- a) O desenvolvemento da igualdade efectiva entre homes e mulleres, a prevención da violencia de xénero ou contra persoas con discapacidade e os valores inherentes ao principio de igualdade de trato e non discriminación por calquera condición ou circunstancia persoal ou social.
- b) A aprendizaxe da prevención e resolución pacífica de conflitos en todos os ámbitos da vida persoal, familiar e social, así como dos valores que sustentan a liberdade, a xustiza, a igualdade, o pluralismo político, a paz, a democracia, o respecto aos dereitos humanos, o respecto aos homes e mulleres por igual, ás persoas con discapacidade e o rexeitamento da violencia terrorista, a pluralidade, o respecto ao Estado de dereito, o respecto e consideración ás vítimas do terrorismo e a prevención do terrorismo e de calquera tipo de violencia.
- c) A prevención da violencia de xénero, da violencia contra as persoas con discapacidade, da violencia terrorista e de calquera forma de violencia, racismo ou xenofobia, incluído o estudo do Holocausto xudeu como feito histórico. Evitaranse en todo caso comportamentos sexistas e estereotipos que supoñan discriminación.
- d) Elementos curriculares relacionados co desenvolvemento sostible e o medio ambiente, os riscos de explotación e abuso sexual, o abuso e maltrato ás persoas con discapacidade, as situacións de risco derivadas da inadecuada utilización das Tecnoloxías da Información e da Comunicación, así como a protección ante emerxencias e catástrofes.
- d) Fomento da alimentación equilibrada e da actividade física moderada como fontes de saúde.

18. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

Ante a continuación da situación excepcional que se presenta neste curso académico e que implica a posibilidade da realización de clases presenciais, semipresenciais e non presenciais. O Departamento non contempla polo de agora fomentar e organizar actividades complementarias e extraescolares, no caso que a situación evolucione favorablemente e sexa factible realizar actividades, propón as seguintes:

As actividades constitúen un dos eixes fundamentais do proceso de aprendizaxe xa que na súa realización o alumnado adquire un papel activo. Realizaranse actividades nas que o alumnado deba despregar a súa capacidade de actuación, de reflexión e de creación. Fundamentalmente, os tipos de actividades que se presentan son os seguintes:

- Actividades referidas á comprensión de contidos conceptuais e ao establecemento de relacións entre estes. Realización dun vocabulario xeográfico e histórico (os alumnos/as elaborarán un glosario de términos que terán que presentar á profesora/or),
- Actividades de síntese de información, realización de esquemas, resumos, toma de apuntes en clase.
- Actividades de análise e interpretación de fontes históricas de diferente natureza: textos, gráficos, obras de arte, mapas históricos, debuxos satíricos, esbozo de batallas, carteis propagandísticos, obras cinematográficas, obxectos, etc.
- Redacción de traballos de temática histórica, pequenos traballos de investigación ofrecendo un guión delimitando os apartados sobre os que queremos obter información.
- Outras saídas de interés coordinadas con outros departamentos didácticos.

Os obxectivos para conseguir coa realización de actividades complementarias e extraescolares son:

- ✓ Favorecer o desenvolvemento persoal dos alumnos e o seu acceso ao patrimonio cultural, sen discriminación ningunha por razóns de sexo, raza, capacidade ou orixe social.
- ✓ Adaptarse ás peculiaridades e intereses individuais dos alumnos.
- ✓ Responder ás esixencias dunha sociedade democrática, complexa e tecnificada.
- ✓ Compensar as desigualdades sociais, culturais ou por razón de sexo, sen incorrer no favoritismo, pero tendo en conta as diversas capacidades dos alumnos.
- ✓ Preparar a inserción na vida activa, para o desempeño das responsabilidades sociais e profesionais propias da existencia adulta.
- ✓ Completan a formación mínima que deben recibir todo o alumnado.
- ✓ Son actividades que non poden formar parte do horario lectivo, é dicir, do horario que comprende a xornada escolar, incluídos os períodos de descanso que se establecen entre dúas clases consecutivas.
- ✓ Teñen carácter voluntario, polo que ningún alumno pode ser obrigado a asistir a ditas actividades.

- ✓ Non forman parte do proceso de avaliación individual polo que pasa o alumnado para a superación das distintas ensinanzas que integran os plans de estudos, aínda que o proxecto debe ser avaliado como parte do plan anual de actuación do centro educativo.
- ✓ Non poden constituír motivo nin medio de discriminación ningún para ningún membro da comunidade educativa.
- ✓ Non poden ter carácter lucrativo.
- ✓ Deben incluírse na programación xeral anual, unha vez aprobadas polo Consello Escolar do centro.
  - Saídas a museos. Belas Artes, Museo Arqueolóxico e Torre de Hércules.
  - Saídas a Centros arqueolóxicos e Museo Romano de Cambre.
  - Posibilidade de participación no proxecto "Terra".
  - Visita a A Coruña, cidade vella e modernista.
- ✓ Cada unha das actividades abarca 5 ou 6 períodos lectivos, unha mañá; dependendo do horario marcado pola institución a visitar.

19. ADDENDA. PLAN DE CONTINXENCIA

Plan de reforzo e recuperación

2º ESO

Aprendizaxes imprescindibles non adquiridas por non desenrolados polo alumnado no curso anterior.

Na previsión dos tres posibles contextos: presencial, semipresencial e telemática usaranse os seguintes instrumentos:

Instrumentos.

A través de medios electrónicos, telemáticos e semellantes como:

Preferentemente a Aula virtual do centro, Libro dixital EnRed e Edubook da editorial Vicens Vives, Google Classroom, Abalar, Google Forms, GMail, Kahoot, Youtube, Genially, Educaplay, Socrative, Edmodo e aplicacións de vídeoconferencia e similares como Webex, Zoom ou Google Meet.

Ademais, o profesorado poderá concertar entrevistas individuais co alumnado a través de videochamada como parte dos procedementos e instrumentos de avaliación nos casos que estime oportunos.

O procedemento de comunicación entre o profesorado do Departamento con o alumnado ou as familias utilizará, preferentemente, as plataformas e medios telemáticos corporativos.

Metodoloxía.

O Departamento procurará que sexa participativa, ter un carácter eminentemente práctico e potenciar o traballo en equipo e o proceso de avaliación continua a pesar dos evidentes problemas que presenta a ensinanza non presencial: tras a presentación dos conceptos e procedementos por parte do profesor a través de documentos, vídeos, presentación, modelos interactivos ou vídeoconferencias, o alumnado ten que facer por si mesmo os traballos, mapas, imaxes, gráficas, portfolios ou comentarios propostos.

Ferramentas de Avaliación.

Os procedementos e instrumentos de avaliación serán os instrumentos telemáticos citados anteriormente e que constan na programación, están deseñados de forma que permitan

determinar o nivel competencial acadado polo alumnado, sempre adecuándose ás modalidades xa citadas de ensino presencial, semipresencial e non presencial.

As actividades serán concretadas a través de traballos, exercicios e exames que poderán pedirse de xeito escrito e presentados de forma telemática. Ademais deberán ser entregados no prazo de tempo marcado polo profesor.

Nesta situación resulta esencial a independencia e una axeitada organización por parte do alumnado para atender eficazmente ás tarefas académicas e a vida familiar.

No referente ó alumnado sen conectividade, non existe, pode darse algún caso con conectividade baixa ou cun computador a compartir e continuaremos con o fomento do uso e con gran rendemento dos teléfonos móbiles.

20. AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

Os docentes avalían tanto as aprendizaxes do alumnado como os procesos de ensinanza e a súa propia práctica docente, a través dos Estándares de Aprendizaxe incorporados na programación docente.

Os Estándares de Aprendizaxe, considerados como concrecións dos Criterios de Avaliación do Currículo de cada área ou materia, permítenos definir os resultados de aprendizaxe e concretar o que o alumnado debe saber, comprender e saber facer en cada materia. Á súa vez, estes Estándares valóranse a partir dos indicadores de logro, que nos permiten avaliar en catro niveis as aprendizaxes que o alumnado consolidou respecto aos obxectivos marcados en cada Estándar.

Este feito permítelle ao docente tamén avaliar os resultados das estratexias e medidas educativas que adoptou ao longo da súa práctica educativa para facilitar que o alumnado acadese os obxectivos establecidos en cada Estándar de aprendizaxe.

A avaliación tanto dos procesos de aprendizaxe do alumnado como da propia práctica docente será continua. A avaliación docente terá, ao mesmo tempo, como obxectivo adaptar as estratexias educativas adoptadas ao longo do curso ás necesidades específicas do alumnado.

Os Estándares de aprendizaxe e, se é o caso, os indicadores de logro permiten, neste sentido, identificar os coñecementos, capacidades, competencias... que en relación a un alumno individual ou ao conxunto do grupo-clase deben ser consolidados, permitindo adaptar a práctica educativa ás necesidades específicas dos alumnos para que poidan alcanzar as ensinanzas establecidas nos correspondentes estándares de aprendizaxe.

En relación á práctica docente os indicadores de logro permiten valorar:

- Se se está cumprindo coa planificación: actividades, tempos, responsabilidades,...
- Se existe desviación entre o obxectivo definido e a acción ou accións deseñadas para conseguilo.
- Se se están conseguindo outras cousas distintas ás planificadas intencionalmente.

- Se se está progresando na liña definida no obxectivo.
- Se os resultados obtidos xeran satisfacción nos implicados.

Dentro do proceso de ensinanza e aprendizaxe, o equipo docente de cada grupo de alumnos celebrará sesións de avaliación para valorar tanto as aprendizaxes do alumnado, como os procesos de ensinanza e a súa propia práctica docente.

O equipo docente deberá adoptar as medidas ordinarias ou extraordinarias máis adecuadas. Estas medidas fixaranse en plans de mellora de resultados colectivos ou individuais, que permitan solventar as dificultades, en colaboración coas familias e mediante recursos de apoio educativo.

Como ferramenta auxiliar para reflexionar e valorar a actividade docente temos unha Rúbrica da Práctica docente na que se valoran os seguintes aspectos:

- ✓ Temporalización das unidades e dos contidos. Planificación das unidades didácticas ao longo do curso e temporalización dos contidos que se deben abordar en cada unidade.
- ✓ Exposición da información. Claridade nas explicacións docentes, cunha recepción e cunha interacción adecuada co alumnado para comprobar a asimilación das informacións transmitidas.
- ✓ Eficacia das actividades e recursos. Elección e uso adecuados das actividades e recursos empregados para a consecución dos obxectivos didácticos e dos criterios de Avaliación formulados.

Diversidade de recursos. Uso de gran diversidade de recursos e materiais, incluíndo as TIC e o uso educativo dos medios de comunicación, para fomentar unha aprendizaxe ampla e unha boa motivación do alumnado.

Estratexias de motivación do alumnado. Elaboración de propostas que animen o alumnado a desenvolver as súas capacidades en función dos seus propios intereses e a manter o interese e o esforzo durante a súa aprendizaxe.

Interacción co alumnado. Relación fluída do docente co alumnado favorecendo con isto o desenvolvemento das actividades de aprendizaxe.

Avaliación das aprendizaxes. Avaliación dos Contidos e das Competencias adquiridos a través dos Estándares de Aprendizaxe.

Rúbrica de Avaliación da Práctica Docente	Pouco Satisfactorio	Satisfactorio	Moi Satisfactorio	Aspectos positivos que se poden destacar	Aspectos que se poden mellorar	Plans ou propostas de mellora
Temporalización das unidades e dos contidos						
Exposición da información						
Eficacia das actividades e recursos						
Diversidade de recursos						
Estratexias de motivación do alumnado						
Interacción co alumnado						
Avaliación das aprendizaxes						